

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

22 maart 2016

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wetgeving voor
wat betreft de rechten en plichten van
pleegouders**

**Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk
Wetboek wat de rechten en plichten van
pleegzorgers betreft**

**Wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving
betreffende het statuut van pleegouders**

VERSLAG VAN DE EERSTE LEZING

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Özlem ÖZEN** EN
DE HEER **Stefaan VAN HECKE**

Zie:

Doc 54 0697/ (2014/2015):

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Van Vaerenbergh c.s.
- 002: Amendement.
- 003: Addendum.
- 004: Amendementen.

Doc 54 0734/ (2014/2015):

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Becq c.s.

Doc 54 0943/ (2014/2015):

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Lahaye-Battheu c.s.

**TER VERVANGING VAN HET VROEGER RONDGEDEELDE
STUK**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

22 mars 2016

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la législation en ce
qui concerne les droits et les devoirs
des parents nourriciers**

**Proposition de loi modifiant le Code civil en
ce qui concerne les droits et les devoirs des
accueillants familiaux**

**Proposition de loi modifiant la législation
régissant le statut des parents nourriciers**

RAPPORT DE LA PREMIÈRE LECTURE

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE
PAR
MME **Özlem ÖZEN** ET
M. **Stefaan VAN HECKE**

Voir:

Doc 54 0697/ (2014/2015):

- 001: Proposition de loi de Mme Van Vaerenbergh et consorts.
- 002: Amendement.
- 003: Addendum.
- 004: Amendements.

Doc 54 0734/ (2014/2015):

- 001: Proposition de loi de Mme Becq et consorts.

Doc 54 0943/ (2014/2015):

- 001: Proposition de loi de Mme Lahaye-Battheu et consorts.

**EN REMPLACEMENT DU DOCUMENT DISTRIBUÉ
PRÉCÉDEMMENT**

3680

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Philippe Goffin

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA Sophie De Wit, Sarah Smeyers, Goedele Uyttersprot,
Kristien Van Vaerenbergh
PS Eric Massin, Laurette Onkelinx, Özlem Özen
MR Gautier Calomne, Gilles Foret, Philippe Goffin
CD&V Sonja Becq, Raf Terwingen
Open Vld Egbert Lachaert, Carina Van Cauter
sp.a Johan Vande Lanotte
Ecolo-Groen Stefaan Van Hecke
cdH Christian Brotcorne

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Christoph D'Haese, Koenraad Degroote, Daphné Dumery, Johan Klaps,
Hendrik Vuye
Paul-Olivier Delannoy, Willy Demeyer, Ahmed Laaouej, Karine Lalieux
Benoît Friart, Luc Gustin, Philippe Pivin, Stéphanie Thoron
Griet Smaers, Els Van Hoof, Servais Verherstraeten
Katja Gabriëls, Dirk Janssens, Sabien Lahaye-Battheu
David Geerts, Karin Jiroflée
Marcel Cheron, Benoît Hellings
Francis Delpérée, Vanessa Matz

C. — Niet-stemgerechtigd lid / Membre sans voix délibérative:

DéFI Olivier Maingain

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54e zittingsperiode +
basisnummer en volgnummer
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV: Beknopt Verslag
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag
en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken
(met de bijlagen)

PLEN: Plenum
COM: Commissievergadering
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54e législature, suivi
du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV: Compte Rendu Analytique
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le
compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu
analytique traduit des interventions (avec les an-
nexes)
PLEN: Séance plénière
COM: Réunion de commission
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations
(papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel.: 02/ 549 81 60
Fax: 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail: publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél.: 02/ 549 81 60
Fax: 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel: publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

INHOUD

I. Procedure	4
II. Inleidende uiteenzettingen	4
A. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Sophie De Wit, mede-indienster van wetsvoorstel DOC 54 0697/001	4
B. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Sonja Becq, mede-indienster van wetsvoorstel DOC 54 0734/001	6
C. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Carina Van Cauter, mede-indienster van wetsvoorstel DOC 54 0943/001	7
III. Alomvattend amendement nr. 1 (DOC 54 0697/002)....	8
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	8
Bijlage: Hoorzitting van 29 april 2015.....	27

SOMMAIRE

Pages

I. Procédure	4
II. Exposés introductifs	4
A. Exposé introductif de Mme Sophie De Wit, coauteure de la proposition de loi DOC 54 0697/001	4
B. Exposé introductif de Mme Sonja Becq, coauteure de la proposition de loi DOC 54 0734/001	6
C. Exposé introductif de Mme Carina Van Cauter, coauteure de la proposition de loi DOC 54 0943/001	7
III. Amendement global n° 1 (DOC 54 0697/002).....	8
IV. Discussion des articles et votes	8
Annexe: Audition du 29 avril 2015.....	27

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft deze wetsvoorstellen besproken tijdens haar vergaderingen van 18 en 25 maart 2015, 29 april 2015 en 9 en 16 maart 2016.

I. — PROCEDURE

Tijdens haar vergadering van 25 maart 2015 heeft de commissie beslist met toepassing van artikel 28 van het Kamerreglement een hoorzitting te organiseren over de ter bespreking voorliggende wetsvoorstellen. Het verslag van deze hoorzitting, die werd gehouden op 29 april 2015, werd als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Tijdens haar vergadering van 16 maart 2016 werd eveneens beslist de voorzitter van de Kamer te verzoeken overeenkomstig artikel 98.2, eerste lid, tweede gedachtestreepje, van het Kamerreglement, het advies in te winnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State over de door de commissie in eerste lezing aangenomen artikelen.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Sophie De Wit, mede-indienster van wetsvoorstel DOC 54 0697/001

Mme Sophie De Wit (N-VA), mede-indienster van wetsvoorstel, geeft aan dat de pleegzorg de jongste jaren een onafgebroken groei kent. In Vlaanderen worden 4 833 kinderen in een van de 3 955 pleeggezinnen opgevangen. In 2013 werden 750 “nieuwe” kinderen geplaatst; dit jaar staat de teller al op 452.

Omdat er te weinig pleeggezinnen zijn, kan in Vlaanderen in slechts één op drie gevallen worden ingegaan op de aanvraag tot plaatsing van jonge kinderen in een pleeggezin. Daardoor kunnen jaarlijks bijna 400 kinderen of jongeren niet in een pleeggezin terecht.

Pleegzorg is een warme, doeltreffende oplossing voor kinderen of volwassenen die door een ernstig probleem niet in het eigen gezin of zelfstandig kunnen wonen. De kracht van pleegzorg ligt in het feit dat de pleegkinderen en -gasten kunnen deelnemen aan het dagelijkse gezinsleven, waar ze nieuwe en verrijkende dingen kunnen beleven en ontwikkelingskansen krijgen. Voor veel pleegkinderen en -gasten is dat een goede oplossing omdat ze in hun pleeggezin de geborgenheid, de warmte en de structuur vinden die ze voor hun ontplooiing nodig hebben.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné les présentes propositions de loi au cours des réunions des 18 et 25 mars, 29 avril 2015 et des 9 et 16 mars 2016.

I. — PROCÉDURE

Au cours de sa réunion du 25 mars 2015, la commission, en application de l'article 28 du Règlement de la Chambre, a décidé d'organiser une audition sur les propositions de loi à l'examen. Le rapport de cette audition qui s'est tenue le 29 avril 2015, est annexé au présent rapport.

Au cours de sa réunion du 16 mars 2016, la commission a également décidé, conformément à l'article 98.2, alinéa 1er, deuxième tiret, du Règlement de la Chambre, de demander au président de la Chambre de solliciter l'avis de la section de législation du Conseil d'État sur les articles adoptés en première lecture par la commission.

II. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Exposé introductif de Mme Sophie De Wit, coauteure de la proposition de loi n° 0697/001

Mme Sophie De Wit (N-VA), coauteure de la proposition de loi indique que le placement familial est en augmentation constante ces dernières années. En Flandre, 4 833 enfants sont placés dans l'une des 3 955 familles d'accueil. En 2013, 750 nouveaux enfants ont été placés. Cette année, leur nombre s'élève déjà à 452.

Vu le manque de familles d'accueil, seule une demande sur trois concernant de jeunes enfants aboutit, en Flandre, à un placement. Chaque année, près de 400 enfants ou jeunes ne peuvent dès lors être accueillis dans une famille.

Le placement familial constitue une solution chaleureuse et efficace pour les enfants ou les adultes qui, en raison d'un grave problème, ne peuvent être hébergés dans leur famille ou mener une vie autonome. Le placement familial présente l'avantage de permettre aux enfants et adultes placés de participer à la vie quotidienne de la famille et d'y vivre des événements nouveaux et enrichissants. Il leur offre la chance de se développer. Il s'agit d'une bonne solution pour beaucoup d'enfants et d'adultes placés, qui trouvent dans leur famille d'accueil la sécurité, la chaleur et la structure dont ils ont besoin pour leur développement.

Pleegzorg bestaat al vele jaren en is voornamelijk een gemeenschapsaangelegenheid. Dat neemt niet weg dat bepaalde pleegzorggerelateerde bevoegdheden nog steeds onder de federale bevoegdheid ressorteren, zoals de status van de pleegouder en het pleegzorgverlof.

Tijdens de plaatsing moeten de pleegouders zorgen voor de huisvesting, het levensonderhoud, de opvoeding, het toezicht en de beroepsopleiding van het pleegkind. Daartoe kunnen zij gebruik maken van de bestaande sociale voorzieningen en krijgen zij een kostenvergoeding.

In de huidige stand van zaken hebben de pleegouders echter geen inspraak in beslissingen inzake het pleegkind. De ouders blijven het ouderlijk gezag uitoefenen. Zij en de jeugdrechter zijn de enige personen met beslissingsrecht aangaande het geplaatste kind. Nochtans kennen pleegouders die een kind al jaren opvoeden, vaak het best diens noden en wensen.

Het gebeurt regelmatig dat kinderen die reeds jarenlang in een pleeggezin wonen, er plots worden weggehaald, zonder dat het pleeggezin inspraak heeft. Zolang de ouders niet uit het ouderlijk gezag werden ontzet en zij vrijwillig tot een plaatsing zijn overgegaan, kunnen zij inderdaad zelf beslissen wat er met hun kind moet gebeuren.

In bepaalde situaties is het aangewezen dat de pleegouders inspraak hebben, dan wel zelf beslissingen kunnen nemen.

Het ligt geenszins in de bedoeling afbreuk te doen aan de rechten van de ouders. De indieners van het wetsvoorstel pleiten voor een doordachte afweging tussen de belangen van het kind en het recht op een privé- en gezinsleven van de ouders.

Dit wetsvoorstel strekt ertoe een status in te stellen die aan de pleegouders bepaalde rechten en plichten toekent zonder de belangen van andere betrokkenen te miskennen. Het voorstel is gestoeld op de volgende beginselen:

1) er moet een regeling worden ingesteld om toezicht te houden op de pleeggezinnen, om te waarborgen dat zij het kind de morele en de materiële steun verlenen die het nodig heeft om zich naar behoren te ontplooiën;

2) in dagelijkse en dringende aangelegenheden moeten de pleegouders in naam van de wettelijke

Le placement familial est une formule qui existe depuis de nombreuses années et constitue essentiellement une matière communautaire. Toutefois, certaines compétences liées au placement familial sont encore fédérales, comme le statut des parents nourriciers et le congé d'accueil.

Pendant la durée du placement, les parents nourriciers doivent assurer l'hébergement, l'entretien, l'éducation, la surveillance et la formation professionnelle de l'enfant placé. Ils peuvent avoir recours, à cet effet, aux dispositifs sociaux existants et perçoivent un défraiement.

À l'heure actuelle, les parents nourriciers n'ont cependant pas voix au chapitre en ce qui concerne les décisions relatives à l'enfant placé. Les parents continuent d'exercer l'autorité parentale. Avec le juge de la jeunesse, ils sont les seules personnes à avoir un pouvoir de décision en ce qui concerne l'enfant placé. Pourtant, les parents nourriciers, qui ont élevé l'enfant pendant de nombreuses années, connaissent souvent mieux ses besoins et ses désirs.

Régulièrement, des enfants qui vivent depuis des années dans une famille d'accueil en sont brusquement retirés pour être placés dans une institution, sans que la famille nourricière ait voix au chapitre. Tant que les parents naturels n'ont pas été déchus de leur autorité parentale et qu'ils ont procédé de leur plein gré à un placement en famille d'accueil, ils peuvent effectivement décider eux-mêmes ce qu'il doit advenir de leur enfant.

Dans certaines situations, il s'indique que les parents nourriciers puissent faire valoir leur opinion ou prendre eux-mêmes les décisions.

Le but de cette disposition n'est pas de priver les parents de leurs droits. Nous plaçons pour un arbitrage réfléchi entre, d'une part, les intérêts de l'enfant et, d'autre part, le droit à la vie privée et familiale des parents.

Cette proposition de loi vise à instaurer un statut qui attribuerait aux parents nourriciers certains droits et devoirs sans ignorer les intérêts d'autres personnes concernées. La proposition se fonde sur les principes suivants:

1) il faudrait un système de surveillance des parents nourriciers afin d'assurer que ceux-ci offrent les conditions morales et matérielles nécessaires au bon développement de l'enfant;

2) les parents nourriciers devraient pouvoir exercer, au nom des représentants légaux de l'enfant, les

vertegenwoordigers van het pleegkind het voor de zorg voor het kind vereiste ouderlijk gezag kunnen uitoefenen;

3) de pleegouders moeten de mogelijkheid hebben hun mening te uiten voordat belangrijke beslissingen aangaande het pleegkind worden genomen;

4) wanneer een kind echt geïntegreerd is in een pleeggezin, moeten de pleegouders kunnen verzoeken bepaalde aspecten van het ouderlijk gezag, met inbegrip van het bewaringsrecht, te mogen uitoefenen;

5) voordat beslissingen worden genomen inzake het voormelde geval of met het oog op de beëindiging van de pleegzorg, moeten de pleegouders de mogelijkheid hebben hun standpunt te kennen te geven.

Ingeval het kind over voldoende maturiteit beschikt, zou het eveneens moeten worden gehoord. Bij het nemen van beslissingen moet het belang van het kind primeren.

B. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Sonja Becq, mede-indienster van wetsvoorstel DOC 54 0734/001

Mevrouw Sonja Becq (CD&V), mede-indienster van wetsvoorstel, geeft aan dat het mede door haar ingediende wetsvoorstel ertoe strekt de pleegzorgers de volgende rechten toe te kennen:

— ten eerste worden de pleegzorgers geacht het ouderlijk gezag namens de ouders in dagelijkse en dringende aangelegenheden uit te oefenen indien het kind vrijwillig of gedwongen is geplaatst overeenkomstig de toepasselijke regelgeving inzake jeugdbescherming, of indien de familierechtbank daartoe in het belang van het kind beslist op het ogenblik dat de materiële bewaring aan een pleegzorger wordt toegekend. De ouders behouden een recht van toezicht. De pleegzorgers die niet tot de door de Gemeenschappen georganiseerde pleegzorgkring behoren, kunnen deze bevoegdheden eveneens vrijwillig verkrijgen door middel van een overeenkomst die ter bekrachtiging aan de familierechtbank wordt voorgelegd;

— ten tweede kunnen de pleegzorgers zich in het belang van het kind te allen tijde tot de rechtbank wenden en worden zij betrokken bij de procedures die betrekking hebben op het pleegkind;

— ten derde wordt aan de pleegzorgers een blokkeringsrecht toegekend indien het kind reeds gedurende een lange ononderbroken periode in het gezin werd

responsabiliteiten parentales qui leur sont nécessaires pour prendre soin de l'enfant dans les affaires quotidiennes ou les affaires urgentes;

3) avant qu'une décision importante concernant la personne de l'enfant ne soit prise, les parents nourriciers devraient avoir la possibilité de faire valoir leur opinion;

4) lorsqu'un enfant est vraiment intégré dans une famille d'accueil, les parents nourriciers devraient pouvoir demander le droit d'exercer certaines responsabilités parentales, y compris le droit de garde;

5) avant qu'une décision ne soit prise concernant le cas précédent ou la cessation du placement, les parents nourriciers devraient avoir la possibilité de faire valoir leur point de vue.

L'enfant qui dispose d'une maturité suffisante devrait également être entendu. Lors des décisions, c'est l'intérêt de l'enfant qui devrait primer.

B. Exposé introductif de Mme Sonja Becq, coauteure de la proposition de loi DOC 54 0734/001

Mme Sonja Becq (CD&V), coauteure de la proposition de loi indique que sa proposition vise à octroyer aux accueillants familiaux les droits suivants:

— premièrement, les accueillants familiaux sont réputés exercer l'autorité parentale au nom des parents dans les matières quotidiennes et urgentes si l'enfant fait l'objet d'un placement volontaire ou forcé conformément à la réglementation en vigueur en matière de protection de la jeunesse, ou si le tribunal de la famille prend la décision de placement au moment où la garde matérielle est accordée à un accueillant familial dans l'intérêt de l'enfant. Les parents conservent un droit de surveillance. Les accueillants familiaux qui sont en dehors du circuit de placement organisé par les Communautés peuvent également obtenir ces pouvoirs sur une base volontaire au moyen d'une convention soumise pour entérinement au tribunal de la famille.

— deuxièmement, les accueillants familiaux agissant dans l'intérêt de l'enfant peuvent à tout moment s'adresser au tribunal, et ils sont associés aux procédures qui concernent l'enfant placé.

— troisièmement, un droit de blocage est accordé aux accueillants familiaux si l'enfant est déjà accueilli depuis une longue période ininterrompue au sein de

opgevangen. Dat heeft tot gevolg dat de ouders het kind niet onmiddellijk kunnen weghalen uit een gezin waarin het is opgenomen. Aldus wordt aan het arrest van het Hof van Cassatie van 19 december 1975 een juridische grondslag verleend. Om te voorkomen dat deze bepaling interfereert met de bevoegdheden van de Gemeenschappen, geldt ze niet ingeval de materiële bewaring van het minderjarige kind werd toegekend overeenkomstig de vigerende regelgeving inzake jeugdbescherming (art. 5, § 1, II, 6°, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980);

— ten vierde worden de pleegzorgers die een kind enige tijd in hun gezin hebben opgenomen, geacht een bijzondere affectieve band met dat kind te hebben opgebouwd; daardoor hebben zij na het beëindigen van de pleegzorg in beginsel het recht nog met het kind om te gaan. Alleen het belang van het kind kan dat beletten;

— ten vijfde kan de rechter beslissen dat het kind in het bevolkingsregister van de woonplaats van de pleegzorgers zal worden ingeschreven en dat het aldaar zijn hoofdverblijfplaats zal hebben.

Tegelijk beogen de indieners van dit wetsvoorstel ook de rechtsfiguur van de pleegvoogdij te moderniseren. De pleegvoogdij is momenteel een gezagsinstelling waarbij een persoon, op basis van een overeenkomst, de belangrijkste ouderlijke verplichtingen op zich neemt en aldus ook een aantal, maar niet alle bevoegdheden inzake het ouderlijk gezag of het voogdijgezag verwerft.

C. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Carina Van Cauter, mede-indienster van wetsvoorstel DOC 54 0943/001

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld), mede-indienster van wetsvoorstel, geeft aan dat ook dit wetsvoorstel ertoe strekt een specifieke status in te stellen voor de pleegouders die de rechten en plichten jegens het kind regelt.

la famille. Il en résulte que les parents ne peuvent pas instantanément retirer leur enfant d'une famille où il s'est intégré. Cette disposition confère une base juridique à l'arrêt de la Cour de cassation du 19 décembre 1975. Afin de ne pas interférer avec les compétences des Communautés, cette disposition n'est pas applicable dans le cas où la garde matérielle de l'enfant mineur a été attribuée conformément à la réglementation en vigueur en matière de protection de la jeunesse (art. 5, § 1er, II, 6°, LSRI 8 août 1980).

— quatrièmement, les accueillants familiaux ayant accueilli un enfant depuis un certain temps au sein de leur famille sont réputés avoir un lien affectif particulier avec lui, si bien qu'à l'issue de la situation de placement, un droit d'entretenir des relations personnelles doit, en principe, leur être accordé. Seul l'intérêt de l'enfant peut l'empêcher.

— cinquièmement, le juge peut décider que l'enfant sera inscrit dans le registre de la population chez ses accueillants familiaux comme y ayant sa résidence principale.

Parallèlement, la proposition de loi entend également moderniser la figure juridique de la tutelle officielle. Celle-ci est aujourd'hui une institution d'autorité par laquelle une personne assume, sur une base contractuelle, les principales obligations parentales, héritant du même coup de certaines, mais pas de l'ensemble, des prérogatives inhérentes à l'autorité parentale ou à l'autorité de tutelle.

C. Exposé introductif de Mme Carina Van Cauter, coauteure de la proposition de loi DOC 54 0943/001

Mme Carina Van Cauter (Open Vld), coauteure de la proposition de loi, indique que cette proposition vise elle aussi à introduire un statut spécifique pour les parents nourriciers qui prévoit les droits et obligations vis-à-vis de l'enfant.

III. — ALOMVATTEND AMENDEMENT NR. 1 (DOC 54 0697/002)

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh c.s. dient amendement nr. 1 (DOC 54 0697/002) in, dat beoogt het geheel van het wetsvoorstel te vervangen.

De spreekster geeft aan dat het amendement ertoe strekt rekening te houden met een aantal opmerkingen en suggesties die gedaan zijn tijdens de hoorzitting van 29 april 2015 waarvan het verslag is opgenomen in de bijlage. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording en de artikelsgewijze toelichting bij het amendement.

De commissie stemt ermee in om het amendement nr. 1 aan te nemen als basis voor de verdere bespreking.

IV. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Dit artikel bepaalt de grondwettelijke bevoegdheidsgrondslag.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) onderschrijft de voorgestelde wijzigingen die zijn opgenomen in amendement nr. 1. Zij benadrukt het belang van een regeling die duidelijk de respectieve verantwoordelijkheden vastlegt en die de natuurlijke ouders niet buiten spel zet en rekening houdt met het hogere belang van het betrokken kind. De spreekster onderstreept ook dat de voorgestelde regeling rechtszekerheid zal bieden.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) is het eens met de voorgaande spreekster. Zij herinnert eraan dat het door haar mede-ingediende wetsvoorstel in een verregaandere regeling voorzag. Op grond van de hoorzitting, lijkt het evenwel niet haalbaar om deze regeling nu al in te voeren. Daarom ondersteunt zij de in amendement nr. 1 opgenomen wijzigingen. De spreekster vindt het ook belangrijk dat deze wijzigingen voldoende rekening houden met de gemeenschapsbevoegdheden ter zake.

De heer Christian Brotcorne (cdH) merkt op dat de voorliggende tekst fundamenteel van aard is en ingrijpende wijzigingen bevat die de staat van personen betreffen. Hij suggereert om de voorgestelde wijzigingen voor te leggen aan het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State en het advies in te winnen van de armoedeorganisaties die verzocht hebben om gehoord te worden.

III. — AMENDEMENT GLOBAL N° 1 (DOC 54 0697/002)

Mme Kristien Van Vaerenbergh et consorts présentent l'amendement (n° 1, DOC 54 0697/002), qui tend à remplacer l'ensemble de la proposition de loi à l'examen.

L'intervenante explique que cet amendement entend répondre à un certain nombre de remarques et de suggestions formulées lors de l'audition du 29 avril 2015, dont le rapport est repris en annexe. Elle renvoie pour le surplus à la justification et au commentaire des articles de l'amendement.

La commission accepte que l'amendement n° 1 serve de base à la suite des discussions.

IV. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Cet article fixe le fondement constitutionnel de la compétence.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) souscrit aux modifications proposées par l'amendement n° 1. L'intervenante souligne qu'il est capital d'adopter une réglementation définissant clairement les responsabilités respectives, n'excluant pas les parents biologiques et tenant compte de l'intérêt supérieur de l'enfant concerné. Elle indique également que la réglementation proposée permettra de promouvoir la sécurité juridique.

Mme Sonja Becq (CD&V) souscrit aux propos de l'intervenante précédente. Elle rappelle que la proposition de loi dont elle est coauteure prévoyait une réglementation plus poussée. L'audition a toutefois révélé qu'il ne serait pas possible d'instaurer d'ores et déjà une telle réglementation. L'intervenante soutient dès lors les modifications proposées dans l'amendement n° 1. Elle se félicite par ailleurs que celles-ci tiennent suffisamment compte des compétences communautaires en la matière.

M. Christian Brotcorne (cdH) fait observer que le texte à l'examen revêt un intérêt capital et qu'il prévoit des modifications radicales relatives à l'état des personnes. L'intervenant suggère de soumettre les modifications proposées à l'avis de la section de législation du Conseil d'État et de recueillir l'avis des organisations de lutte contre la pauvreté qui ont demandé à être entendues.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) repliceert dat de commissie al eerder tijdens de werkzaamheden heeft beslist om een aantal deskundigen en belangenorganisaties te horen. Wat de vraag om advies van de Raad van State betreft: de voorgestelde regeling houdt rekening met het advies dat de Raad van State heeft uitgebracht over een eerder wetsvoorstel. Met de opmerkingen en de suggesties is rekening gehouden in amendement nr. 1 (voor dit advies, zie DOC 52 0515/003).

*

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Dit artikel strekt ertoe in boek I van het Burgerlijk Wetboek het opschrift van titel IX, vervangen bij de wet van 31 maart 1987, te vervangen door wat volgt: "TITEL IX. Ouderlijk gezag en pleegzorg".

Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen (DOC 54 0697/002).

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh c.s. dient amendement nr. 19 (DOC 54 0697/004) in, dat ertoe strekt de Franse tekst in overeenstemming te brengen met de terminologie ("pleegzorg" – "*accueil familial*") die gebruikt wordt in de Nederlandse tekst.

*

Amendement nr. 19 en het aldus geamendeerde artikel 2 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 3

Dit artikel strekt ertoe in boek I, titel IX, van het Burgerlijk Wetboek een hoofdstuk 1 in te voegen, met als opschrift: "Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen". Die wijziging hangt samen met het voormelde artikel 2.

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

*

Artikel 3 wordt eenparig aangenomen.

Art. 4

Dit artikel beoogt de invoeging van een artikel 370/1, teneinde de begrippen "recht van bewaring", "recht van

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) réplique que la commission a déjà décidé à un stade antérieur d'entendre un certain nombre d'experts et de groupes d'intérêts. En ce qui concerne la demande d'avis au Conseil d'État, l'intervenante précise que la réglementation proposée tient compte de l'avis rendu par le Conseil d'État au sujet d'une proposition de loi déposée précédemment. L'amendement n° 1 tient compte des remarques et suggestions formulées (pour cet avis, voir DOC 52 0515/003).

*

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

Art. 2

Cet article vise à remplacer, dans le livre I du Code civil, l'intitulé du titre IX, remplacé par la loi du 31 mars 1987, par ce qui suit: "TITRE IX. De l'autorité parentale et de la tutelle".

Il est référé au commentaire des articles pour le surplus (DOC 54 0697/002).

Mme Kristien Van Vaerenbergh et consorts présentent un amendement n° 19 (DOC 54 0697/004), qui tend à mettre le texte français en conformité avec la terminologie ("*accueil familial*" - "*pleegzorg*") utilisée dans le texte néerlandais.

*

L'amendement n° 19 et l'article 2, ainsi modifié, sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 3

Cet article vise à insérer dans le livre I, titre IX, du Code civil, un chapitre 1 intitulé: "Chapitre 1. Dispositions générales". Cette modification va de pair avec l'article 2 ci-dessus.

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*

L'article 3 est adopté à l'unanimité.

Art. 4

Cet article vise à insérer un article 370/1 visant à définir les notions de droit de garde, le droit de garde

materiële bewaring” en “recht van juridische bewaring” te definiëren. Voor het overige wordt verwezen naar de commentaar bij de artikelen (DOC 54 0697/002).

De heer Christian Brotcorne (cdH) vindt het lovenswaardig dat wordt getracht die begrippen te definiëren. Toch valt het te betreuren dat wordt teruggегреpen naar oude begrippen, zoals het “recht van bewaring”, dat al sinds enkele jaren geen deel meer uitmaakt van het rechtsvocabularium. Hij begrijpt dat men een onderscheid wil maken tussen wat onder de dagelijkse praktijk valt, en meer algemene begrippen die verband houden met de fundamentele rechten, zoals het recht van juridische bewaring, die aan de wettelijke ouders voorbehouden zouden blijven. Er dreigt verwarring te ontstaan tussen de begrippen “recht van materiële bewaring” en “recht van juridische bewaring”, die beide juridische bevoegdheden zijn en elk hun eigen rechtsgevolgen hebben. Het ware wellicht beter geweest een ander begrip te vinden dan dat van “recht van juridische bewaring”.

Hoe zullen overigens afspraken worden gemaakt over de dagelijkse opvoeding van het kind? Die opvoeding omvat eveneens fundamentele rechten die onder het recht van juridische bewaring kunnen vallen. Hoe zal de grens worden getrokken? Zou de magistraat die tot plaatsing beslist, niet moeten kunnen oplijsten wat tot de dagelijkse opvoeding en wat tot de fundamentele rechten behoort?

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) voegt eraan toe dat die nieuwe definities eveneens van toepassing zullen zijn in het raam van het ouderlijk gezag. Hij begrijpt de nood aan een definitie voor de pleeggezinnen, maar wat zal de impact daarvan zijn op het ouderlijk gezag? Men dient behoedzaam te zijn bij het uitwerken van dergelijke nieuwe definities.

In verband met de beslissingen die onder het recht van juridische bewaring vallen, wordt voorts verwezen naar artikel 374, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Wat zijn die dagelijkse beslissingen? Waar ligt de grens? Dat tweede lid heeft eveneens betrekking op de beslissingen inzake gezondheid, opvoeding en ontspanning. Hoe zit het bijvoorbeeld met de eventuele sportactiviteiten die het kind zal willen uitoefenen? Zullen die onder het recht van juridische bewaring vallen? Zo ja, is dat dan niet te streng?

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) geeft aan dat de gekozen formulering gebaseerd is op wat de ouders die niet samen leven, in de praktijk doen binnen de uitoefening van het ouderlijk gezag. Zij nemen, elk voor zich, dagelijkse beslissingen in het belang van het kind. Voor de meer fundamentele beslissingen

matérielle et le droit de garde juridique. Il est référé au commentaire des articles pour le surplus (DOC 54 0697/002).

M. Christian Brotcorne (cdH) est d’avis que la tentative de définir ces notions est louable. Cependant, il est regrettable de revenir à des notions anciennes comme le droit de garde qui ne fait plus partie du vocabulaire judiciaire depuis un certain nombre d’années. Il comprend qu’on veuille séparer ce qui relève du quotidien des notions plus générales qui touchent aux droits fondamentaux, comme le droit de garde juridique, qui seraient maintenues aux parents légaux. Il y a un risque de confusion entre les notions de droit de garde matérielle et droit de garde juridique, qui sont chacune des compétences juridiques et qui entraînent chacune des conséquences juridiques. Il aurait sans doute fallu trouver une notion différente de celle de “droit de garde juridique”.

Par ailleurs, comment va-t-on s’entendre sur l’éducation quotidienne de l’enfant? Celle-ci englobe aussi des droits fondamentaux pouvant relever du droit de garde juridique. Comment va-t-on établir la barrière? Le magistrat qui décide de ce placement ne devrait-il pas pouvoir lister ce qui relève du quotidien et ce qui relève des droits fondamentaux?

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) ajoute que ces nouvelles définitions seront aussi d’application dans le cadre de l’autorité parentale. Il comprend la nécessité d’une définition pour les familles d’accueil, mais quel en sera l’impact pour l’autorité parentale? Il faut faire attention lors de la création de nouvelles définitions de ce type.

Par ailleurs, en ce qui concerne les décisions relevant du droit de garde juridique, il est référé à l’article 374, § 1er, alinéa 2, du Code civil. Quelles sont ces décisions quotidiennes? Où placer la limite? Cet alinéa 2 concerne aussi les décisions en matière de santé, d’éducation, de loisirs. Qu’en est-il des activités sportives que l’enfant voudra exercer par exemple? S’agira-t-il de droit de garde juridique? Si oui, ne serait-ce pas trop sévère?

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) indique que la formulation choisie s’inspire de ce que les parents ne vivant pas ensemble font en pratique dans le cadre de l’exercice de l’autorité parentale. Ceux-ci prennent des décisions quotidiennes dans l’intérêt de l’enfant, chacun de leur côté. D’autre part, les décisions fondamentales

aangaande de opvoeding, de gezondheid, de opleiding, de ontspanning en de godsdienstige of levensbeschouwelijke keuze is een akkoord tussen de beide ouders vereist. De gekozen begrippen zijn dus gebaseerd op dat onderscheid tussen de dagelijkse praktijk en de meer fundamentele keuzes. Terwijl de pleegouders de dagelijkse beslissingen alleen mogen nemen, moeten zij voor de meer fundamentele keuzes een overeenkomst sluiten met de wettelijke ouders of, zo dat onmogelijk blijkt, een beroep doen op de rechter, die een beslissing zal nemen. Het is onmogelijk een sluitende of mathematische lijst te maken van de beslissingen die deze of gene categorie toebehoren. Elke beslissing kan rechtsgevolgen hebben.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) voegt eraan toe dat die begrippen onmogelijk alle scenario's kunnen omvatten. Daarom hebben de indieners gekozen voor een term die al in de rechtsleer bestaat. Over het algemeen kan iedereen een onderscheid maken tussen wat tot de dagelijkse en wat tot de fundamentele beslissingen behoort. Raakt men het niet eens, zal men altijd de rechter kunnen vragen te beslissen.

De spreekster wijst er overigens op dat in de Vlaamse Gemeenschap een overeenkomst wordt gesloten tussen de wettelijke ouders en de pleegouders. Dat kan alvast heel wat zaken regelen.

De heer Eric Massin (PS) preciseert dat iedereen akkoord gaat met de algemene beginselen van het wetsvoorstel. Toch moet de wetgever zijn werk goed doen. Hij suggereert dan ook dit amendement ter advies voor te leggen aan de afdeling wetgeving van de Raad van State, teneinde te komen tot een goede wettekst die geen aanleiding geeft tot tal van mogelijke interpretaties en geschillen.

Het begrip "recht van bewaring" werd uit het Burgerlijk Wetboek gehaald. Waarom wordt het dan opnieuw bovengehaald? Dat zorgt voor problemen op het vlak van de rechtsleer en de rechtspraak. Men mag geen voorbijgestreefde begrippen opnieuw invoeren die tot discriminatie zouden kunnen leiden.

De spreker herinnert eraan dat de regering de ambitie heeft het werk van het gerecht te vergemakkelijken en het aantal geschillen terug te dringen.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) onderstreept hoe belangrijk het is dat de wet duidelijk is. Vrijtijdsactiviteiten kunnen bijvoorbeeld onder de beide begrippen vallen. Die definities doen dus een probleem ontstaan. In de praktijk zal dat tot discussies leiden.

concernant l'éducation, la santé, la formation, les loisirs et l'orientation religieuse ou philosophique nécessitent un accord entre les deux parents. Les notions choisies se basent donc sur cette distinction entre quotidien et choix plus fondamentaux. Alors que les parents d'accueil peuvent prendre les décisions quotidiennes seuls, ils doivent conclure une convention avec les parents légaux concernant les choix plus fondamentaux, ou, si cela ne s'avère pas possible, s'adresser au juge qui décidera. Il n'est pas possible de faire une liste exhaustive ou mathématique des décisions relevant de l'un ou de l'autre. Chaque décision peut entraîner des conséquences juridiques.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) ajoute qu'il est impossible que ces notions englobent l'ensemble des cas de figure. C'est pourquoi les auteurs ont choisi d'utiliser un terme existant déjà dans la doctrine. De manière générale, tout le monde peut distinguer ce qui relève des décisions quotidiennes de ce qui relève des décisions fondamentales. En cas de différend, il sera toujours possible de demander au juge de trancher.

Par ailleurs, l'oratrice indique qu'en Communauté flamande, une convention est faite entre les parents légaux et les parents d'accueil. Cela peut déjà régler un grand nombre de questions.

M. Eric Massin (PS) précise que tout le monde est d'accord avec les principes généraux de la proposition de loi. Il faut cependant faire un bon travail de législateur. Il suggère donc de demander l'avis de la section législation du Conseil d'État sur cet amendement afin d'aboutir à un bon texte de loi qui ne soit pas sujet à de multiples interprétations et conflits potentiels.

La notion de droit de garde a été supprimée du Code civil. Pourquoi faut-il y revenir? Cela crée des problèmes de doctrine et de jurisprudence. Il ne faut pas réinstaurer des concepts dépassés pouvant entraîner des discriminations.

L'orateur rappelle que le gouvernement a l'ambition de faciliter le travail de la justice et de réduire le nombre de litiges.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) insiste sur l'importance de la clarté dans la loi. Les loisirs par exemple, peuvent relever des deux concepts. On crée donc un problème par ces définitions. Cela va entraîner des discussions dans la pratique.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie herinnert eraan dat wat tot het ouderlijk gezag behoort, evenmin nauwkeurig is opgelijst. De hier ingevoerde nieuwe definities worden door de rechtsleer gebruikt. In zijn advies nr. 44 873/vr/2/v beveelt de Raad van State aan die definitie van het recht van bewaring over te nemen. Voor het recht van juridische bewaring wordt verwezen naar artikel 374, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Dat artikel betreft de situaties waarin de familierechtbank de exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag kan toevertrouwen aan een van de ouders. In de titel over het ouderlijk gezag wordt dat onderscheid tussen de dagelijkse handelingen en de fundamentele handelingen impliciet weergegeven. Artikel 374, § 1, tweede lid, vermeldt belangrijke beslissingen in verband met de gezondheid, de opvoeding, de opleiding, de ontspanning en de godsdienstige of levensbeschouwelijke keuze. Er is al veel rechtspraak over dat onderscheid en men kan dus verwijzen naar de rechtspraak met betrekking tot de uitoefening van het ouderlijk gezag.

De heer Christian Brotcorne (cdH) geeft aan dat artikel 374 niet dezelfde soort mogelijke situaties beoogt. Hier spreekt men over de wettige ouders, enerzijds, en de pleegouders, anderzijds. Moet de magistraat niet de mogelijkheid krijgen die begrippen van materiële en juridische bewaring te overstijgen? Hij zou moeten kunnen preciseren wat onder de uitoefening van de dagelijkse rechten en wat onder die van de fundamentele rechten valt. De spreker neemt als voorbeeld het geval van een pleeggezin dat het kind mee op vakantie wil nemen naar zijn tweede verblijf in Frankrijk of Spanje. Gaat het dan om materiële of om juridische bewaring?

Valt voorts de keuze van het soort voorbehoedsmiddel voor een adolescent(e) onder de materiële of onder de juridische bewaring? Moet de rechter in dergelijke gevallen niet de mogelijkheid krijgen te preciseren waar de situatie mee overeenstemt? Dat zou voorkomen dat in de toekomst voor allerlei ingewikkelde situaties naar de rechtbank wordt gestapt. De spreker geeft bovendien aan dat de biologische ouders eveneens gescheiden kunnen zijn, wat de situatie nog ingewikkelder zou maken.

In het verlengde van wat voorafgaat, dient *de heer Christian Brotcorne amendement nr. 2* (DOC 54 0697/004) in. Daarin wordt voorgesteld om te bepalen dat het recht van materiële bewaring ook welbepaalde verplichtingen met zich brengt. Anderzijds wordt ook beoogd om te bepalen dat de pleegzorgers niet alleen de dagelijkse beslissingen kunnen treffen, maar dat het hen ook toekomt om toezicht op de kinderen te houden en de nodige beslissingen te nemen die bijdragen tot zijn dagelijkse ontwikkeling.

Le représentant du ministre de la Justice rappelle que ce qui relève de l'autorité parentale n'est pas non plus listé précisément. Les nouvelles définitions introduites ici sont utilisées par la doctrine. Le Conseil d'État a, dans son avis n° 44 873/vr/2/v, recommandé de reprendre cette définition du droit de garde. Pour le droit de garde juridique, il est référé à l'article 374, § 1er, alinéa 2, du Code civil. Cet article concerne les situations dans lesquelles le tribunal de la famille peut confier l'exercice exclusif de l'autorité parentale à l'un des parents. Dans le titre sur l'autorité parentale, cette distinction entre les actes quotidiens et les actes fondamentaux est reprise de manière implicite. L'article 374, § 1er, alinéa 2 parle des décisions importantes concernant sa santé, son éducation, sa formation, ses loisirs et sur l'orientation religieuse ou philosophique. Il y a déjà beaucoup de jurisprudence concernant cette distinction et on peut donc se référer à la jurisprudence qui concerne l'exercice de l'autorité parentale.

M. Christian Brotcorne (cdH) indique que l'article 374 ne vise pas le même type de cas de figure. Ici, on parle des parents légitimes d'une part et des parents d'accueil d'autre part. Ne faudrait-il pas donner la faculté au magistrat d'aller plus loin que ces notions de garde matérielle et juridique? Il faudrait lui permettre de préciser ce qu'il mettra sous le vocable de l'exercice de droits quotidiens et de l'exercice de droits fondamentaux. L'orateur prend l'exemple du cas où la famille d'accueil souhaite prendre l'enfant en vacances dans sa résidence secondaire en France ou en Espagne. S'agit-il de garde matérielle ou juridique?

Par ailleurs, le choix du type de contraception pour un ou une adolescente relève-t-il de garde matérielle ou juridique? Ne faudrait-il pas, dans de tels cas, permettre au juge de préciser à quoi correspond la situation? Cela permettrait d'éviter de recourir au tribunal pour toutes sortes de situations compliquées à l'avenir. L'orateur indique en outre que les parents biologiques peuvent eux aussi être divorcés, ce qui compliquerait encore les situations.

Dans le prolongement de ce qui précède, *M. Christian Brotcorne* présente un *amendement n° 2* (DOC 54 0697/004), qui tend à prévoir que le droit de garde matérielle implique également certaines obligations déterminées. L'amendement propose par ailleurs de préciser que non seulement les accueillants familiaux peuvent prendre les décisions quotidiennes, mais qu'il leur appartient aussi de surveiller les enfants et de prendre les décisions nécessaires à leur épanouissement quotidien.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) herinnert eraan dat het haast onmogelijk is al die situaties op te lijsten; bovendien dreigt de wetgever daarmee zijn bevoegdheden te buiten te gaan.

Bovendien merkt zij op dat de definities die in het voorgestelde artikel 370/1 van het Burgerlijk Wetboek worden gebruikt, ontleend zijn aan de rechtsleer en de rechtspraak. Het zou onwijs zijn daarvan af te wijken.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) voegt eraan toe dat de rechter, indien hij onenigheid vaststelt, altijd tussenbeide kan komen en een beslissing kan nemen in het belang van het kind. Dat geldt ook in het raam van de pleeggezinnen. Het is onmogelijk alle situaties bij wet te regelen. Het voorgestelde onderscheid is volgens haar een instrument dat duidelijk is voor iedereen, zowel de oorspronkelijke gezinnen als de pleeggezinnen.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) is van mening dat een procedure bij de rechtbank moet worden voorkomen, vooral in het raam van de pleeggezinnen. Het is zaak zo duidelijk mogelijk te zijn, omdat anders de kandidaat-pleegouders massaal zullen afhaken. Het wetsvoorstel bevat tegenstrijdigheden, meer bepaald in verband met de vrijetijdsactiviteiten. Als een kind wil gaan boksen, wielrennen of voetballen, zal het pleeggezin die beslissing dan alleen kunnen nemen? Men dient zeer voorzichtig te zijn in de wet.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) geeft aan dat de beslissing of een gevaarlijke sport (bv. vrij klimmen) kan worden beoefend, tot de juridische bewaaring behoort. Dat geldt niet voor alle sportactiviteiten. In geval van twijfel kan nog altijd naar de rechtbank worden gestapt. In de wet kan men moeilijk duidelijker zijn. Bij elke beslissing moet hoe dan ook het belang van het kind vooropstaan.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) voegt daaraan toe dat het ook een kwestie is van het vinden van een evenwicht. De pleegouders zullen zo veel mogelijk rekening moeten houden met de opvoeding die het kind van zijn oorspronkelijke ouders heeft gekregen. Het kind zal zich ook moeten aanpassen aan het pleeggezin. Dit wetsvoorstel zal duidelijkheid scheppen en zal in vergelijking met de huidige situatie veel conflicten voorkomen.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) pleit niet voor het opstellen van lijsten. Hij herinnert aan de contradictie die hij ziet in verband met meer bepaald de vrijetijdsbesteding.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) rappelle qu'il est quasiment impossible de lister toutes ces situations, en outre, cela risque d'aller outre les compétences du législateur.

L'intervenante souligne par ailleurs que les définitions utilisées dans l'article 370/1, proposé, du Code civil sont empruntées à la doctrine et à la jurisprudence et qu'il ne serait pas raisonnable de s'en écarter.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) ajoute que le juge peut toujours intervenir et prendre des décisions dans l'intérêt de l'enfant, s'il constate un désaccord. C'est le cas aussi dans le cadre des familles d'accueil. On ne peut régler toutes les situations possibles dans la loi. La distinction proposée est à son sens un instrument clair pour tout le monde, familles d'origine et familles d'accueil.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) est d'avis qu'il faut éviter d'aller chez le juge, surtout dans le cadre des familles d'accueil. Il faut être le plus clair possible, sinon on va faire fuir les candidats parents d'accueil. La proposition de loi contient des contradictions, concernant les loisirs notamment. Si l'enfant veut faire de la boxe, du cyclisme ou du football, la famille d'accueil pourra-t-elle le décider seule? Il faut être très prudent dans la loi.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) indique que, la décision d'autoriser la pratique d'un sport dangereux (l'escalade libre p.ex.) relève de la garde juridique. Ce n'est pas le cas de toutes les activités sportives. En cas de doute, il est toujours possible d'aller chez le juge. On peut difficilement être plus clair dans la loi. Dans toute décision, l'intérêt de l'enfant doit de toute façon primer.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) ajoute que c'est aussi une question d'équilibre à trouver. Les parents d'accueil devront tenir compte le plus possible de l'éducation que l'enfant aura reçue chez ses parents d'origine. L'enfant devra aussi s'adapter à la famille d'accueil. Cette proposition de loi apportera de la clarté et évitera beaucoup de conflits par rapport à la situation actuelle.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) ne plaide pas pour l'établissement de listes. Il rappelle la contradiction qu'il voit concernant les loisirs en particulier.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) antwoordt dat vrijetijdsbesteding kan behoren tot de beide categorieën, naargelang het type vrijetijdsbesteding en de specifieke situatie.

Mevrouw Özlem Özen (PS) geeft aan dat het niet duidelijk is hoe het pleegzorgstelsel, dat een gemeenschapsaangelegenheid is, zich verhoudt met de beslissingen inzake ouderlijk gezag. Er moet worden verzocht om het advies van de gemeenschappen, die die hervorming zullen moeten toepassen.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) herinnert eraan dat artikel 374, § 1, tweede lid, handelt over de belangrijke beslissingen betreffende de gezondheid, de opvoeding, de opleiding en de ontspanning en over de godsdienstige of levensbeschouwelijke keuzes. Er bestaat daarover rechtspraak.

Dat artikel 374 is niet minder vaag dan wat hier wordt voorgesteld, maar die rechtspraak heeft ervoor gezorgd dat mettertijd de contouren van die concepten duidelijk zijn geworden. Dat zal ook hier het geval zijn. Het zal belangrijk zijn om heel duidelijke afspraken te maken met de pleeggezinnen.

De heer Eric Massin (PS) is van oordeel dat het veel eenvoudiger zou zijn geweest om in geval van plaatsing het ouderlijk gezag op te splitsen.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) meent dat dat nog veel verder zou gaan dan wat hier wordt voorgesteld.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie preciseert dat het heel moeilijk is om lijsten op te stellen met enerzijds de dagelijkse beslissingen en anderzijds de fundamentele beslissingen. Bij zijn weten is geen enkel Europees land erin geslaagd alle componenten van het ouderlijk gezag op te lijsten. Er dient op te worden gelet dat het inschattingsvermogen van de rechter in het kader van bijzonder situaties niet onderuit wordt gehaald. Het is verstandig zich ter zake op de bestaande rechtsleer en rechtspraak te baseren.

Het advies van de gemeenschappen werd overigens al op 9 juni 2015 verkregen, onder meer in verband met de bevoegdheden van de Gemeenschappen.

De heer Christian Brotcorne (cdH) begrijpt de moeilijkheid om een lijst op te stellen. Hij wenst echter dat, wanneer er sprake is van een plaatsing, het mogelijk zou zijn op voorhand te bepalen tot welk type bewaring bepaalde beslissingen behoren. Dat zou al tal van conflicten voorkomen. Men zou de partijen ertoe kunnen verplichten op voorhand de grote lijnen uit te zetten.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) répond que les loisirs peuvent faire partie des deux catégories, cela dépendra du type de loisir et de la situation particulière.

Mme Özlem Özen (PS) indique que l'articulation entre le dispositif de l'accueil familial qui relève des Communautés et les décisions en matière d'autorité parentale n'est pas claire. Il faudra demander l'avis ces Communautés qui devront appliquer cette réforme.

Mme Sonja Becq (CD&V) rappelle que l'article 374, § 1er, alinéa 2 parle des décisions importantes concernant la santé, l'éducation, la formation, les loisirs et sur l'orientation religieuse ou philosophique. Une jurisprudence s'est construite sur le sujet.

Cet article 374 n'est pas moins vague que ce qui est proposé ici, or, cette jurisprudence a permis de dégager les contours de ces concepts avec le temps. Il en ira de même ici. Il sera important de fixer des accords bien précis avec les familles d'accueil.

M. Eric Massin (PS) est d'avis qu'il aurait été beaucoup plus simple de faire un démembrement de l'autorité parentale, en cas de placement.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) estime que cela irait encore beaucoup plus loin que ce qui est proposé ici.

Le représentant du ministre de la Justice précise qu'il est très difficile de lister les décisions qui relèvent du quotidien et celles qui sont plus fondamentales. À sa connaissance, aucun pays européen n'est parvenu à lister toutes les composantes de l'autorité parentale. Il faut faire attention à ne pas enlever au juge sa faculté d'interprétation dans le cadre de situations particulières. Il est raisonnable de se baser sur la doctrine et la jurisprudence existante en la matière.

Par ailleurs, l'avis des Communautés a déjà été obtenu le 9 juin 2015, concernant notamment la question des compétences relevant des Communautés.

M. Christian Brotcorne (cdH) comprend la difficulté d'établir une liste. Il souhaite cependant qu'on envisage que, lorsqu'il est question de placement, on puisse préciser au préalable de quel type de garde relèvent certaines décisions. Cela écarterait déjà toute une série de conflits. On pourrait amener les parties à se mettre d'accord au préalable sur un canevas.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) verwijst wat dat betreft naar artikel 9 hieronder, dat het mogelijk maakt om van in het begin bij overeenkomst de bevoegdheden van de verschillende partijen te bepalen. Na een jaar kunnen de partijen zich overigens richten tot de rechter om meer fundamentele rechten te verkrijgen.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) stipt aan dat de rechter de pleeggezinnen zal kunnen toestaan bepaalde bevoegdheden uit te oefenen en de knoop door te hakken inzake discussiepunten, zoals de schoolkeuze.

De heer Christian Brotcorne (cdH) vraagt of dat ook mogelijk zal zijn in het kader van een gerechtelijke plaatsing.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) antwoordt dat wanneer de partijen het eens zijn, een dergelijke overeenkomst ook in het kader van een gerechtelijke plaatsing zal kunnen worden gesloten.

*

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 9 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 4 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 5

Dit artikel beoogt de invoeging van een hoofdstuk II, dat de artikelen 371 tot 387ter bevat, in titel IX, gewijzigd bij artikel 2. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen (DOC 54 0697/002).

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

*

Artikel 5 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 6

Dat artikel beoogt de invoeging van een hoofdstuk III in titel IX, gewijzigd bij artikel 2. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen (DOC 54 0697/002).

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 3 (DOC 54 0697/004) in, teneinde het opschrift van het voorgestelde hoofdstuk III te wijzigen. De heer

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) réfère à ce sujet à l'article 9 ci-dessous, qui permet de préciser par convention les compétences des uns et des autres au départ. En outre, après un an, les parties pourront s'adresser au juge pour se voir attribuer plus de droits fondamentaux.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) précise que le juge pourra permettre aux familles d'accueil d'exercer certaines compétences et trancher des points qui suscitent la discussion, tel que par exemple le choix de l'école.

M. Christian Brotcorne (cdH) demande si cela sera aussi possible dans le cadre d'un placement judiciaire.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) répond qu'en cas d'accord des parties, une telle convention pourra aussi être conclue dans le cadre d'un placement judiciaire.

*

L'amendement n° 2 est rejeté par 9 voix contre 2 et 2 abstentions.

L'article 4 est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 5

Cet article vise à insérer un chapitre II, comprenant les articles 371 à 387ter dans le titre IX, modifié par l'article 2. Il est référé au commentaire des articles pour le surplus (DOC 54 0697/002).

Cet article ne fait l'objet d'aucune observation.

*

L'article 5 est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 6

Cet article vise à insérer un chapitre III dans le titre IX, modifié par l'article 2. Il est référé au commentaire des articles pour le surplus (DOC 54 0697/002).

M. Christian Brotcorne (cdH) présente un amendement n° 3 (DOC 54 0697/004), qui tend à modifier l'intitulé du chapitre III proposé. M. Brotcorne estime

Brotcorne denkt immers dat het wenselijk is dat, ingeval de minderjarige niet aan een pleeggezin wordt toevertrouwd, maar aan een instelling, er ook een regeling wordt getroffen voor de uitoefening van de diverse aspecten van het ouderlijk gezag. Hij kondigt met het oog daarop extra amendementen aan. Het voorliggende amendement beoogt het opschrift van het in te voegen hoofdstuk hieraan aan te passen.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) legt uit dat er bewust voor gekozen is om de hypothese van plaatsing in instellingen buiten het toepassingsgebied van het wetsvoorstel te houden. Zij wijst er overigens op dat het wetsvoorstel dat eerder aan het advies van de Raad van State werd onderworpen evenmin in een dergelijke regeling voorzag. De Raad van State zag daar geen graten in (zie in dit verband ook de bespreking van artikel 1). Bovendien merkt de spreekster op dat de betrokken instellingen onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen vallen.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) sluit zich aan bij het standpunt van mevrouw Van Vaerenbergh. Zij merkt ook op dat het door haar ingediende wetsvoorstel uitsluitend de plaatsing in de gezinscontext regelt. Het lijkt haar aangewezen om de voorgestelde regeling daartoe te beperken.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) denkt bovendien dat het complex is om voor de door de heer Brotcorne aangehaalde hypothese een sluitende regeling te treffen. Aan wie zullen de delen van het ouderlijk gezag worden toegekend? Aan de instelling? Dan rijst de vraag hoe dat *in concreto* moet worden ingevuld. Zal er iemand door de instelling daartoe worden aangesteld?

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie erkent dat de kwestie van de pleegzorg twee categorieën van situaties behelst: de pleegzorg die wordt verstrekt in de context van een gezin en deze in instellingen.

De spreker herhaalt dat het voorliggende wetsvoorstel beperkt is tot de pleegzorg in gezinscontext. De tweede categorie wordt er niet door geregeld. De vertegenwoordiger van de minister van Justitie legt uit dat een dergelijke regeling niet onverhoeds mag worden ingevoerd. Zoals mevrouw Van Vaerenbergh al heeft aangestipt, hebben de Gemeenschappen de organieke bevoegdheid voor de betrokken instellingen. In de tweede plaats ligt het ook niet voor de hand om te bepalen wie zal moeten worden aangeduid als titularis van (delen van) het ouderlijk gezag. Om dit op afdoende

en effet qu'il serait également souhaitable de réglementer l'exercice des différents aspects de l'autorité parentale lorsque le mineur est confié non à une famille d'accueil, mais à une institution. L'intervenant annonce à cet effet le dépôt d'amendements supplémentaires. L'amendement n° 3 tend à adapter en ce sens l'intitulé du chapitre à insérer.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) explique qu'il a été décidé sciemment de maintenir l'hypothèse du placement en institution en dehors du champ d'application de la proposition de loi à l'examen. L'intervenante souligne du reste que la proposition de loi qui avait été soumise précédemment à l'avis du Conseil d'État ne prévoyait pas non plus une telle réglementation. Or, le Conseil d'État n'a émis aucune critique en la matière (voir également à cet égard la discussion de l'article 1er). L'intervenante fait en outre observer que les institutions concernées relèvent de la compétence des Communautés.

Mme Sonja Becq (CD&V) se rallie au point de vue de Mme Van Vaerenbergh. L'intervenante souligne par ailleurs que la proposition de loi qu'elle a déposée règle uniquement le placement dans une famille. Il lui semble plus judicieux de limiter la réglementation proposée à cette situation.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) estime qu'il serait en outre compliqué de développer une réglementation cohérente pour l'hypothèse évoquée par M. Brotcorne. À qui les éléments de l'autorité parentale seront-ils confiés? À l'institution? Dans ce cas, il est permis de se demander comment les choses devront être organisées en pratique. L'institution désignera-t-elle une personne à cet effet?

Le représentant du ministre de la Justice reconnaît que la question du placement concerne deux catégories de situations: le placement dans le contexte d'une famille et celui dans des institutions.

L'orateur répète que la proposition de loi à l'examen est limitée au placement dans le contexte familial. Elle ne règle pas la deuxième catégorie. Le représentant du ministre de la Justice explique qu'une telle réglementation ne peut pas être introduite brutalement. Comme Mme Van Vaerenbergh l'a déjà expliqué, les Communautés disposent de la compétence organique pour les institutions concernées. Deuxièmement, il n'est pas non plus évident de déterminer qui devra être désigné en tant que titulaire (partiel) de l'autorité parentale. Il faut réaliser une analyse approfondie afin de régler ce

wijze te regelen, moet een grondige analyse worden gedaan. Dat valt buiten het bestek van de kwestie die nu wordt besproken.

*

Amendement nr. 3 wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen.

Artikel 6 wordt aangenomen met 12 stemmen en 1 onthouding.

Art. 7

Dit artikel strekt tot invoeging van een artikel 387*quater* in hoofdstuk III. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen (DOC 54 0697/002).

De heer Christian Brotcorne (cdH) vraagt of de vrijwillige plaatsingen niet onder die definitie vallen.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) antwoordt dat de vrijwillige plaatsingen onder het toepassingsgebied van de definitie vallen, in zoverre die plaatsingen in het kader van een georganiseerd circuit plaatsvinden.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) stipt aan dat het geval waarin een kind bij dringende noodzakelijkheid opgenomen zou worden door een familielid, buiten het toepassingsgebied van de wet valt.

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient in het verlengde van zijn verklaringen bij de bespreking van artikel 6 *amendement nr. 4* (DOC 54 0697/004) in. Het beoogt uitdrukkelijk te vermelden dat het in te voegen hoofdstuk III ook toepasselijk is in de hypothese dat de minderjarige in een instelling wordt geplaatst.

Mevrouw Sonja Becq c.s. dient *amendement nr. 14* (DOC 54 0697/004) in, teneinde het toepassingsgebied van de in te voegen bepalingen te verduidelijken: er wordt gepreciseerd dat de toepasselijke regelgeving niet alleen de regelgeving inzake jeugdbescherming betreft, maar ook deze inzake jeugdbijstand.

*

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 14 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

point de manière satisfaisante, ce qui sort du cadre de la question actuellement en discussion.

*

L'amendement n° 3 est rejeté par 11 voix contre 2.

L'article 6 est adopté par 12 voix et une abstention.

Art. 7

Cet article tend à insérer un article 387*quater* dans le chapitre III. Il est référé au commentaire des articles pour le surplus (DOC 54 0697/002).

M. Christian Brotcorne (cdH) demande si les placements volontaires échappent à cette définition.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) répond que les placements volontaires entrent dans le champ d'application de la définition pour autant que ceux-ci se fassent dans le cadre d'un circuit organisé.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) précise que, le cas où un enfant serait accueilli par un membre de la famille dans une situation d'urgence, on ne tomberait pas dans le champ d'application de la loi.

M. Christian Brotcorne (cdH) présente un *amendement* (n° 4, DOC 54 0697/004) dans le prolongement de ses déclarations lors de la discussion de l'article 6. L'amendement vise expressément à préciser que le chapitre III à insérer est également applicable dans l'hypothèse où le mineur est placé dans une institution.

Mme Sonja Becq et consorts présentent un *amendement* (n° 14, DOC 54 0697/004) afin de clarifier le champ d'application des dispositions à insérer: il est précisé que la réglementation applicable ne concerne pas seulement la réglementation en matière de protection de la jeunesse, mais aussi celle en matière d'aide à la jeunesse.

*

L'amendement n° 4 est rejeté par 11 voix contre 2.

L'amendement n° 14 est adopté par 10 voix contre une et 2 abstentions.

Het aldus geamendeerde artikel 7 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 8

Dit artikel strekt tot invoeging van een artikel 387*quinquies*. Het voorziet erin dat gedurende de periode van plaatsing, de pleegzorgers het recht van materiële bewaring van het kind uitoefenen. In geval van dringende noodzakelijkheid oefenen de pleegzorgers ook het recht van juridische bewaring uit. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen (DOC 54 0697/002).

De heer Christian Brotcorne (cdH) vreest dat het begrip “dringende noodzakelijkheid” problematisch is. Misschien zou het afgebakend moeten worden.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) antwoordt dat het begrip bijvoorbeeld de dringende medische problemen beoogt. Het gaat om situaties waarin de pleegouders niet de tijd hebben om de juridische ouders te raadplegen.

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient de amendementen nrs. 5 en 6 (DOC 54 0697/004) in. Amendement nr. 5 ligt in het verlengde van de amendementen nrs. 3 en 4 (zie dienaangaande de bespreking van de artikelen 6 en 7). Daarnaast beoogt het te preciseren wat de bevoegdheidsverdeling tussen de ouders en de pleegzorgers of de instelling is in geval van dringende noodzakelijkheid. Dat laatste is ook het voorwerp van amendement nr. 6, dat in bijkomende orde wordt ingediend.

Mevrouw Sonja Becq c.s. dient amendement nr. 15 (DOC 54 0697/004) in, dat gelijkaardig is aan amendement nr. 5 in de mate dat het de bevoegdheid inzake juridische bewaring bepaalt in geval van dringende noodzakelijkheid.

*

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen.

Amendement nr. 6 wordt verworpen met 10 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 15 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 8 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

L'article 7, ainsi amendé, est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 8

Cet article tend à insérer un article 387*quinquies* qui prévoit que, durant la période de placement, les accueillants familiaux exercent le droit de garde matérielle de l'enfant. En cas d'urgence, les accueillants familiaux exercent également le droit de garde juridique. Il est référé au commentaire des articles pour le surplus (DOC 54 0697/002).

M. Christian Brotcorne (cdH) craint que la notion d' "urgence" ne pose problème. Il faudrait peut être en préciser les contours.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) répond que cette notion vise les problèmes médicaux urgents par exemple. Il s'agit de situations dans lesquelles les parents d'accueil n'ont pas le temps de consulter les parents juridiques.

M. Christian Brotcorne (cdH) présente des amendements (nos 5 et 6 - DOC 54 0697/004). L'amendement n° 5 s'inscrit dans le prolongement des amendements nos 3 et 4 (voir à ce sujet le commentaire des articles 6 et 7). Parallèlement, il vise à préciser comment les compétences sont réparties entre les parents et les accueillants familiaux ou l'institution en cas d'extrême urgence. Ce point fait également l'objet de l'amendement n° 6, qui a été présenté en ordre subsidiaire.

*

L'amendement n° 5 est rejeté par 11 voix contre 2.

L'amendement n° 6 est rejeté par 10 voix contre 2 et une abstention.

L'amendement n° 15 est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

L'article 8, ainsi modifié, est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 9

Dit artikel beoogt de invoeging van een artikel 387sexies in hoofdstuk III. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen (DOC 54 0697/002).

De heer *Christian Brotcorne* (cdH) stelt vast dat een bevoegdheid wordt verleend aan de familierechtbank. Ware het, gelet op de context, niet beter geweest in geval van opgelegde plaatsing die bevoegdheid te verlenen aan de jeugdrechtbank? De jeugdrechter beschikt bovendien over onderzoeksbevoegdheden waarover de familierechtbank niet noodzakelijkerwijs beschikt, te meer daar de aanwezigheid van het parket daar niet langer verplicht is. Vanwaar die keuze?

De heer Brotcorne blijft erbij dat het een logische keuze zou zijn om de jeugdrechter bevoegd te maken ingeval het om een situatie van niet vrijwillige pleegzorg gaat. De jeugdrechter lijkt hem beter geplaatst en zal waarschijnlijk sneller tot een beslissing kunnen komen dan de familierechter.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie legt uit dat er zowel argumenten zijn ter ondersteuning van het standpunt van de heer Brotcorne, als ter ondersteuning van de optie van de indieners van amendement nr. 1.

De spreker legt uit dat voor de inwerkingtreding van de wet van 30 juli 2013 betreffende de invoering van de familie- en jeugdrechtbank, de jeugdrechter zowel bevoegd was inzake ouderlijk gezag als inzake jeugdbescherming. Het aspect ouderlijk gezag werd naar aanleiding van de invoering van de familie- en jeugdrechtbank aan de familierechter overgedragen. Deze nieuwe wet heeft echter geen uitdrukkelijke regeling getroffen voor de hypothese waarin er pleegzorg wordt verstrekt.

Mevrouw *Kristien Van Vaerenbergh* (N-VA) vindt dat een logische keuze aangezien de materie onder het hoofdstuk over het ouderlijk gezag valt. Daarover is tijdens de hoorzittingen gedebatteerd. De familierechter is dienaangaande de natuurlijke rechter.

Daarop dient de heer *Christian Brotcorne* (cdH) amendement nr. 7 (DOC 54 0697/004) in. Dit amendement strekt ertoe in de hypothese van niet-vrijwillige pleegzorg in een aangepaste regeling te voorzien (bevoegdheid van de jeugdrechtbank).

Art. 9

Cet article vise à insérer un article 387sexies dans le chapitre III. Il est référé au commentaire des articles pour le surplus (DOC 54 0697/002).

M. *Christian Brotcorne* (cdH) constate qu'une compétence est donnée au tribunal de la famille. Étant donné le contexte, n'aurait-il pas été plus indiqué de donner cette compétence au tribunal de la jeunesse en cas de placement imposé? Le juge de la jeunesse dispose en outre de compétences d'investigation dont ne dispose pas nécessairement le tribunal de la famille, d'autant plus que la présence du parquet n'y est plus obligatoire. Pourquoi ce choix?

M. Brotcorne maintient qu'il serait logique que le juge de la jeunesse soit compétent en matière de placement volontaire. Il pense que le juge de la jeunesse est le mieux placé et qu'il pourra sans doute statuer plus rapidement que le juge de la famille.

Le représentant du ministre de la Justice explique qu'il y a autant d'arguments en faveur du point de vue de M. Brotcorne qu'en faveur de l'option retenue par les auteurs de l'amendement n° 1.

L'orateur explique qu'avant l'entrée en vigueur de la loi du 30 juillet 2013 portant création d'un tribunal de la famille et de la jeunesse, le juge de la jeunesse était aussi bien compétent en matière d'autorité parentale qu'en matière de protection de la jeunesse. À la suite de la création du tribunal de la famille et de la jeunesse, la matière de l'autorité parentale a été confiée au juge de la famille. Cette nouvelle loi ne contient toutefois pas de dispositions explicites concernant le cas où l'accueil familial est fourni.

Mme *Kristien Van Vaerenbergh* (N-VA) considère que c'est un choix logique étant donné que la matière relève du chapitre de l'autorité parentale. Cela a été débattu au cours des auditions. Le juge de la famille est le juge naturel en la matière.

M. *Christian Brotcorne* (cdH) présente l'amendement n° 7 (DOC 54 0697/004) tendant à prévoir des dispositions adéquates applicables en cas de placement non volontaire (compétence du tribunal de la jeunesse).

Met dit amendement wordt ook beoogd om te preciseren dat de “toepasselijke regelgeving” die wordt vermeld in het voorgestelde 387sexies, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, de regelgeving inzake jeugdbijstand als inzake jeugdbescherming betreft.

Mevrouw Sonja Becq c.s. dient subamendement nr. 20 (DOC 0697/004) in, tot wijziging van amendement nr. 7. Mevrouw Becq gaat akkoord met de door de heer Brotcorne voorgestelde precisering van de notie “toepasselijke regelgeving”, maar kan zich niet vinden in de overige voorgestelde wijzigingen. Daarom stelt zij voor om slechts de onder 2°, c), voorgestelde wijziging te behouden.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vraagt zich af of, na ondertekening van de overeenkomst waarbij bevoegdheden aan de pleegzorgers worden overgedragen, de wettelijke ouders zich nog zullen kunnen verzetten tegen een beslissing waarmee zij het nadien niet eens zijn.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) preciseert dat artikel 13 in dat geval in een beroepsrecht voorziet.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) licht toe dat dit niets verandert ten opzichte van de vigerende regelgeving. Elke beslissing, zelfs na een overeenkomst, moet in het belang van het kind kunnen worden herzien. De wettelijke ouders zullen zich altijd tot de familierechtbank kunnen wenden, zoals dat het geval is in het kader van het ouderlijk gezag.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vindt die beroepsmogelijkheid bevreemdend, vooral wanneer de ouders bepaalde bevoegdheden hebben overgedragen. Voorts vraagt hij zich af of, wanneer de te homologeren overeenkomst ter kennis wordt gebracht van de voor pleegzorg bevoegde instantie, haar wordt meegedeeld binnen welke termijn zij, zo zij dat wenst, een advies kan uitbrengen.

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) preciseert dat de griffier de dag van de terechtzitting ter kennis brengt van de bevoegde instantie. Dat zou dus automatisch worden meegedeeld.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vindt dat onvoldoende duidelijk. Dat aspect zou moeten worden gepreciseerd.

Met het oog daarop dient *de heer Stefaan Van Hecke c.s. amendement nr. 18 (DOC 54 0697/004) in. Daarin wordt ook bepaald dat er moet worden meegedeeld op welke datum het bevoegde orgaan ten laatste kan neerleggen.*

L'amendement à l'examen tend à préciser que “la réglementation applicable” mentionnée à l'article 387sexies, § 2, alinéa 2, du Code civil proposé est la réglementation applicable en matière de protection et d'aide à la jeunesse.

Mme Sonja Becq et consorts présentent un sous-amendement n° 20 (DOC 0697/004) tendant à modifier l'amendement n° 7. Mme Becq se rallie à la proposition de M. Brotcorne de préciser le sens des mots “réglementation applicable” mais n'est pas d'accord avec les autres propositions de modifications. C'est pourquoi elle propose de ne conserver que la modification visée sous le 2°, c).

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) se demande si, après avoir signé la convention transférant des compétences aux accueillants familiaux, les parents légaux pourront encore s'opposer à une décision avec laquelle ils ne sont pas d'accord par la suite.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) précise que l'article 13 prévoit un droit de recours dans ce cas.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) précise que cela ne change rien par rapport à la réglementation actuelle. Chaque décision, même après une convention, doit pouvoir être revue dans l'intérêt de l'enfant. Les parents légaux pourront toujours s'adresser au tribunal de la famille, comme c'est le cas dans le cadre de l'autorité parentale.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) trouve que cette possibilité de recours est étonnante, en particulier lorsque les parents ont transféré certaines compétences. Par ailleurs, il se demande si, quand la convention à homologuer est communiquée à l'organe compétent en matière d'accueil familial, il lui est communiqué dans quel délai il peut rendre un avis si elle le souhaite.

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) précise que l'organe compétent est informé par le greffier de la date de l'audience. Cela serait donc communiqué automatiquement.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) considère que cela n'est pas suffisamment clair. Il faudrait préciser ce point.

À cette fin, *M. Stefaan Van Hecke et consorts présentent l'amendement n° 18 (DOC 54 0697/004) prévoyant également qu'il faut communiquer la date à laquelle l'organe compétent peut déposer au plus tard l'avis.*

*

Amendement nr. 20 tot wijziging van amendement nr. 7 wordt 11 stemmen tegen 1 en 1 onthouding aangenomen. Amendement nr. 7, aldus geamendeerd, wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 18 wordt aangenomen met 12 stemmen en 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 9 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 10

Dit artikel strekt tot invoeging van een artikel 387septies in hoofdstuk III. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen (DOC 54 0697/002).

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) herhaalt zijn opmerking inzake de termijn waarbinnen het bevoegde orgaan advies kan verlenen. Hij vindt dat die termijn zou moeten worden verduidelijkt.

Met het oog daarop dient *de heer Stefaan Van Hecke c.s. amendement nr. 16* (DOC 54 0697/004) in. Dat amendement bepaalt tevens dat moet worden meegegeeld op welke datum het bevoegde orgaan zijn advies uiterlijk kan indienen.

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 8 (DOC 54 0697/004) in. Het beoogt uitdrukkelijk te bepalen dat de jeugdrechtbank bevoegd is voor de (verdere) overdracht van delen van het ouderlijk gezag bij een door die rechtbank opgelegde plaatsing. Daarmee wil de indiener het wetsvoorstel in overeenstemming brengen met de overige door hem voorgestelde wijzigingen (zie de bespreking van artikel 9, in het bijzonder amendement nr. 7).

De spreker wijst erop dat in geval van een door de rechter opgelegde plaatsing van bij het begin rekening wordt gehouden met het belang van het kind. Dat is niet noodzakelijk het geval bij een plaatsing bij overeenkomst. De vraag rijst of het dan niet beter zou zijn te bepalen dat de minderjarige in de verschillende demarches door een ad-hocvoogd wordt vertegenwoordigd. Dat zou waarschijnlijk een passende maatregel zijn.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie geeft aan dat die kwestie méér behelst dan de hier bedoelde situatie. Dat debat moet worden gevoerd in het kader van een debat over bekwaamheid.

*

L'amendement n° 20 modifiant l'amendement n° 7 est adopté par 11 voix contre une et une abstention. L'amendement n° 7 ainsi amendé est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 18 est adopté par 12 voix et une abstention.

L'article 9, ainsi amendé, est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 10

Cet article vise à insérer un article 387septies dans le chapitre III. Il est référé au commentaire des articles pour le surplus (DOC 54 0697/002).

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) réitère sa remarque par rapport au délai dans lequel l'organe compétent peut rendre un avis. Cela devrait être précisé.

À cette fin, *M. Stefaan Van Hecke et consorts* présentent l'amendement n° 16 (DOC 54 0697/004) prévoyant également qu'il faut communiquer la date à laquelle l'organe compétent peut déposer l'avis au plus tard.

M. Christian Brotcorne (cdH) présente un amendement (n° 8 DOC 54 0697/004) visant à stipuler expressément que le tribunal de la jeunesse est compétent pour transférer d'autres éléments de l'autorité parentale dans l'hypothèse d'un placement imposé par ce tribunal. L'auteur entend ainsi mettre la proposition de loi en concordance avec les autres modifications qu'il a proposées (voir l'examen de l'article 9, en particulier amendement n° 7).

M. Christian Brotcorne rappelle qu'en cas de placement judiciaire, les intérêts de l'enfant sont pris en compte dès le départ. Ce n'est pas nécessairement le cas en cas de placement par convention. Dans cette hypothèse, ne faudrait-il pas prévoir que le mineur est représenté par un tuteur ad hoc dans les différentes démarches. Cela semblerait être une mesure adéquate.

Le représentant du ministre de la Justice indique que cette question est plus large que la situation visée ici. Ce débat doit être mené dans le cadre d'un débat sur la capacité.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) wijst erop dat de minderjarige nu evenmin door een voogd wordt vertegenwoordigd wanneer het ouderlijk gezag in de familierechtbank voor onenigheid zorgt. De situatie waarvan hier sprake is, is vergelijkbaar.

De heer Christian Brotcorne (cdH) voegt eraan toe dat de minderjarige in de jeugdrechtbank door een advocaat wordt vertegenwoordigd.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) meent dat de minderjarigen ook in dit kader moeten kunnen worden gehoord.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie voegt eraan toe dat artikel 1004 van het Gerechtelijk Wetboek inzake het horen van minderjarigen tevens van toepassing zal zijn voor een dergelijke procedure voor de familierechtbank.

*

Amendement nr. 8 wordt verworpen met 10 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Amendement nr. 16 wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 10 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 11

Dit artikel beoogt de invoeging van een artikel 387octies in het voorgestelde hoofdstuk III. Voor het overige wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 9 (DOC 54 0697/004) in teneinde te bepalen dat de pleegzorgers zich moeten inzetten voor het behoud van de band tussen de betrokken minderjarige en zijn ouders. De voorlopige plaatsing moet immers zo kort mogelijk in de tijd beperkt zijn en toelaten dat de ouders zo snel mogelijk opnieuw hun verantwoordelijkheid ten aanzien van het kind kunnen opnemen en dat de band tussen beiden zo snel als mogelijk wordt hersteld.

*

Amendement nr. 9 wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen.

Artikel 11 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) rappelle qu'actuellement, en cas de discussions sur l'autorité parentale devant un tribunal de la famille, il n'y a pas de représentation non plus du mineur par un tuteur. La situation dont question ici est comparable.

M. Christian Brotcorne (cdH) répond que devant le tribunal de la jeunesse, il y a une représentation par un avocat.

Mme Sonja Becq (CD&V) est d'avis que les mineurs doivent aussi dans ce cadre pouvoir être entendus.

Le représentant du ministre de la Justice ajoute que l'article 1004 du Code judiciaire qui concerne l'audition de mineurs sera aussi applicable à ce type de procédure devant le tribunal de la famille.

*

L'amendement n° 8 est rejeté par 10 voix contre 2 et une abstention.

L'amendement n° 16 est adopté à l'unanimité.

L'article 10, ainsi amendé, est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 11

Cet article vise à insérer un article 387octies dans le chapitre III proposé. Pour le reste, il est renvoyé au commentaire des articles

M. Christian Brotcorne (cdH) présente un amendement n° 9 (DOC 54 0697/004) prévoyant que les accueillants familiaux doivent s'assurer de la permanence du lien existant entre le mineur concerné et ses parents. Le placement provisoire doit en effet être le plus court possible et permettre aux parents de reconstruire au plus vite la responsabilisation à l'égard de l'enfant et le lien entre eux.

*

L'amendement n° 9 est rejeté par 10 voix contre 3.

L'article 11 est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 12

Dit artikel beoogt de invoeging van een artikel 387*novies* in het voorgestelde hoofdstuk III. Voor het overige wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

*De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 10 (DOC 54 0697/004) in, teneinde overeenkomstig de eerder door hem ingediende amendementen (zie de bespreking van de artikelen 9 en 10, in het bijzonder amendementen nrs. 7 en 8), te voorzien in een bevoegdheid voor de jeugdrechtbank - namelijk wanneer het gaat om een plaatsing die werd opgelegd door deze rechtbank. Bovendien wordt beoogd de laatste zin van het voorgestelde artikel 387*novies* weg te laten: de spreker legt uit dat het recht op persoonlijk contact, in het licht van het hoger belang van het kind, eventueel zou kunnen worden beperkt door de jeugdrechtbank. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.*

*

Amendement nr. 10 wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen.

Artikel 12 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 13

Dit artikel beoogt de invoeging van een artikel 387*decies* in het voorgestelde hoofdstuk III. Voor het overige wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

*De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 11 (DOC 54 0697/004) in, tot vervanging van het voorgestelde artikel 387*decies* teneinde, overeenkomstig de eerder door de spreker ingediende amendementen (zie de bespreking van de artikelen 9, 10 en 12, in het bijzonder amendementen nrs. 7, 8 en 10), te voorzien in de bevoegdheidsverdeling tussen de familierechtbank en de jeugdrechtbank. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.*

*

Amendement nr. 11 wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen.

Artikel 13 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 12

Cet article vise à insérer un article 387*novies* dans le chapitre III proposé. Pour le reste, il est renvoyé au commentaire des articles.

*M. Christian Brotcorne (cdH) présente un amendement n° 10 (DOC 54 0697/004) afin d'habiliter le tribunal de la jeunesse, conformément à ses amendements antérieurs (voir la discussion des articles 9 et 10, et particulièrement les amendements n°s 7 et 8), en cas de placement imposé par ce tribunal). En outre, il vise à supprimer la dernière phrase de l'article 387*novies* proposé: l'orateur explique que le droit aux relations personnelles pourrait éventuellement être limité par le tribunal de la jeunesse dans l'intérêt supérieur de l'enfant. Pour le reste, il est renvoyé à la justification de l'amendement.*

*

L'amendement n° 10 est rejeté par 11 voix contre 2.

L'article 12 est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 13

Cet article vise à insérer un article 387*decies* dans le chapitre III proposé. Pour le reste, il est renvoyé au commentaire des articles.

*M. Christian Brotcorne (cdH) présente l'amendement n° 11 (DOC 54 0697/004) tendant à remplacer l'article 387*decies* proposé en vue de prévoir, conformément aux amendements présentés précédemment par l'intervenant (voir la discussion des articles 9, 10 et 12, en particulier les amendements n°s 7, 8 et 10), la répartition des compétences entre le tribunal de la famille et le tribunal de la jeunesse. Pour le reste, il est renvoyé à la justification de l'amendement.*

*

L'amendement n° 11 est rejeté par 11 voix contre 2.

L'article 13 est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 14

Dit artikel beoogt de invoeging van een artikel 387*undecies* in het voorgestelde hoofdstuk III. Voor het overige wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 12 (DOC 54 0697/004) in. Met dit amendement wordt beoogd om te preciseren dat de “toepasselijke regelgeving” die wordt vermeld in het voorgestelde 387undecies, 4°, van het Burgerlijk Wetboek, niet alleen de regelgeving inzake jeugdbescherming betreft, maar ook deze inzake jeugdbijstand.

*

Amendement nr. 12 wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 14 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 15

Dit artikel beoogt de invoeging van een artikel 387*duodecies* in het voorgestelde hoofdstuk III. Voor het overige wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

De heer Christian Brotcorne (cdH) dient amendement nr. 13 (DOC 54 0697/004) in, teneinde duidelijk te bepalen dat de veronderstelde affectieve band met de pleegzorgers slechts wordt vermoed te bestaan voor zover dit in het belang van het betrokken kind is. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

*

Amendement nr. 13 wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 15 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 16

Dit artikel regelt de inwerkingtreding.

Er worden geen opmerkingen over gemaakt en het wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 14

Cet article vise à insérer un article 387*undecies* dans le chapitre III proposé. Pour le reste, il est renvoyé au commentaire des articles.

M. Christian Brotcorne (cdH) présente l’amendement n° 12 (DOC 54 0697/004) tendant à préciser que la “réglementation applicable” mentionnée à l’article 387undecies, 4°, proposé, du Code civil, n’est pas seulement la réglementation en matière de protection de la jeunesse, mais aussi celle en matière d’aide à la jeunesse.

*

L’amendement n° 12 est adopté à l’unanimité.

L’article 14, ainsi modifié, est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 15

Cet article vise à insérer un article 387*duodecies* dans le chapitre III proposé. Pour le surplus, il est renvoyé au commentaire des articles.

M. Christian Brotcorne (cdH) présente un amendement n° 13 (DOC 54 0697/004) afin de préciser clairement que le lien affectif supposé avec les accueillants familiaux n’est présumé exister que s’il est dans l’intérêt de l’enfant concerné. Pour le surplus, il est renvoyé à la justification de l’amendement.

*

L’amendement n° 13 est adopté à l’unanimité.

L’article 15, ainsi modifié, est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Art. 16

Cet article règle l’entrée en vigueur.

Il ne donne lieu à aucune observation et est adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Opschrift

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh c.s. dient amendement nr. 17 (DOC 54 0697/004) in, teneinde het opschrift van de voorgestelde wettekst in overeenstemming te brengen met de overige voorgestelde wijzigingen.

Er worden geen opmerkingen over gemaakt.

Het amendement wordt eenparig aangenomen.

*
* *

Op vraag van *mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA)* zal de commissie overgaan tot een tweede lezing van de door de commissie aangenomen artikelen van het wetsvoorstel.

De rapporteurs,

Özlem ÖZEN
Stefaan VAN HECKE

De voorzitter,

Philippe GOFFIN

Intitulé

Mme Kristien Van Vaerenbergh et consorts présentent un amendement n° 17 (DOC 54 0697/004) tendant à mettre l'intitulé du texte de loi proposé en conformité avec les autres modifications proposées.

Il ne donne lieu à aucune observation et est adopté à l'unanimité.

*
* *

À la demande de *Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA)*, la commission procédera à une deuxième lecture des articles de la proposition de loi adoptés par la commission.

Les rapporteurs

Özlem ÖZEN
Stefaan VAN HECKE

Le président,

Philippe GOFFIN

BIJLAGE

Hoorzitting van 29 april 2015 met mevrouw Tine Suykerbuyk, familie- en jeugdrechter bij de Nederlandstalige familierechtbank te Brussel, de heer Amaury de Terwangne, advocaat, de heer Geert Decock, vertegenwoordiger van de OVB, mevrouw Maud Stienet, voorzitter, en de heer Jacques Falisse, voormalig ondervoorzitter van de vzw “La porte ouverte”, de dames Els Van Achter, coördinator van “Partners in Pleegzorg”, en Min Berghmans, algemeen directeur van de vzw Steunpunt Jeugdhulp, de heer Bernard Hubien, secretaris generaal van “Ufapec” (Union Francophone des Associations de Parents de l’Enseignement Catholique) en mevrouw Gerty Hendrikx, voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Pleeggezinnen

I. — UITEENZETTINGEN

A. Uiteenzetting van mevrouw Tine Suykerbuyk, familie- en jeugdrechter bij de Nederlandstalige familierechtbank te Brussel

Mevrouw Tine Suykerbuyk, familie- en jeugdrechter bij de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, meldt vooreerst dat de krachtlijnen van haar uiteenzetting werden overlegd binnen de Unie van Nederlandstalige jeugdmagistraten.

Als inleiding stipt zij aan dat de wetsvoorstellen de verdienste hebben dat zij een wettelijk kader scheppen — nu zijn pleegouders genoodzaakt om in sommige omstandigheden en vaak in delicate aangelegenheden in een juridisch vacuüm te handelen. Vooral in delicate aangelegenheden is er nood aan juridische regeling.

Voorts maakt mevrouw Suykerbuyk de volgende bemerkingen of bedenkingen.

In de eerste plaats merkt zij op dat er in de wetsvoorstellen een onderscheid wordt gemaakt tussen twee categorieën van pleegzorg: de pleegzorg die wordt uitgeoefend buiten het door de gemeenschappen georganiseerde circuit van pleegzorg en de pleegzorg die tot stand komt overeenkomstig het jeugdbeschermingsrecht of in uitvoering van een rechterlijke beslissing. De spreekster vraagt zich af of het wel nodig is om dit onderscheid te maken, bij haar weten komt de eerste categorie *de facto* niet voor — althans niet binnen de Vlaamse Gemeenschap.

ANNEXE

Audition du 29 avril 2015 de Mme Tine Suykerbuyk, juge de la famille et de la jeunesse près le tribunal de la famille néerlandophone de Bruxelles, M. Amaury de Terwangne, avocat, M. Geert Decock, représentant de l’*“Orde van Vlaamse Balies”*, Mme Maud Stienet et M. Jacques Falisse, respectivement présidente et ancien vice-président de l’ASBL *“La porte ouverte”*, Mmes Els Van Achter, coordinatrice de *“Partners in Pleegzorg”*, et Min Berghmans, directrice générale de l’ASBL *“Steunpunt Jeugdhulp”*, M. Bernard Hubien, secrétaire général de l’Ufapec (Union Francophone des Associations de Parents de l’Enseignement Catholique) et Mme Gerty Hendrikx, présidente de l’association *“Vlaamse Vereniging voor Pleeggezinnen”*

I. — EXPOSÉS

A. Exposé de Mme Tine Suykerbuyk, juge de la famille et de la jeunesse près le tribunal de la famille néerlandophone de Bruxelles

Mme Tine Suykerbuyk, juge de la famille et de la jeunesse près le tribunal de première instance néerlandophone de Bruxelles, précise d’entrée de jeu que les grandes lignes de son exposé ont fait l’objet d’une concertation au sein de l’Union des magistrats néerlandophones de la jeunesse.

En guise d’introduction, elle souligne que les propositions de loi ont le mérite de créer un cadre juridique, sachant qu’à l’heure actuelle, les parents d’accueil sont contraints, dans certaines circonstances et souvent dans des situations délicates, d’agir dans un vide juridique. Une réglementation légale s’impose donc, surtout dans certaines matières délicates.

Mme Suykerbuyk fait ensuite les observations et réflexions suivantes.

Elle souligne tout d’abord qu’une distinction est faite, dans les propositions de loi, entre deux catégories de placement familial: celui qui s’effectue en dehors du circuit organisé par les communautés, et celui qui découle de l’application du droit de la protection de la jeunesse ou de l’exécution d’une décision judiciaire. L’oratrice se demande s’il est vraiment nécessaire de faire cette distinction, dès lors qu’à sa connaissance, la première catégorie est *de facto* inexistante, du moins en Communauté flamande.

Zij vraagt zich bovendien af of de definities van “pleegzorg” en “pleegzorger” niet al te vaag zijn en verduidelijking behoeven. Mevrouw Suykerbuyk sluit niet uit dat dit aanleiding kan geven tot interpretatiemoeilijkheden.

Ten tweede stelt de spreekster vast dat de wetsvoorstellen bepaalde bevoegdheden toewijzen aan de familierechtbank ingeval er zich conflicten voordoen. Mevrouw Suykerbuyk vreest dat deze rechtbank niet noodzakelijk de best geplaatste instantie is op dit punt. Ware het niet beter om te voorzien in de bevoegdheid van de jeugdrechtbank, zeker wanneer het conflicten tussen pleegouders en juridische ouders betreft?

Zij legt in dit verband uit dat een plaatsing steeds gebeurt na tussenkomst van de bevoegde diensten voor pleegzorg. Ofwel gebeurt dat op vrijwillige basis, ofwel na een beslissing van de jeugdrechter, die ook de adviezen inwint van de bevoegde sociale diensten. De familierechter heeft evenwel niet de mogelijkheid om informatie in te winnen bij de pleegzorg- of sociale diensten. De spreekster wijst erop dat het precies deze diensten zijn die de situatie goed kunnen inschatten (de pleegdiensten screenen de pleeggezinnen en kunnen het best mogelijke pleeggezin zoeken overeenstemmend met de noden van het pleegkind of de pleeggast). Wel kan de familierechtbank een beroep doen op de diensten van de Justitiehuisen, maar mevrouw Suykerbuyk vreest dat de onderzoeken die het Justitiehuis kan voeren, niet toereikend zijn om tegemoet te komen aan de noden. Mevrouw Suykerbuyk wijst er ook op dat de familierechtbank niet voldoende vertrouwd is met de werking van de pleegzorg- en sociale diensten en, omgekeerd, kennen deze diensten de werking van de familierechtbank niet erg goed.

Ook vraagt mevrouw Suykerbuyk zich af welke rol de zo-even genoemde diensten kunnen spelen in de louter burgerlijke procedure die door de wetsvoorstellen wordt ingevoerd. Een aantal vragen dingen zich op. Kunnen hun verslagen bij het dossier worden gevoegd? In welke mate zullen zij worden gehinderd door het beroepsgeheim van hun medewerkers? De spreekster wijst er ook op dat deze diensten onder de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen — de federale wetgever kan dus niet zomaar hun situatie en rol regelen.

In verband met de gevallen van gerechtelijke hulpverlening wordt er de aandacht op gevestigd dat de procedures voor de jeugdrechtbank op heel wat punten afwijken van de procedures voor de familierechtbank. Eens de jeugdrechter gevat is, kan hij steeds, op verzoek van partijen, van het openbaar ministerie en zelfs ambtshalve, een wijzigende beslissing nemen. De

Elle se demande également si les définitions de “placement familial” et d’ “accueillants familiaux” ne sont pas trop vagues et ne devraient pas être explicitées. Mme Suykerbuyk n’exclut pas qu’elles puissent donner lieu à des difficultés d’interprétation.

Deuxièmement, l’oratrice constate que les propositions de loi octroient certaines compétences au tribunal de la famille en cas de conflits. Mme Suykerbuyk craint que ce tribunal ne soit pas nécessairement l’instance la mieux placée à cet égard et qu’il vaudrait peut-être mieux que ce soit le tribunal de la jeunesse qui intervienne en cas de conflits, en particulier quand ceux-ci opposent les parents d’accueil aux parents juridiques.

À cet égard, elle précise qu’un placement familial s’effectue toujours après l’intervention des services compétents en la matière, soit sur une base volontaire, soit par décision du juge de la jeunesse, qui recueille les avis des services sociaux compétents. Le juge de la famille n’a toutefois pas la possibilité de collecter des informations auprès des services de placement familial ou des services sociaux. L’oratrice souligne que ce sont précisément ces services qui sont en mesure d’évaluer correctement la situation (les services de placement procèdent à un screening des familles d’accueil et peuvent chercher la famille d’accueil répondant le mieux aux besoins de l’enfant placé ou de la personne placée). Bien que le tribunal de la famille puisse faire appel aux services des maisons de justice, Mme Suykerbuyk craint que les recherches que celles-ci sont en mesure d’effectuer ne suffisent pas à répondre aux besoins. Mme Suykerbuyk signale que le tribunal de la famille n’est pas suffisamment familiarisé avec le fonctionnement des services de placement et des services sociaux et, inversement, ceux-ci ne connaissent pas très bien le fonctionnement du tribunal de la famille.

Mme Suykerbuyk se demande également quel rôle les services précités peuvent jouer dans la procédure purement civile que les propositions de loi à l’examen visent à instaurer. Une série de questions se posent. Leurs rapports peuvent-ils être versés au dossier? Dans quelle mesure le secret professionnel de leurs collaborateurs entravera-t-il leur travail? L’orateur indique également que ces services relèvent de la compétence des Communautés — le législateur fédéral n’a dès lors pas le pouvoir de régler leur situation et leur rôle.

En ce qui concerne l’aide judiciaire, il est souligné que les procédures devant le tribunal de la jeunesse diffèrent, sur de nombreux points, des procédures devant le tribunal de la famille. Dès que le juge de la jeunesse est saisi, il peut toujours, à la demande des parties, du ministère public et même d’office, prendre une décision modificative. Le juge de la famille ne peut

familierechter kan dit niet op zo'n soepele manier. Deze beperking kan tijdrovend zijn, zodat men zich ook vanuit proceseconomisch oogpunt bedenkingen kan maken: in vele gevallen vereist de aard van de zaak een snelle en efficiënte rechterlijke tussenkomst. Bovendien vraagt mevrouw Suykerbuyk zich af of het te verantwoorden valt dat er twee rechtbanken bevoegd zullen zijn voor diverse aspecten van dezelfde situatie.

De jeugdrechtbank blijft enerzijds bevoegd voor de beslissing tot pleegplaatsing, anderzijds zal de familierechter bevoegd zijn voor de beslechting van conflicten tussen de betrokken partijen.

Als derde punt heeft *mevrouw Suykerbuyk* een aantal bemerkingen met betrekking tot de overdracht van ouderlijke bevoegdheden. Hoewel er in vele gevallen praktische regelingen worden overlegd tussen juridische ouders en pleegzorgers, vindt zij het principieel een goede zaak dat pleegouders meer bevoegdheden zouden krijgen om beslissingen te treffen in dagelijkse aangelegenheden. Of en wanneer dat kan gebeuren moet misschien wel afhankelijk gemaakt worden van de graad van betrokkenheid van de juridische ouders en het doorlopen van een proefperiode. Indien er een zekere overdracht of verdeling van ouderlijke bevoegdheden in de zin van artikel 374, tweede lid B.W. overwogen zou worden, moet alleszins voorzien worden dat bij de beoordeling ervan te allen tijde rekening gehouden wordt met de mate waarin de jongere in het pleeggezin is geïntegreerd én met de feitelijke band die de jongere al dan niet met zijn natuurlijke ouders nog behoudt.

Mevrouw Suykerbuyk legt ook uit dat men zal moeten onderzoeken welke gevolgen een eventuele overdracht van ouderlijke bevoegdheden heeft op het vlak van de ouderlijke verantwoordelijkheid (er wordt in dit verband gewezen op artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek).

Wat het hoorrecht van de kinderen aangaat, vraagt de spreker zich af of de bestaande regeling van artikel 1004 van het Gerechtelijk Wetboek al niet voldoende waarborgen biedt. Ook de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965 voorziet al in een hoorrecht voor minderjarige kinderen. Mevrouw Suykerbuyk vraagt zich bovendien af of het wel een goed idee is om met betrekking tot een beoogde overdracht van ouderlijke bevoegdheden te voorzien in een hoorrecht voor kinderen. De spreker wijst erop dat de kans reëel is dat pleegkinderen hierdoor in een loyaliteitsconflict terecht komen, tussen enerzijds hun natuurlijke ouders en anderzijds hun pleegouders.

pas le faire de manière aussi souple. Cette limitation pouvant être coûteuse en temps, elle peut également soulever des questions sous l'angle de l'économie de la procédure: dans de nombreux cas, la nature de l'affaire requiert une intervention rapide et efficace de la justice. Mme Suykerbuyk se demande en outre s'il est justifié que deux tribunaux soient compétents pour différents aspects de la même situation.

D'une part, le tribunal de la jeunesse reste compétent pour la décision de placement mais, d'autre part, le juge de la famille sera compétent pour le règlement des conflits entre les parties.

En troisième lieu, *Mme Suykerbuyk* formule quelques observations à propos du transfert de compétences parentales. S'il est vrai que, dans de nombreux cas, des dispositions pratiques sont concertées entre les parents juridiques et les parents nourriciers, sur le principe, elle est favorable à ce que les parents nourriciers aient davantage de compétences décisionnelles dans la vie quotidienne. La question de l'opportunité de cette décision et du moment où elle peut être prise devrait éventuellement être subordonnée au degré d'implication des parents juridiques et à l'accomplissement d'un stage. Si un certain transfert ou partage de compétences parentales au sens de l'article 374, alinéa 2, du Code civil était envisagé, il faudrait de toute façon prévoir de tenir compte à tout moment, dans le cadre de l'évaluation de ce transfert ou partage, du degré d'intégration du jeune dans sa famille nourricière et des liens de fait qu'il a conservés ou non avec ses parents juridiques.

Mme Suykerbuyk explique également qu'il conviendra d'examiner la question des conséquences du transfert éventuel de compétences parentales à l'égard de la responsabilité parentale (il est renvoyé, à ce propos, à l'article 1384 du Code civil).

En ce qui concerne le droit des enfants d'être entendus, l'oratrice se demande si la réglementation existante prévue à l'article 1004 du Code judiciaire n'offre pas déjà suffisamment de garanties. La loi relative à la protection de la jeunesse du 8 avril 1965 prévoit déjà aussi un droit pour les mineurs d'être entendus. Mme Suykerbuyk se demande en outre s'il est bien indiqué de prévoir que les enfants auront le droit d'être entendus dans le cadre du projet de transfert de compétences parentales. L'oratrice souligne qu'il existe un risque réel de faire rentrer les enfants placés dans un conflit de loyauté entre, d'une part, leurs parents juridiques, et, d'autre part, leurs parents nourriciers.

Ten slotte meent de spreekster dat het belangrijk is om te voorzien in het recht op contact na beëindiging van de pleegzorg, tenzij dat niet in het belang van het kind zou zijn.

B. Uiteenzetting van de heer Amaury de Terwangne, advocaat

De heer Amaury de Terwangne, advocaat, geeft aan dat de bestudeerde wetsvoorstellen twee verschillende thematieken aansnijden:

1. het vraagstuk van het zorgouderschap (toewijzing van de bevoegdheden van het ouderschap aan andere personen dan de biologische ouders);

2. de kwestie van de regeling van een specifiek statuut voor de pleeggezinnen.

De spreker benadrukt dat men er in de teksten van overtuigd is dat een beter statuut van de pleeggezinnen ervoor zal zorgen dat het aantal kandidaat-pleeggezinnen zal toenemen. Dat blijft een overtuiging, maar geen enkele studie heeft dat vooralsnog aangetoond.

De heer de Terwangne benadrukt ook dat de wetsvoorstellen volgens hem enkele kleine fouten bevatten, onder meer wanneer het huidige statuut van het pleeggezin wordt uitgelegd. In het kader van de onderhandelde bijstand of van de gerechtelijke dwang, wanneer het statuut wordt toegekend, kan het pleeggezin hoger beroep instellen, onder meer wanneer men het kind wil weghalen.

Het gaat in die wetsvoorstellen om drie soorten situaties met een verschillende aflijning:

1. de contractualisering van de bevoegdheden van het ouderschap: de mogelijkheid voor een ouder of een voogd om op basis van een overeenkomst het ouderlijk gezag vrijwillig volledig of gedeeltelijk te delegeren;

2. het bepalen van nadere uitvoeringsregels voor de door de jeugdkamer van de familierechtbank in het kader van een bescherming genomen beslissingen;

3. de almaar meer gerechtelijke aanpak van feitelijke situaties: het creëren van impliciet toegekende rechten of het optreden van een burgerlijke rechtbank in geval van conflict.

Vervolgens gaat de spreker meer gedetailleerd in op elk van die situaties.

Enfin, l'oratrice estime qu'il importe de prévoir un droit de contact après la fin du placement familial, sauf si ce n'est pas dans l'intérêt de l'enfant.

B. Exposé de M. Amaury de Terwangne, avocat

M. Amaury de Terwangne, avocat, indique que les propositions de loi étudiées abordent deux thématiques différentes:

1. La question de la parentalité sociale (attribution des attributs de la parentalité à d'autres personnes que les parents biologiques).

2. La question de l'aménagement d'un statut spécifique pour les familles d'accueil.

L'orateur souligne la croyance qu'on retrouve dans ces textes, selon laquelle l'amélioration du statut des familles d'accueil augmentera le nombre de candidats voulant devenir famille d'accueil. Cela reste une croyance et cela n'a été démontré par aucune étude actuellement.

M. de Terwangne souligne aussi que les propositions contiennent à son sens certaines petites erreurs; notamment lorsqu'elles expliquent le statut actuel de la famille d'accueil. Dans le cadre de l'aide négociée ou de la contrainte judiciaire, lorsque le statut est accordé, la famille d'accueil a une possibilité de recours notamment au cas où on veut leur enlever l'enfant.

Ces propositions concernent trois types de situations aux contours différents:

1. La contractualisation des attributs de la parentalité: la capacité pour un parent ou un tuteur de déléguer volontairement sur la base d'une convention tout ou partie de son autorité parentale.

2. La modalisation de décisions prises dans un cadre protectionnel par la chambre jeunesse du tribunal de la famille.

3. La judiciarisation de situations de fait: la création de droits implicitement consentis ou l'intervention d'un tribunal civil en cas de conflit.

Il aborde ensuite chacune de ces situations plus en détails.

1. De contractualisering van de bevoegdheden van het ouderschap

Dat betreft niet alleen het pleeggezin, maar bijvoorbeeld ook de biologische vader, de levenspartner of de ex-echtgenoot. Dit wetsvoorstel houdt bepaalde risico's in, onder meer de contractualisering van een band en van het gezag over een kind, wat vragen kan doen rijzen. Voorts bestaat een risico op verholen adoptie. Het contractualiseren van het ouderlijk gezag zou kunnen worden vergeleken met een intrafamiliale adoptie die ingewikkelder is gemaakt. Er is in niets voorzien om na te gaan of de personen die het ouderlijk gezag zouden mogen uitoefenen, daartoe in staat zijn, en er wordt in geen enkele *follow-up* voorzien. Het feit van zich in een onderhandelingskader te bevinden, kan er echter toe leiden dat conflicten worden voorkomen. Wat de officiële voogdij betreft, zou men specifieke centra kunnen overwegen of zou men een bemiddelaar kunnen inschakelen die de overdracht van de rechten en de plichten grondig zou kunnen onderzoeken.

2. Het bepalen van nadere uitvoeringsregels voor de door de jeugdkamer van de familierechtbank in het kader van een bescherming genomen beslissingen

De wetsvoorstellen beogen de pleeggezinnen een beter statuut te bieden. Men moet oppassen voor de versnippering van de bevoegdheden en voor de onsamenhangendheid tussen de door verschillende rechters genomen beslissingen. Dat zal daarentegen de mogelijkheid bieden klaarheid te scheppen in een oude controverse over het vraagstuk van het beheer van het ouderlijk gezag in een beschermende kader. Duidelijke rechtspraak stelt voortaan dat de magistraten rekening moeten houden met het ouderlijk gezag, met andere woorden, dat zij ervoor moeten zorgen dat de ouders bij een en ander betrokken blijven en dat de rechter, bij ontstentenis, de uitvoeringswijze van de maatregel mag bepalen. Voorts zal het statuut als voordeel hebben dat de jeugdrechter kan worden opgeleid en dat instrumenten voor onderzoek en voor bestaande en doeltreffende *follow-up* kunnen worden uitgewerkt. Bovendien moet worden nagedacht over het begrip jaarlijkse herziening. Vlaanderen heeft die denkoefening al gemaakt. De jaarlijkse herziening creëert een dubbelzinnigheid, in het bijzonder wanneer men op voorhand weet dat de plaatsing langer zal duren.

3. De almaar meer gerechtelijke aanpak van feitelijke situaties

De spreker geeft aan dat het om situaties gaat waarin het kind zich gedurende enige tijd bij iemand bevindt die *de facto* het kind onder zijn bewaring heeft zonder

1. La contractualisation des attributs de la parentalité

Cela ne concerne pas seulement la famille d'accueil mais aussi par exemple le père biologique ou le concubin ou l'ex-conjoint. Certains risques sont liés à cette proposition, notamment la contractualisation d'un lien et d'une autorité sur un enfant, ce qui peut poser question. Par ailleurs, il existe un risque d'adoption larvée. Le fait de contractualiser l'autorité parentale pourrait être vu en regard d'une adoption intrafamiliale qui a été rendue plus compliquée. Rien n'est prévu pour investiguer si les personnes qui seraient habilitées à avoir l'autorité parentale sont aptes à le faire et aucun suivi n'est prévu. Cependant, le fait d'être dans un cadre de négociation d'un accord peut amener à éviter des conflits. En ce qui concerne la tutelle officielle, on pourrait imaginer des centres spécifiques ou de faire appel à un médiateur qui pourrait approfondir le transfert des droits et obligations.

2. La modalisation de décisions prises dans un cadre protectionnel par la chambre jeunesse du tribunal de la famille

Les propositions de loi veulent offrir un meilleur statut aux familles d'accueil. Il faudra faire attention au risque de morcellement des compétences et d'incohérence entre les décisions prises par des juges différents. Cela permettra par contre de clarifier une vieille controverse sur la question de la gestion de l'autorité parentale dans un cadre protectionnel. Une jurisprudence claire dit dorénavant que les magistrats doivent avoir égard à l'autorité parentale, c'est-à-dire faire en sorte que les parents restent dans le parcours et à défaut, toute modalisation de la mesure peut être prise par le juge. Par ailleurs, le statut aura aussi l'intérêt de permettre la formation du juge de la jeunesse ainsi que la mise en place d'outils d'investigation et de suivi existant et efficace. Il faut en outre mener une réflexion sur la notion de révision annuelle. Cette réflexion a déjà été menée en Flandre. La révision annuelle crée une ambiguïté en particulier lorsqu'on sait à l'avance que le placement durera plus longtemps.

3. La judiciarisation de situations de fait

L'orateur indique que cela vise les situations où l'enfant se trouve pendant un certain temps chez quelqu'un qui exerce de fait la garde de l'enfant sans avoir les

de bevoegdheden van het ouderlijk gezag te hebben. De wetsvoorstellen strekken ertoe om na één jaar rechten te geven aan die mensen. Die problematiek wordt volgens de spreker terecht te berde gebracht, maar de voorgestelde aanpak is niet goed en dreigt tot negatieve gevolgen te leiden. De idee is dat men in geval van conflict voor de familiekamer van de familierechtbank verschijnt en dus in een procedure van burgerrechtelijke aard terecht komt. Een dergelijke procedure zou tot een rechtstreekse confrontatie leiden tussen de pleegouders en de eigenlijke ouders. De beschermingslogica is erg verschillend: wegens een moeilijke of gevaarlijke situatie zal een sociale derde optreden, maar van een confrontatie is geen sprake. De behandeling zou via het sluiten van overeenkomsten moeten verlopen, of, indien dat niet mogelijk was, via de beschermingslogica. Bovendien is de jeugdrechtsbank beter uitgerust om te trachten die situatie vooruit te helpen en om de betrokkenen er eventueel opnieuw toe te brengen voor het sluiten van overeenkomsten te kiezen.

C. Uiteenzetting van de heer Geert Decock, vertegenwoordiger van de OVB

De heer Geert Decock, vertegenwoordiger van de Orde van Vlaamse Balies (OVB), verwijst naar de nota die door de OVB ter beschikking van de leden werd gesteld. Daarnaast maakt hij de volgende opmerkingen.

Algemeen merkt hij op dat het standpunt van de OVB gedeeltelijk aanleunt bij dat van de twee vorige sprekers, maar er op andere punten ook van afwijkt. Hij is derhalve van oordeel dat de wetsvoorstellen nog grondig zullen moeten worden besproken met het oog op het bereiken van een consensus.

Hij wijst erop dat de OVB de wetsvoorstellen heeft geanalyseerd in het licht van de relevante internationaalrechtelijke normen, zoals het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) en het Europees Verdrag voor de Bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden en de *Concluding Observations* van het Kinderrechtencomité van 2010, evenals een belangwekkend advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State van 4 september 2008 (DOC 52 0515/003). De heer Decock merkt ook op dat de drie besproken wetsvoorstellen niet verwijzen naar de regelingen die door de bevoegde gemeenschapswetgevers zijn uitgevaardigd inzake pleegzorg. De teksten zullen hieraan zeker moeten worden aangepast wil men een werkbare en vlot toepasbare wetgeving op poten zetten.

De heer Decock is van oordeel dat de wetsvoorstellen alle hun verdiensten hebben. Geen van de drie kan echter de volledige goedkeuring van de OVB wegdragen.

attributs de l'autorité parentale. Les propositions de loi optent pour la création de droits pour ces personnes au bout d'une année. Pour l'orateur, la question posée est bonne mais le traitement proposé est mauvais et risque d'aboutir à des effets négatifs. L'idée est de se retrouver en cas de conflit devant la chambre familiale du tribunal de la famille, soit dans une procédure de type civil. Une telle procédure provoquerait une confrontation directe entre les parents d'accueil et les parents d'origine. La logique protectionnelle est très différente: au nom d'une situation de difficulté ou de danger, un tiers social va intervenir mais il n'y a pas de situation confrontante. Le traitement devrait se faire soit via la conventionnalisation, soit, si cela n'a pas été possible, via la logique protectionnelle. En outre, le tribunal de la jeunesse est mieux équipé pour essayer de faire évoluer cette situation et ramener éventuellement vers la voie de la conventionnalisation.

C. Exposé de M. Geert Decock, représentant de l'OVB

M. Geert Decock, représentant de l'Orde van Vlaamse Balies (OVB), renvoie à la note mise à la disposition des membres par l'OVB. Il formule ensuite les observations suivantes.

De manière générale, il fait observer que le point de vue de l'OVB correspond en partie à celui des deux orateurs précédents mais qu'il s'en écarte néanmoins sur certains points. Il estime dès lors qu'il conviendra encore de procéder à un examen approfondi des propositions de loi pour parvenir à un consensus.

Il souligne que l'OVB a analysé les propositions de loi à la lumière des normes de droit international pertinentes, telles que la Convention internationale relative aux droits de l'enfant (CIDE) et la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (CEDH), des Observations finales du Comité des droits de l'enfant de 2010, et d'un avis intéressant de la section législation du Conseil d'État du 4 septembre 2008 (DOC 52 0515/003). M. Decock fait également observer que les trois propositions de loi examinées ne renvoient pas aux dispositions qui ont été adoptées par les législateurs communautaires compétents en matière de placement familial. Les textes devront certainement être modifiés en conséquence si l'on veut élaborer une législation opérationnelle et efficace.

M. Decock estime que toutes les propositions de loi ont leurs mérites. Aucune des trois ne satisfait toutefois pleinement l'OVB. Elles contiennent une série

Ze bevatten een reeks onzorgvuldigheden en sommige ervan zijn erg complex verwoord (wat dat laatste punt betreft, verwijst de spreker in het bijzonder naar wetsvoorstel DOC 54 0734/001); nochtans is het, gelet op het doelpubliek, van het grootste belang om vlot leesbare en eenvoudige teksten uit te werken.

In tegenstelling tot mevrouw Suykerbuyk, is de OVB van oordeel dat de drie vormen van pleegplaatsing moeten worden geregeld. Hij legt uit dat pleegplaatsing in het kader van de Jeugdzorg zowel vrijwillig als gedwongen (opgelegd door de jeugdrechtbank) kan ontstaan. Daarnaast kan de pleegplaatsing ook buiten de Jeugdzorg om tot stand komen, op basis van een (mondeling) akkoord tussen de ouders en een derde zonder dat dit wordt gemeld aan de Jeugdzorg. Voor al deze verschillende vormen van pleegzorg moet een regeling worden uitgewerkt. Wordt voor een of meerdere situaties een afwijkende regeling voorzien, dan moet deze de toets aan het gelijkheidsbeginsel doorstaan.

In verband met de aanwijzing van de bevoegde rechtbank, wijst de heer Decock erop dat, sinds de inwerkingtreding van de wet van 30 juli 2013 tot instelling van de familierechtbank, de jeugdrechter nog uitsluitend bevoegd is voor de gerechtelijke jeugdhulpverlening met betrekking tot “verontrustende situaties”. Daarnaast zijn er heel wat pleegsituaties die hierbuiten tot stand komen en die worden georganiseerd binnen het kader van de buitengerechtelijke jeugdhulpverlening (in de Vlaamse Gemeenschap gebeurt dit overeenkomstig het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van de pleegzorg). Voor deze situaties en de pleegplaatsingen die tot stand komen buiten het georganiseerde circuit is de familierechtbank bevoegd. De OVB meent evenwel dat ook voor pleegplaatsingen in het kader van de gerechtelijke jeugdhulpverlening de familierechtbank moet kunnen optreden. Dat is nodig vanuit het oogpunt van de gelijkheid, maar kan ook worden verantwoord door het feit dat de pleegplaatsing *an sich* eigenlijk als een burgerrechtelijke aangelegenheid kan worden beschouwd en de tussenkomst van de jeugdrechter in het kader van de gerechtelijke jeugdhulpverlening eigenlijk als een ondergeschikte bevoegdheid moet worden gekwalificeerd (hij wordt uitsluitend verzocht om tussen te komen wanneer er geen vrijwillige oplossing kan worden gevonden).

Vervolgens wijst de heer Decock op het belang van een degelijke regeling inzake de overdracht van bepaalde aspecten van het ouderlijk gezag. De spreker meent dat de wetsvoorstellen onvoldoende aandacht besteden aan het belang van het kind en de toepasselijke decreten.

d'imprécisions et certaines d'entre elles sont formulées d'une façon très complexe (pour ce qui est de ce dernier point, l'orateur renvoie, en particulier, à la proposition de loi DOC 54 0734/001). Or, eu égard au public cible, il est extrêmement important de rédiger des textes lisibles et simples.

Contrairement à Mme Suykerbuyk, l'OVB estime que les trois formes de placement familial doivent être réglementées. Il explique que le placement familial dans le cadre de l'aide à la jeunesse peut intervenir de gré ou de force (lorsqu'il est imposé par le tribunal de la jeunesse). Par ailleurs, le placement familial peut également s'opérer en dehors de l'aide à la jeunesse, sur la base d'un accord (verbal) entre les parents et un tiers sans que cela ne soit communiqué à l'Aide à la jeunesse. Il convient de réglementer ces différentes formes de placement familial. Si des dispositions dérogatoires sont prévues pour une ou plusieurs situations, celles-ci devront être conformes au principe d'égalité.

En ce qui concerne la désignation du tribunal compétent, M. Decock souligne que, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 30 juillet 2013 portant création du tribunal de la famille, le juge de la jeunesse est exclusivement compétent pour l'aide judiciaire à la jeunesse accordée dans des “situations inquiétantes”. Il existe par ailleurs de nombreuses situations de placement qui ne peuvent être qualifiées comme telles et qui sont organisées dans le cadre de l'aide extrajudiciaire à la jeunesse (en Communauté flamande, conformément au décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse et au décret du 29 juin 2012 portant organisation du placement familial). Pour ces situations et les placements familiaux effectués en dehors du circuit organisé, c'est le tribunal de la famille qui est compétent. L'OVB estime cependant que le tribunal de la famille devrait également pouvoir intervenir en ce qui concerne les placements familiaux effectués dans le cadre de l'aide judiciaire à la jeunesse. Cela s'impose sur la base du principe d'égalité, mais peut aussi se justifier par le fait que le placement familial en tant que tel peut, en réalité, être considéré comme une matière civile et que l'intervention du juge dans le cadre de l'aide judiciaire à la jeunesse doit en fait être qualifiée de compétence subordonnée (on lui demande uniquement d'intervenir lorsqu'aucune solution volontaire ne peut être trouvée).

M. Decock souligne ensuite l'importance de prévoir une bonne réglementation en ce qui concerne le transfert de certains aspects de l'autorité parentale. L'orateur estime que les propositions de loi n'accordent pas suffisamment d'attention à l'intérêt de l'enfant et aux décrets qui s'appliquent en la matière.

De OVB is principieel geen voorstander van een overdracht van het ouderlijk gezag van de juridische ouders naar de pleegouders. Zij is wel gewonnen voor een regeling die geïnspireerd is op de regeling voor de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, waarbij een van de ouders alleen beslissingen kan nemen waarmee de andere ouder wordt verondersteld in te stemmen (zie artikel 374, § 1, eerste lid, *juncto* artikel 373, eerste en tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek). Deze regeling is minstens in het geval van langdurige pleegplaatsingen aanbevelenswaardig; bij gebreke van instemming van de juridische ouders kan vanzelfsprekend altijd een beroep worden gedaan op de familierechtbank. In het geval van pleegplaatsingen van korte duur moet het ouderlijk gezag wel uitsluitend door de juridische ouders worden uitgeoefend, tenzij er spoedeisende beslissingen moeten worden genomen.

De wetsvoorstellen die voorzien in een overdracht van bepaalde aspecten van het ouderlijk gezag (zie wetsvoorstel DOC 54 0697/001 en wetsvoorstel DOC 54 0734/001), bepalen daarvoor een termijn (bv. zes maanden). De OVB meent dat het alleszins niet aangewezen is om een termijn vast te leggen. De heer Decock denkt dat het beter zou zijn om zich met betrekking tot dit aspect te inspireren op de Vlaamse regelgeving, in het bijzonder het hoger vermelde decreet van 29 juni 2012 dat het concept “perspectief biedende” pleegzorg kent (ingeval er wordt gedacht aan langdurige plaatsing omdat het kind maar moeilijk kan functioneren in zijn oorspronkelijke omgeving) en dat niet afhankelijk is van het verstrijken van een bepaalde termijn. In dergelijke gevallen kan er gedacht worden aan de door de OVB voorgestane uitoefening van het ouderlijk gezag door de pleegouders met vermoeden van instemming van de juridische ouders.

Die regeling zou best worden opgenomen in een overeenkomst die door de familierechtbank moet worden gehomologeerd. Zo is het bv. aangewezen dat, in de hypothese van een perspectief biedende pleegzorg, de schoolkeuze toekomt aan het pleeggezin, *idealiter* in overleg met de juridische ouders.

Ingeval er zich conflicten voordoen, zoals over de schoolkeuze, zal het ook die rechtbank zijn die bevoegd is. De heer Decock stipt ook aan dat in dergelijke gevallen, in afwachting van een rechterlijke beslissing, moet worden aanvaard dat de aanvankelijke beslissing van de pleegouders voorlopig uitwerking heeft.

Als volgende punt staat de heer Decock stil bij de positie van de minderjarige. De OVB is van oordeel dat de wetsvoorstellen een moeilijk te verantwoorden

L'OVB n'est fondamentalement pas favorable à un transfert de l'autorité parentale des parents juridiques aux parents d'accueil. Il est cependant en faveur d'une réglementation s'inspirant de celle relative à l'exercice conjoint de l'autorité parentale, dans le cadre de laquelle l'un des deux parents peut uniquement prendre des décisions auxquelles l'autre parent est réputé souscrire (voir l'article 374, § 1er, alinéa 1er, *juncto* article 373, alinéas 1er et 3, du Code civil). Une telle réglementation s'indique au moins dans le cas des placements familiaux de longue durée; en l'absence d'accord des parents juridiques, il est bien sûr toujours possible de faire appel au tribunal de la famille. Lorsque les placements sont de courte durée, l'autorité parentale doit cependant être exercée exclusivement par les parents juridiques, sauf lorsque des décisions urgentes doivent être prises.

Les propositions de loi prévoyant un transfert de certains aspects de l'autorité parentale (voir la proposition de loi DOC 54 0697/001 et la proposition de loi DOC 54 0734/001), fixent un délai à cet effet (par exemple six mois). L'OVB estime qu'il ne s'indique en aucun cas de fixer un délai. M. Decock pense qu'il serait préférable, en ce qui concerne cet aspect, de s'inspirer de la réglementation flamande, en particulier du décret précité du 29 juin 2012, qui utilise le concept de “placement familial offrant une perspective” (lorsqu'on songe à un placement de longue durée parce que l'enfant éprouve de réelles difficultés à vivre dans son environnement d'origine), qui ne dépend pas de l'expiration d'un certain délai. Dans de tels cas, on peut songer à appliquer l'exercice de l'autorité parentale préconisé par l'OVB par les parents nourriciers avec présomption de consentement des parents juridiques.

Il serait préférable d'intégrer cette réglementation dans un accord qui doit être homologué par le tribunal de la famille. Ainsi, il s'indique par exemple, dans l'hypothèse d'un placement familial offrant une perspective, que le choix de l'école soit effectué par la famille d'accueil, idéalement en concertation avec les parents juridiques.

En cas de conflits, par exemple en ce qui concerne le choix de l'école, ce sera aussi ce tribunal qui sera compétent. M. Decock souligne également que, dans de tels cas, dans l'attente d'une décision judiciaire, il convient d'accepter que la décision initiale des parents d'accueil soit provisoirement appliquée.

M. Decock aborde ensuite la position de l'enfant mineur. L'OVB estime que les propositions de loi instaurent une discrimination difficilement justifiable lorsque l'on

ongelijke behandeling in het leven roepen wanneer men de Vlaamse regelgeving, die eveneens van toepassing is, mee in beschouwing neemt.

Dat wordt als volgt verklaard. Wanneer het gaat om een pleegplaatsing die wordt georganiseerd in het kader van de jeugdhulpverlening, dan heeft de minderjarige niet alleen het recht om gehoord te worden met toepassing van de procedureregels die gelden voor de familierechtbank (artikelen 1004/1 en 1004/2 van het Gerechtelijk Wetboek). Overeenkomstig de hoger vermelde decreten van de Vlaamse Gemeenschap moet de betrokken minderjarige onder bepaalde voorwaarden echter eveneens zijn toestemming geven. Bij een pleegplaatsing die buiten dit circuit wordt georganiseerd geldt die toestemmingsvereiste niet — het hoorrecht blijft wel gelden. Hoe kan men verantwoorden dat een pleegplaatsing in het kader van de jeugdhulpverlening slechts kan na instemming van de minderjarige, terwijl voor andere pleegplaatsingen dat niet het geval is en de minderjarige slechts moet worden gehoord?

Hiermee rekening houdend, pleit de OVB ervoor om het toestemmingsvereiste uit te breiden tot alle situaties van pleegplaatsing. Dat lijkt ook het meeste in overeenstemming te zijn met het IVRK. Het kind hoort in de eerste plaats thuis bij zijn juridische ouders, tenzij er argumenten zijn die in de andere richting wijzen en het kind instemt met de plaatsing. Bij het ontbreken van een instemming past men de overige decretale bepalingen toe: in zoverre er sprake is van een verontrustende situatie kan de rechtbank beslissen om het kind toch weg te halen bij zijn juridische ouders. Dat gebeurt nadat de bevoegde diensten het dossier hebben aangekaart bij het openbaar ministerie dat daartoe een vordering heeft ingesteld bij de rechtbank. In die fase is er juridisch gezien sprake van gerechtelijke jeugdhulpverlening en wordt het kind partij in het geding, wat impliceert dat het gehoord zal worden, inspraak heeft en recht op bijstand van een jeugadvocaat.

Wat het laatste aspect betreft, is de OVB overigens van oordeel dat voor alle procedures met het oog op de homologatie van de pleegplaatsing moet worden voorzien in de bijstand van een jeugadvocaat.

Ten slotte pleit de heer Decock ervoor indien de minderjarige gedurende een bepaalde termijn in een pleeggezin werd geplaatst, de pleegouders een recht op persoonlijk contact met het kind hebben. De wetsvoorstellen voorzien in een dergelijke regeling, maar bepalen dienaangaande ook een minimumtermijn (bv. na afloop van een pleegplaatsing gedurende minimaal zes maanden, wetsvoorstel DOC 0697/001, artikel 10). De OVB denkt dat het niet aangewezen is om een exacte termijn vast te leggen, maar dit te laten afhangen van

prend en considération la réglementation flamande, qui est également d'application.

L'orateur explique à cet égard que lorsqu'il s'agit d'un placement familial organisé dans le cadre de l'aide à la jeunesse, non seulement le mineur a le droit d'être entendu conformément aux règles de procédure applicables au tribunal de la famille (articles 1004/1 et 1004/2 du Code judiciaire), mais les décrets précités de la Communauté flamande prévoient également dans ce cas l'obligation de recueillir dans certaines conditions le consentement du mineur concerné. Cette exigence de consentement ne s'applique pas en cas de placement familial organisé en dehors de ce circuit — le droit d'être entendu est en revanche maintenu. Comment justifier que le placement familial réalisé dans le cadre de l'aide à la jeunesse soit conditionné au consentement du mineur, alors que pour les autres types de placement familial, le mineur doit uniquement être entendu?

Compte tenu de ce qui précède, l'OVB plaide pour que la condition de consentement soit étendue à l'ensemble des situations de placement familial. Cette solution semble également être la plus conforme à la CIDE. Il faut s'efforcer en premier lieu de maintenir l'enfant chez ses parents juridiques, sauf s'il existe des arguments qui s'y opposent et si l'enfant consent à être placé. À défaut d'un tel consentement, les autres dispositions décrétales sont appliquées: en présence d'une situation inquiétante, le tribunal peut décider malgré tout d'enlever l'enfant à ses parents juridiques à la demande du ministère public saisi du dossier par les services compétents. Dans cette phase, il est juridiquement question d'aide judiciaire à la jeunesse. L'enfant devient alors partie à la cause, ce qui implique qu'il sera entendu, qu'il a voix au chapitre et qu'il peut se faire assister par un avocat spécialisé en droit de la jeunesse.

L'OVB estime du reste, en ce qui concerne ce dernier aspect, que l'assistance d'un avocat spécialisé en droit de la jeunesse devrait être prévue pour toutes les procédures visant à homologuer le placement familial.

M. Decock recommande enfin que si le mineur a été placé pendant un certain temps dans une famille d'accueil, les parents nourriciers conservent le droit d'avoir des relations personnelles avec l'enfant. Les propositions de loi prévoient ce type de dispositions tout en fixant un délai minimum en la matière (par exemple, à l'issue d'un placement d'une durée de six mois au moins, proposition de loi DOC 0697/001, article 10). L'OVB estime qu'il n'est pas opportun de fixer un délai précis, mais qu'il convient de tenir compte des circonstances:

de omstandigheden: dat zou kunnen door te bepalen dat artikel 375*bis* van het Burgerlijk Wetboek van overeenkomstige toepassing is. Daarin wordt bepaald dat andere personen dan de grootouders een recht op persoonlijk contact hebben indien zij een bijzondere affectieve band met het kind hebben. Ingeval van conflicten hierover dient de rechtbank te beslissen in het belang van het kind.

D. Uiteenzetting van mevrouw Maud Stiernet, voorzitter, en de heer Jacques Falisse, voormalig ondervoorzitter van de vzw “La porte ouverte”

Mevrouw Maud Stiernet, voorzitter van de vereniging van opvanggezinnen “La Porte ouverte” in de Fédération Wallonie-Bruxelles, geeft aan dat deze vereniging bovenal het welzijn van het opgevangen kind vooropstelt.

Het lijkt haar dan ook vanzelfsprekend dat de vraagstukken die vandaag aan bod komen vanuit die invalshoek worden benaderd. Zij geeft aan dat de vereniging “La porte ouverte” graag had gezien dat de nu al voorgestane *best practices* in de wet worden verankerd en dat de opvanggezinnen een wettelijk bestaan zouden kunnen hebben, met inachtneming van het gezin van het opgevangen kind.

De spreekster leest een paar getuigenissen voor uit die uit het leven zijn gegrepen en waaruit blijkt dat de opvangouders nood hebben aan een statuut om dagdagelijkse beslissingen te nemen (die beslissingen zijn niet altijd dringend omwille van de gezondheid van het kind, maar vaak wel voor zijn ontwikkeling, zijn welzijn en zijn stabiliteitsgevoel):

1. Situatie: een logeerpartij bij een vriendje, onverwachts, op een avond:

— “*Mag ik bij Elsa gaan slapen? Al mijn vriendinnetjes zullen er zijn, waarom ik niet?*”.

2. Situatie: een onverwachte reis naar het buitenland:

— “*Waarom heb je verdriet? Kunnen we niet naar je zus in het ziekenhuis in Frankrijk toe? Ik zou haar willen bezoeken, ik heb haar graag.*”.

3. Sommige opvangouders krijgen de zes verlofdagen niet, omdat de definitie van opvangouder niet door alle werkgevers, de RVA, of alle collectieve arbeidsovereenkomsten worden erkend:

on pourrait ainsi prévoir que l'article 375*bis* du Code civil est applicable par analogie. Cet article prévoit que d'autres personnes que les grands-parents ont le droit d'entretenir des relations personnelles avec l'enfant si elles ont un lien d'affection particulier avec lui. En cas de conflit en la matière, c'est au tribunal qu'il appartient de statuer dans l'intérêt de l'enfant.

D. Exposé de Mme Maud Stiernet, présidente, et de M. Jacques Falisse, ancien vice-président de l'ASBL “La porte ouverte”

Mme Maud Stiernet, présidente, indique qu'en tant qu'association de familles d'accueil en Fédération Wallonie Bruxelles, “La porte ouverte” a comme objectif premier de mettre en avant le bien de l'enfant accueilli.

Il lui semble donc aller de soi de partir de sa perspective pour les questionnements en discussion aujourd'hui. Elle indique que l'association “La porte ouverte” souhaite que les bonnes pratiques déjà préconisées à l'heure actuelle entrent en vigueur légalement et que les familles d'accueil puissent avoir une existence légale et ce dans le respect de la famille de l'enfant accueilli.

L'oratrice lit quelques exemples de témoignages tirés d'histoires bien réelles qui illustrent la nécessité d'un statut pour les parents d'accueil dans les prises de décision du quotidien (celles —ci pas toujours urgentes en termes de santé immédiate mais souvent en termes de développement, de bien —être et de sentiment de stabilité de l'enfant):

1. Déloger chez un ami, une soirée à l'improviste:

— “*Est-ce que je peux aller dormir chez Elsa? Toutes mes amies y vont, pourquoi pas moi?*”.

2. Un déplacement imprévu à l'étranger:

— “*Pourquoi tu es triste? On ne peut pas aller voir ta sœur en France alors qu'elle est à l'hôpital? Moi je voudrais aller la voir, je l'aime bien.*”.

3. Les congés de 6 jours que certains parents d'accueil se voient refuser parce que la définition de parent d'accueil n'est pas reconnue par tous les employeurs, l'Onem, ni toutes les conventions collectives:

— “Waarom moet jij meer vakantie nemen om het papierwerk in orde te brengen? Zullen we dan geen vakantie meer hebben?”.

4. Het omgangsrecht na de opvang, het behoud van de continuïteit, van het netwerk rond het kind:

— “Zeg pappie, ik ben nu 12 jaar en ik ben groot. Ik woon nu 10 jaar bij jullie. Nu ga ik terug bij mijn mama wonen, omdat het beter gaat met haar; dat maakt me blij, maar ik zou jou en mammië nog wel willen zien. Als mama dat niet wil, denk je dat ik jullie dan toch nog zou kunnen zien? Ik hoop dat ze akkoord gaat.”.

5. “Toen ik mijn mama heb gezien, heeft ze gezegd dat ik in de vakantie bij jullie mocht komen, maar nu wil ze het formulier niet meer ondertekenen.

Gaan we dan niet weg? De eerste directrice heeft nee gezegd, en de tweede ja. Vertrekken we dan uiteindelijk toch?”.

Dit is een kleine bloemlezing van de onduidelijke situaties waarmee opvanggezinnen te maken krijgen. Omdat het kind bij sommige ontmoetingen aanwezig is, is het er soms getuige van dat de zaken een heel andere wending nemen.

De heer Jacques Falisse, gewezen ondervoorzitter van de vzw “La porte ouverte”, herinnert eraan dat het belang van het pleegkind uiterst belangrijk is. Dat begrip dient dus best als eerste in de wetgeving te worden gedefinieerd en de rest van de wetgeving zou dan van die definitie afhangen. Aldus wordt symbolisch een ander perspectief gecreëerd en worden alle partijen verenigd in het belang van het kind.

Hij stelt de volgende definities voor:

Pleegkind of pleeggast (als volwassene)

Het pleegkind, de pleegjongere of de pleeggast wordt, al dan niet tijdelijk, in gezinsverband opgevangen en opgevoed door andere personen dan zijn ouders (derden of naasten).

Het kind dat door naasten wordt opgevangen, wordt als pleegkind erkend wanneer het om een permanente opvang gaat (24 uur per dag).

Pleegouder

De persoon die het kind opvangt, wordt de pleegouder genoemd; zijn rol wordt gedefinieerd op het niveau van de gemeenschappen.

— “Pourquoi tu dois prendre des congés en plus pour aller faire des papiers? On n’aura plus de vacances?”.

4. Le droit aux contacts après l’accueil, le maintien de continuité, du réseau autour de l’enfant:

— “Dis dady j’ai 12 ans et je suis grand maintenant ça fait 10 ans que je vis avec vous. Maintenant je retourne chez moi parce que ma maman va mieux et je suis content mais je voudrais vous revoir mammy et toi. Si maman ne veut pas je pourrai quand même, tu crois? J’espère qu’elle sera d’accord.”.

5. “Ma maman avait dit oui pour les vacances quand on s’est vus. Et maintenant elle ne veut plus signer le papier.

On ne part pas alors? La première directrice a dit non et la deuxième, elle a dit oui. On part enfin, alors?”

Ceci est un petit exemple des tergiversations par lesquelles certaines familles d’accueil passent. Et parfois l’enfant est témoin des changements de cap puisqu’il est présent à certains contacts.

M. Jacques Falisse, ancien vice-président de l’asbl “La porte ouverte”, rappelle que l’intérêt de l’enfant en accueil est primordial. Il est donc souhaitable qu’il soit défini en tout premier lieu dans les législations. Comme définition de laquelle dépendrait le reste de la législation. Symboliquement, cela change la perspective et réunit toutes les parties dans l’intérêt de l’enfant.

Il propose les définitions suivantes:

L’enfant (ou adulte) en accueil

L’enfant le jeune ou l’adulte en accueil est celui qui est pris en charge et élevé en famille par d’autres personnes que ses parents (tiers ou proche de l’enfant), de manière transitoire ou non.

Celui qui est pris en charge par des proches est reconnu comme enfant en accueil lorsqu’il s’agit d’une prise en charge permanente (24h/ 24H).

Le parent d’accueil

La personne qui prend l’enfant en charge est dénommée parent d’accueil et son rôle est défini par les communautés.

Voorts moet de verblijfplaats van het kind de woonplaats van de pleegouders. Vaak wordt de verblijfplaats verward met de wettelijke woonplaats van het kind. De omzendbrief van 24 juni 2010 van de FOD Binnenlandse Zaken over het houden van het bevolkingsregister en van het vreemdelingenregister bepaalt dat wanneer de wettelijke woonplaats en de hoofdverblijfplaats van een in een pleeggezin geplaatste minderjarige verschillen, het pleegkind wordt ingeschreven op het adres van de hoofdverblijfplaats. Desondanks rijzen bij de contacten met de gemeente- en de belastingdiensten nog moeilijkheden wanneer naar de verblijfplaats van het pleegkind wordt gevraagd.

“La porte ouverte” vraagt niet dat het ouderlijk gezag wordt overgedragen, maar pleit wel voor een veronderstelde instemming van de oorspronkelijke ouders, zodat het dagelijkse leven van het kind in diens belang het beste kan worden beheerd. Uiteraard zullen die veronderstelde beslissingen worden besproken tijdens de geplande formele afhandeling met de ouders, maar ook het pleeggezin moet de in het belang van het kind vereiste maatregelen kunnen nemen wanneer de ouders niet bereikbaar zijn of hun standpunt niet kunnen bekendmaken.

De spreker geeft aan open te staan voor andere ideeën die dat belang dienen, en is voorstander van objectiveerbare termijnen voor de beslissingen (bijvoorbeeld maximaal één maand na het medisch advies). Voorts dient bij het begrip “gezondheid van het kind” ook het leefcomfort van het kind te omvatten (bijvoorbeeld: keelamandelen weghalen, plaatsen van oorbuisjes, regeling voor kinderen met een handicap die moet worden erkend enzovoort).

Op het stuk van rechtspraak en wetgeving steunt de vzw het beginsel dat de pleegouders moeten worden gehoord en geraadpleegd bij alle beslissingen in verband met het opvangen kind en dat zij hun standpunt moeten kunnen doen gelden. De vzw pleit ervoor in het Burgerlijk Wetboek een apart hoofdstuk op te nemen dat uitsluitend over gezinsopvang gaat, in plaats van de bepalingen inzake voogdij te vervangen. Het lijkt onontbeerlijk dat alle (federale en andere) administraties verwijzen naar de in de wetteksten vigerende definitie van het begrip “pleegouder”. Daarom dringt “La Porte Ouverte” erop aan dat in het Burgerlijk Wetboek een onder de jeugdhulp en de jeugdbescherming ressorterend begrip wordt opgenomen, zoals dat het geval is in de nationale wetgeving van een groot aantal Europese landen. Voorts lijkt het belangrijk erop toe te zien dat in het wetsontwerp duidelijk wordt aangegeven welke materies moeten worden behandeld door de jeugdrechtsbank en/of de familierechtbank.

Par ailleurs, la résidence de l'enfant doit être au domicile du parent d'accueil. On confond souvent résidence et domicile légal de l'enfant. Malgré la circulaire du 24 juin 2010 du SPF Intérieur relative à la tenue des registres de la population et des étrangers, qui prévoit qu'en cas de différence entre le domicile légal et la résidence principale d'un mineur placé en famille d'accueil, il est inscrit à l'adresse de la résidence principale, des difficultés se présentent encore au niveau de la demande de résidence de l'enfant lors des contacts des administrations communales et fiscales.

“La porte ouverte” ne demande pas un transfert d'autorité parentale mais un accord présumé des parents d'origine de façon à pouvoir gérer au mieux la vie quotidienne de l'enfant dans son intérêt. Il est bien évident que ces décisions présumées seront discutées lors des formalisations prévues avec les parents mais il faut aussi que la famille d'accueil puisse prendre les dispositions nécessaires dans l'intérêt de l'enfant quand les parents sont injoignables ou dans l'incapacité de manifester leur position.

L'orateur indique être ouvert aux autres idées qui iraient dans le sens de cet intérêt et souhaiter des délais objectivables des décisions (par exemple un mois maximum après avis médical). Et que la notion de santé de l'enfant inclue aussi son confort de vie (ex. amygdalotomie, pose de drains auriculaires, le cadre d'un enfant en situation de handicap nécessitant une reconnaissance, etc.).

En matière de juridiction et de législation, l'asbl soutient le principe que les parents d'accueil doivent être entendus et consultés dans toutes les décisions relatives à l'enfant accueilli et puissent faire valoir leur point de vue. L'asbl préconise un chapitre distinct du Code Civil consacré uniquement à l'accueil familial plutôt qu'un remplacement des dispositions consacrées à la tutelle. Il semble indispensable que toutes les administrations, fédérales et autres, se réfèrent à la définition du parent d'accueil en vigueur dans les textes de loi. C'est pour cela que “La porte ouverte” insiste sur l'inclusion dans le code civil d'une notion appartenant à l'aide et à la protection de la jeunesse comme cela se fait dans les lois nationales de nombreux pays européens. En outre, il semble important dans le projet de loi, de veiller à bien définir les matières qui seront traitées par le juge de la jeunesse et/ou tribunal de la famille.

Aangaande het recht van het kind op levenscontinuïteit stipt mevrouw Maud Stiernet aan dat, net zoals de vzw respect betoont voor de emotionele banden die het kind vóór het in de pleegzorg wordt opgevangen, heeft gesmeed door contacten te onderhouden en/of nieuws uit te wisselen, zij ook wenst dat de banden die het kind in het pleeggezin aanknoopt in acht worden genomen. Zo zou het kind het recht moeten hebben contacten te onderhouden of nieuws uit te wisselen. “La Porte Ouverte” steunt dus de projecten die ijveren voor continuïteit (dat wil zeggen een coherente reflectie over de beslissingen die het welzijn van het kind betreffen, niet alleen op korte maar ook op lange termijn). Het is noodzakelijk dat de overgangen (van het gezin naar het pleeggezin of omgekeerd) zo “vloeiend” mogelijk verlopen en dat die overgangen altijd worden voorbereid. De spreekster legt de klemtoon op de praktische nadere regels die zijn uitgewerkt voor de contacten na de pleegopvang, dat wil zeggen: plaats, *follow-up* en professionele ondersteuning, waarin bij het einde van de pleegopvang niet langer is voorzien, maar waarvoor wel continuïteit zou moeten worden geboden zo men goede contacten wil ondersteunen.

Volgens de analyse van de Koning Boudewijnstichting in 2011 keert jaarlijks slechts 17 % van de betrokken kinderen terug naar het gezin van herkomst¹. De werkelijkheid zou er dus anders uitzien dan de opvatting dat de opvang tijdelijk is. Men mag dan wel naar een terugkeer streven, er moet ook rekening worden gehouden met de reële situaties in het veld en met de proporties welke die situaties aannemen.

Wanneer een terugkeer naar het gezin plaatsvindt, dan gebeurt dat vaak zonder overgang. Waarom wordt niet de tijd genomen om de verandering meer en beter te organiseren, aangezien het toch om een beperkt aantal gevallen gaat? Waarom worden situaties eenmaal per jaar geëvalueerd zonder dat zekerheid bestaat omtrent de toekomst van het gezin, terwijl uit de statistieken blijkt dat gezinsopvang in meer dan 80 % op lange termijn zal geschieden?

De vzw is voorstander van geregelde evaluaties van de situatie van het kind, maar is er tegen dat de opvang stelselmatig in al die waarin dat niet verantwoord is, op de helling wordt gezet.

¹ Koning Boudewijnstichting (2011): “À la rencontre des familles d'accueil: profils, vécus, attentes. Recherche sur les parents d'accueil en Communauté française, avec le soutien de la ministre de la Jeunesse (...)”; in het Nederlands verscheen een soortgelijke, maar niet identieke brochure: Vlaamse pleegzorgers in beeld: Profielschets, kwaliteit van dienstverlening en duurzaam pleegzorgerschap. Resultaten van een behoefteonderzoek bij ongeveer 2 500 Vlaamse pleegzorgers (2011).

Concernant le droit de l'enfant à une continuité de vie, Mme Maud Stiernet indique que, de même que l'asbl respecte les liens affectifs créés par l'enfant avant son arrivée en accueil à travers un maintien des contacts et/ ou échange de nouvelles, elle souhaite que les liens noués par l'enfant en famille d'accueil soient également respectés. C'est ainsi que l'enfant devrait avoir le droit de maintenir des contacts ou d'échanger des nouvelles. “La porte ouverte” soutient donc les projets qui œuvrent pour la continuité (c'est à dire une réflexion cohérente des décisions par rapport à son bien —être sur le court mais aussi le long terme). Il faut que ses transitions (de la famille vers la famille d'accueil ou l'inverse) soient les plus “douces” possible et qu'il y ait toujours préparation. Elle insiste sur les modalités pratiques mises en place pour les contacts après l'accueil, c'est-à-dire: lieu, suivi et soutien professionnel qui ne sont plus prévus à la fin de l'accueil mais devraient faire l'objet d'une continuité si l'on veut soutenir de bons contacts.

On parle de seulement 17 % de retours en famille d'origine par an dans l'analyse de la Fondation Roi Baudouin de 2011¹. La réalité serait donc différente de la philosophie de l'accueil qui est temporaire. On peut avoir la volonté d'un retour mais il faut aussi prendre en compte les vraies réalités du terrain et leurs proportions.

Lorsqu'un retour en famille a lieu, il arrive souvent sans transition. Pourquoi ne pas prendre le temps d'organiser plus et mieux le changement puisque les cas sont quand même limités? Pourquoi évalue-t-on des situations une fois par an avec l'incertitude du lendemain familial alors que les statistiques nous disent que dans plus de 80 % des cas l'accueil familial se fera sur le long terme?

L'asbl est favorable à des bilans réguliers de la situation de l'enfant mais pas à des remises en question systématiques de l'accueil dans tous ces cas où cela ne se justifie pas.

¹ Fondation Roi Baudouin (2011) “À la rencontre des familles d'accueil: profils, vécus, attentes. Recherche sur les parents d'accueil en Communauté française, avec le soutien de la ministre de la Jeunesse (...)”.

De pleeggezinnen zouden blij zijn in sommige gevallen te worden gehoord. Daardoor zou de druk verminderen en zou er hoop zijn dat als een rechter hun opmerkingen gegrond vindt, zij als pleegouders de tijd zullen krijgen om het kind voor te bereiden om de scheidingen, als overgang en als levenservaring, beter te ervaren.

Inzake opleiding en opvolging vraagt de vzw ook dat de pleegouders goed in hun taken worden ondersteund door middel van opleidingen, in ieder geval tijdens de periode waarin ze zich als pleegouder kandidaat stellen. Opvolging en ondersteuning door een plaatsingsdienst lijken essentieel voor alle pleeggezinnen (wat thans niet het geval is in de “*Fédération Wallonie-Bruxelles*”). De spreker dringt erop aan dat met de hele aanbeveling R (87) 6 van de Raad van Europa² rekening wordt gehouden, vooral met betrekking tot de ondersteuning van de opvanggezinnen. Die aangelegenheid behoort dan wel tot de bevoegdheid van de gemeenschappen, maar het zou vreemd zijn mocht geen enkele federale tekst er melding van maken. Hetzelfde geldt voor de onontbeerlijke opleiding van alle opvangouders (derden of naasten), die ook die steun zouden moeten krijgen.

De opvanggezinnen realiseren zich dat het pleegkind “gediscrimineerd” blijft: omdat de gezinnen te weinig talrijk zijn en te weinig tijd hebben om op te komen en de rechten van de opvanggezinnen te verdedigen.

Er is ook discriminatie ten aanzien van de institutionele wereld: er is sprake van “geplaatste” kinderen en de wetten zijn voor iedereen dezelfde. Er is voor het kind geen reglementering die specifiek is voor zijn opvangsituatie als kind dat er maximaal naar streeft een kind “als alle andere” te zijn.

Op school en in het leven is het echter een “opvangkind” (geweest). Men moet ervoor zorgen dat het daardoor geen blijvend etiket krijgt, maar dat het daardoor rechten om goed omringd vooruit te gaan in het leven. Men moet de opvangkinderen waarborgen dat ze kunnen opgroeien met gelijke kansen ten opzichte van andere kinderen. Zij hebben een start gekend die chaotisch was en hen heeft verzwakt. Men moet er nu voor zorgen dat ze beste middelen krijgen om een leven uit te bouwen dat in overeenstemming is met hun keuzes.

De spreker voegt eraan toe dat de Duitstalige vereniging van opvanggezinnen zich bij dit standpunt aansluit.

² <http://eurocef.eu/wp-content/uploads/2014/01/famille-nouricierest.pdf>.

Les familles d'accueil seraient heureuses d'être entendues dans certains cas, cela diminuerait les pressions et donnerait l'espoir que lorsqu'un juge considérera que leurs remarques sont fondées en tant que parents d'accueil ils pourront avoir le temps de préparer l'enfant à vivre mieux les séparations, en transition et comme expérience de vie.

En matière de formation et suivi, l'asbl demande également que les parents d'accueil soient bien soutenus dans leurs missions par des formations en tout cas pendant la période de recrutement. Un suivi et une prise en charge par un service de placement semblent essentiel pour toutes les familles d'accueil (ce n'est pas le cas à l'heure actuelle en Fédération Wallonie Bruxelles). L'oratrice insiste sur la prise en compte de toute la Recommandation R (87) 6 du Conseil de l'Europe², spécialement en ce qui concerne le soutien accordé aux familles d'accueil. Sans doute cette matière relève-t-elle de la compétence communautaire, mais il semble qu'il serait bizarre qu'aucun texte fédéral n'en fasse mention. Il en va de même de la formation indispensable de tous les parents d'accueil (tiers ou proches) qui devrait faire partie de ce soutien.

Les familles d'accueil se rendent compte que l'enfant d'accueil reste “discriminé”: parce que les familles sont trop peu nombreuses et ont trop peu de temps pour se mettre en avant et défendre les droits des familles d'accueil.

Il y a aussi une discrimination par rapport au monde institutionnel: on parle d'“enfants placés” et les lois sont faites les mêmes pour tous. L'enfant ne bénéficie pas d'une réglementation spécifique à sa situation en accueil en tant qu'enfant qui aspire au maximum à être un enfant “comme les autres”.

Pourtant, à l'école et dans sa vie il est, ou a été “enfant d'accueil”. Il faut faire en sorte que cela ne lui laisse pas une étiquette mais des droits pour avancer dans une vie, bien entouré. Il faut garantir aux enfants en accueil la possibilité de grandir dans une égalité de chances avec les autres enfants. Ils ont connu un départ chaotique qui les a fragilisés faisons en sorte de leur donner les meilleurs outils pour se construire une vie qui corresponde à leurs choix.

L'oratrice ajoute que l'association germanophone des familles d'accueil se joint à cette opinion.

² <http://eurocef.eu/wp-content/uploads/2014/01/famille-nouricierest.pdf>.

E. Uiteenzetting van de dames Els Van Achter, coördinator van “Partners in Pleegzorg”, en Min Berghmans, algemeen directeur van de vzw Steunpunt Jeugdhulp

Mevrouw Els Van Achter, coördinator van “Partners in Pleegzorg”, benadrukt dat pleegkinderen niet wezenlijk verschillen van andere kinderen; wel groeien ze op in bijzondere leefomstandigheden, want de personen die verantwoordelijk zijn voor hun opvoeding, zijn niet hun juridische ouders, maar hun pleegzorgers.

De splitsing van het juridische ouderschap en het opvoedkundige ouderschap heeft een aantal nadelige gevolgen. Pleegouders moeten dagelijks beslissingen nemen in verband met de kinderen. Het betreft zowel dagelijkse beslissingen als — wanneer de spoedeisendheid van de situatie daarom vraagt — ingrijpendere beslissingen. De spreekster wijst erop dat er hieromtrent geen sluitend juridisch kader bestaat. Dat illustreert zij aan de hand van een aantal situaties die uit het leven gegrepen zijn en die opgenomen werden in het document dat ter beschikking werd gesteld van de leden. De voorbeelden hebben betrekking op het maken van beslissingen met betrekking tot diverse aangelegenheden: de keuze om het kind zijn eerste communie te laten doen, het ondernemen van een verre reis met het pleegkind, beslissen of een medische operatie kan of moet worden uitgevoerd. In al deze situaties kan een moeilijke communicatie of het doorlopen van tijdrovende procedures problemen opleveren.

Voorts onderstreept de spreekster dat de invoering van een statuut voor pleegouders duidelijkheid moet scheppen over wie de kinderen juridisch kan vertegenwoordigen met het oog op het nemen van noodzakelijke opvoedkundige beslissingen in het belang van het kind. Het betreft geenszins een gevecht over wie zeggenschap moet hebben over het kind.

Een duidelijk kader is in eenieders belang, niet alleen voor de pleegkinderen en de pleegouders maar ook voor de juridische ouders. In verband hiermee merkt mevrouw Van Achter op dat de juridische ouders liever een moeilijke boodschap krijgen, dan dat zij in het ongewisse worden gelaten over hun rol in de opvoeding van hun kind.

Daarenboven is de spreekster van oordeel dat een duidelijk juridisch kader heel wat kandidaat-pleegouders over de streep zou kunnen trekken. Nu twijfelen heel wat kandidaten omdat er geen klaarheid is.

Mevrouw Van Achter is er zich anderzijds goed van bewust dat een nieuw wetgevend kader nooit

E. Exposé de Mmes Els Van Achter, coordinatrice de “Partners in Pleegzorg”, et Min Berghmans, directrice générale de l’ASBL Steunpunt Jeugdhulp

Mme Els Van Achter, coordinatrice de “Partners in Pleegzorg”, souligne que les enfants placés ne diffèrent pas fondamentalement des autres enfants. Ils grandissent toutefois dans des conditions de vie particulières, dès lors que les personnes responsables de leur éducation ne sont pas leurs parents au sens juridique, mais bien leurs accueillants familiaux.

La distinction faite entre la parenté juridique et la parenté éducative a plusieurs conséquences négatives. Quotidiennement, les parents d'accueil doivent prendre des décisions concernant les enfants. Il s'agit tant de décisions de la vie quotidienne que de décisions plus importantes, par exemple lorsque l'urgence de la situation l'exige. L'oratrice fait observer qu'il n'existe pas de cadre juridique cohérent en la matière. Elle illustre son propos en évoquant plusieurs situations de la vie courante, mentionnées dans le document mis à la disposition des membres. Ces exemples concernent des décisions touchant à diverses questions: le choix de la première communion de l'enfant, l'organisation d'un grand voyage avec l'enfant placé, le fait de décider si une opération médicale peut ou doit avoir lieu. Dans toutes ces situations, une communication difficile ou la longueur des procédures peuvent être des causes de problèmes.

L'oratrice souligne en outre que la création d'un statut pour les parents nourriciers doit permettre d'identifier clairement les personnes qui peuvent représenter les enfants sur le plan juridique en vue de prendre les décisions éducatives nécessaires dans l'intérêt de l'enfant. Il ne s'agit nullement d'un combat pour savoir qui doit avoir autorité sur l'enfant.

Un cadre clair est dans l'intérêt de tous, non seulement pour les enfants placés et les parents nourriciers mais aussi pour les parents juridiques. À cet égard, Mme Van Achter fait observer que les parents juridiques préfèrent recevoir un message difficile à entendre plutôt que de rester dans l'incertitude concernant leur rôle dans l'éducation de leur enfant.

L'oratrice considère par ailleurs qu'un cadre juridique clair pourrait convaincre beaucoup de candidats parents nourriciers à franchir le pas. Le flou actuel rebute en effet un grand nombre de candidats.

Cependant, Mme Van Achter est parfaitement consciente qu'un nouveau cadre législatif ne va pas

alle problemen zal kunnen oplossen. Pleegzorg blijft een aangelegenheid waarin intermenselijke relaties een fundamentele rol spelen. Communicatie is daarin van fundamenteel belang en er moet steeds voorrang worden gegeven aan onderling overlegde oplossingen.

Ten slotte meent de spreekster dat de volgende punten voor ogen moeten worden gehouden bij de uitwerking van een statuut voor pleegouders.

- Maatwerk moet steeds mogelijk blijven. Elke pleegsituatie is verschillend;

- Als verantwoordelijke voor de opvoeding moet de pleegouder een recht hebben om te worden gehoord in verband met voorgenomen beslissingen die betrekking hebben op het kind dat in zijn gezin is opgenomen;

- Pleegouders moeten de bevoegdheid krijgen om, onafhankelijk van de bereikbaarheid van de juridische ouders of de wettelijke vertegenwoordiger van het kind, dagelijkse beslissingen te nemen in het belang van het kind;

- Een terugplaatsing of overplaatsing van het kind moet degelijk worden begeleid. Kinderen hebben nood aan stabiliteit en ook het gezin van de pleegouder mag niet zomaar op brutale wijze worden verstoord;

- De persoonlijke contacten tussen het pleegkind en zijn juridische ouders en familie moeten worden georganiseerd zonder verstoring van het gezinsleven in het pleeggezin;

- Na de beëindiging van de pleegzorg moet een recht op persoonlijk contact tussen pleegkind en pleegouders mogelijk blijven, tenzij dat niet in het belang van het kind zou zijn.

Afsluitend meldt de spreekster dat ze verheugd is dat de kwestie onder de aandacht van de wetgever is gebracht.

Mevrouw Min Berghmans, algemeen directeur van de vzw Steunpunt Jeugdhulp, legt vooreerst uit dat er bij het uitwerken van een statuut voor pleegouders rekening moet worden gehouden met drie aspecten. Ten eerste is er het aspect hulpverlening dat onder de bevoegdheden van de gemeenschappen ressorteert. In de tweede plaats is er het burgerrechtelijke aspect dat betrekking heeft op situaties waarbij een “bevoegd” persoon beslissingen kan nemen in de plaats van de minderjarige die zelf niet rechtsbekwaam is. Ten derde is er het sociaal- en fiscaalrechtelijke aspect: de sociale en fiscale wetgeving houdt in heel wat gevallen rekening met de hoedanigheid van pleegouders.

tout régler. Le placement familial reste une matière dans laquelle les relations interpersonnelles jouent un rôle fondamental. La communication est essentielle dans ce domaine, et les solutions concertées doivent toujours être privilégiées.

Enfin, l'oratrice ajoute que les points suivants doivent être pris en considération dans l'élaboration d'un statut pour les parents nourriciers:

- il faut pouvoir continuer à fonctionner au cas par cas car chaque placement est différent;

- en tant que responsable de l'éducation de l'enfant, le parent nourricier doit avoir le droit d'être entendu au sujet des projets de décisions relatives à l'enfant accueilli dans sa famille;

- les parents nourriciers doivent être habilités à prendre des décisions quotidiennes dans l'intérêt de l'enfant indépendamment de l'accessibilité des parents juridiques ou du représentant légal de l'enfant;

- tout remplacement ou déplacement de l'enfant doit être soigneusement encadré. Les enfants ont besoin de stabilité et la famille du parent nourricier ne peut pas non plus être bouleversée brutalement;

- les contacts personnels entre l'enfant placé, ses parents juridiques et leur famille doivent être organisés de manière à ne pas perturber la vie de la famille nourricière;

- après la fin du placement familial, l'enfant placé et les parents nourriciers doivent avoir le droit d'entretenir des contacts personnels, à moins que cela ne soit pas dans l'intérêt de l'enfant.

Pour conclure, l'oratrice indique qu'elle se réjouit que la question ait été portée à l'attention du législateur.

Mme Min Berghmans, directrice générale de l'ASBL “Steunpunt Jeugdhulp”, commence par expliquer que l'élaboration d'un statut pour les parents d'accueil doit tenir compte de trois aspects. Premièrement, il y a l'aspect de l'assistance aux personnes, une matière qui relève des communautés. Deuxièmement, il y a l'aspect civil, relatif aux situations dans lesquelles une personne “compétente” peut prendre des décisions en lieu et place d'un mineur qui ne dispose pas, lui, de la capacité juridique. Et, troisièmement, il y a l'aspect lié au droit social et fiscal: dans de nombreux cas en effet, la législation sociale et fiscale tient compte de la qualité de parents d'accueil.

Het valt op dat de definities die in die drie aangelegenheden worden gebruikt, niet altijd even duidelijk zijn en niet op elkaar zijn afgestemd.

Wat het burgerrechtelijke luik betreft, meent mevrouw Berghmans dat het noodzakelijk is om in het Burgerlijk Wetboek op eenduidige wijze de vertegenwoordigingsbevoegdheden van de pleegouders te bepalen.

Bovendien pleit zij ervoor dat een wettelijke regeling niet uitgaat van het conflictmodel. Dat houdt in dat er bij voorkeur wordt van uitgegaan dat beslissingen van pleegouders worden vermoed de instemming te genieten van de andere betrokken partij (uiteraard met een mogelijkheid voor de juridische ouders om verzet aan te tekenen) en dat een vrijwillige en door de rechtbank te homologeren overdracht van het ouderlijk gezag, of een deel ervan, de voorkeur dient te genieten. Een gerechtelijk opgelegde overdracht moet uiteraard mogelijk blijven, maar dan wel voor langdurigere pleegzorgsituaties. Terzijde merkt de spreker op dat haar ervaring als pleegouder van een pleegkind met de Franse nationaliteit haar geleerd heeft dat het loutere bestaan van een mogelijkheid om delen van het ouderlijk gezag over te dragen (zoals in het Franse recht), niet noodzakelijk inhoudt dat men ook daadwerkelijk een beroep zal doen op die mogelijkheid.

Vervolgens geeft mevrouw Berghmans een overzicht van de wetgeving die op dit ogenblik van kracht is en die is opgenomen in de nota die ter beschikking werd gesteld van de leden. Op basis van dit overzicht verklaart zij in welke mate en waarom er nood is aan wetgevend initiatief.

In de eerste plaats staat zij stil bij de definitie van het begrip “pleegzorger”, zoals bepaald door het Vlaamse Pleegzorgdecreet. Het gaat om een meerderjarige die een of meer pleegkinderen of pleeggasten in zijn eigen gezin opneemt en beschikt over een daartoe door de bevoegde dienst uitgereikt attest. De “pleegzorg” is de zorg waarbij een pleegzorger vrijwillig en onder begeleiding van een dienst voor pleegzorg en tegen een kostenvergoeding pleegkinderen of pleeggasten opvangt.

De pleegzorger heeft verschillende plichten, zowel ten opzichte van de ouders als ten opzichte van het pleegkind. Die houden *grosso modo* in dat de pleegouder instaat voor het verblijf, zwijgplicht heeft (hij is gebonden door het beroepsgeheim) en dat de juridische ouders op de hoogte worden gebracht over bepaalde beslissingen die betrekking hebben op het kind. Die plichten behelzen diverse aspecten die in de nota verder worden toegelicht.

Il est frappant de constater que les définitions qui sont utilisées dans ces trois domaines n'ont pas toujours la même clarté et ne sont pas concordantes.

En ce qui concerne le volet civil, Mme Berghmans estime qu'il est nécessaire de définir de manière univoque les compétences de représentation des parents d'accueil dans le Code civil.

Elle plaide en outre en faveur d'une réglementation qui ne soit pas basée sur le modèle du conflit. Cela signifie qu'il est, selon elle, préférable de partir du principe selon lequel les décisions des parents d'accueil recueillent le consentement de l'autre partie concernée (en prévoyant bien sûr la possibilité, pour les parents juridiques, de former opposition), et qu'il faut donner la préférence à un transfert volontaire — à homologuer par le tribunal — de l'autorité parentale ou d'une partie de celle-ci. Le transfert imposé par jugement doit bien sûr rester possible, mais alors dans les cas de placement à plus long terme. L'oratrice fait observer par ailleurs que son expérience en tant que parent d'accueil d'un enfant de nationalité française lui a appris que la simple existence d'une possibilité de transférer l'autorité parentale (comme en droit français) ne signifie pas nécessairement que cette possibilité sera effectivement exploitée.

Ensuite, Mme Berghmans donne un aperçu de la législation qui est en vigueur actuellement et qui figure dans la note mise à la disposition des membres. Sur la base de cet aperçu, elle explique dans quelle mesure et pour quelles raisons une initiative législative s'impose.

En premier lieu, elle se penche sur la définition de la notion d'“accueillant familial”, prévue par le décret flamand relatif au placement. Il s'agit d'une personne majeure qui accueille dans sa propre famille un ou plusieurs enfants ou adultes placés et qui dispose d'une attestation délivrée à cet effet par le service compétent. Le “placement” est le dispositif par lequel un accueillant familial accueille sur base volontaire des enfants ou des adultes placés en bénéficiant du soutien d'un service de placement et d'un dédommagement.

L'accueillant familial a différents devoirs, tant à l'égard des parents qu'à l'égard de l'enfant placé. Ces devoirs impliquent *grosso modo* que l'accueillant prend en charge l'hébergement, qu'il a un devoir de discrétion (il est lié par le secret professionnel) et qu'il informe les parents juridiques de certaines décisions concernant l'enfant. Ces devoirs englobent divers aspects qui sont explicités dans la note.

In de tweede plaats geeft mevrouw Berghmans meer uitleg bij de rol die de pleegouders hebben in het kader van het ouderlijk gezag en de wettelijke vertegenwoordiging. Zij wijst erop dat in diverse domeinen van het recht — het sociaal en fiscaal recht, het onderwijsrecht — rekening houden met het bestaan van pleegouders en hen op sommige punten specifieke bevoegdheden toekennen. Dat is bijvoorbeeld het geval in het Vlaamse onderwijsrecht: pleegouders kunnen de kinderen die aan hen werden toevertrouwd inschrijven in een school en de ouders worden vermoed in te stemmen met de schoolkeuze, tenzij zij verzet aantekenen. De spreker herhaalt dat het aangewezen is om in het Burgerlijk Wetboek op eenduidige en algemene wijze de bevoegdheden van de pleegouders te bepalen, evenwel met verwijzing naar de decreten van de gemeenschappen, zoals bijvoorbeeld ook in artikel 30*quater* van de wet op de arbeidsovereenkomsten is gebeurd. Het wetsvoorstel DOC 54 0697/001 formuleert een aparte definitie, dit is niet aangewezen. Het wetsvoorstel DOC 54 734/001 verwijst naar de regelgeving inzake jeugdbescherming/jeugdhulp: dit is verkieslijk boven een versnippering, waarbij in elke specifieke regelgeving bevoegdheden worden bepaald. Wel wijst zij erop dat het volgens haar aan de Gemeenschappen toekomt om te bepalen wie de hoedanigheid van pleegouder heeft.

Mevrouw Berghmans benadrukt dat haar suggestie geenszins de bedoeling heeft om het ouderlijk gezag aan de juridische ouders te onttrekken. Zij beoogt enkel een juridisch sluitende oplossing aan te reiken voor situaties waarin de juridische ouders geen beslissingen (kunnen) nemen.

Dienaangaande legt zij uit dat, vooral bij gedwongen uithuisplaatsingen, juridische ouders soms te gekwetst zijn en daardoor geen beslissingen meer nemen. In die gevallen is het ook voor die juridische ouders “comfortabeler” dat de pleegouders zelfstandig beslissingen kunnen nemen. Uiteraard worden de juridische ouders steeds op de hoogte gebracht.

De spreker wijst erop dat de wetsvoorstellen DOC 54 0697/001 en DOC 54 734/001 bepalen dat het na verloop van tijd mogelijk moet zijn om bepaalde aspecten van het ouderlijk gezag, bij overeenkomst of na tussenkomst door de familierechtbank, over te dragen. Dit is een goede zaak die heel wat problemen inzake vertegenwoordiging zou kunnen oplossen.

Als derde onderdeel van haar betoog staat mevrouw Berghmans stil bij het gerechtelijke luik van de voorgestelde regelingen. Zij vindt het een goede zaak dat het voor de pleegouders mogelijk zou worden om, telkens wanneer het belang van het kind dat vereist of wanneer

En deuxième lieu, Mme Berghmans précise le rôle des parents d'accueil dans le cadre de l'autorité parentale et de la représentation légale. Elle souligne que divers domaines du droit — le droit social et fiscal, le droit d'éducation — tiennent compte de l'existence des parents d'accueil et leur confèrent des pouvoirs spécifiques sur certains points. C'est par exemple le cas du droit d'éducation flamand: les parents d'accueil peuvent inscrire les enfants qui leur ont été confiés dans une école et les parents sont présumés être d'accord avec le choix de l'école, à moins qu'ils ne fassent opposition. L'oratrice répète qu'il serait judicieux de définir dans le Code civil les pouvoirs des parents d'accueil de manière claire et générale, en renvoyant cependant aux décrets des communautés, comme cela a par exemple aussi été fait dans l'article 30*quater* de la loi. La proposition de loi DOC 54 0697/001 formule une définition distincte, ce qui n'est pas indiqué. La proposition de loi DOC 54 734/001 renvoie à la réglementation en matière de protection de la jeunesse/d'aide à la jeunesse: cette approche est préférable à une approche “morcelée”, consistant à définir des pouvoirs dans chaque réglementation spécifique. Elle fait toutefois observer qu'il appartient selon elle aux Communautés de déterminer qui a la qualité de parent d'accueil.

Mme Berghmans souligne que sa suggestion ne vise nullement à priver les parents juridiques de l'autorité parentale. Son seul objectif est de dégager une solution juridiquement cohérente pour des situations dans lesquelles les parents juridiques ne (peuvent prendre) prennent pas de décisions.

Elle explique à ce propos que, surtout lors d'éloignements forcés du domicile familial, les parents juridiques sont parfois trop blessés et ne prennent dès lors plus de décisions. Dans ces cas, il est “plus confortable” également pour ces parents juridiques que les parents d'accueil puissent prendre des décisions de façon autonome. Bien entendu, les parents juridiques sont toujours informés.

L'oratrice souligne que les propositions de loi DOC 54 0697/001 et DOC 54 0734/001 disposent qu'après un certain temps il doit être possible de transférer certains aspects de l'autorité parentale, par convention ou après intervention du tribunal de la famille. C'est une bonne chose, cela pourrait résoudre de nombreux problèmes de représentation.

Dans le troisième point de son intervention, Mme Berghmans aborde le volet judiciaire des réglementations proposées. Elle juge positive la possibilité qui serait offerte aux parents d'accueil de faire intervenir le tribunal de la famille chaque fois que l'intérêt de

de pleegouders geen zelfstandige beslissingsbevoegdheid hebben, de familierechtbank te laten tussenkomen. Die pleegouders leven immers dagelijks samen met het kind en hebben een goed zicht op zijn behoeften en gevoeligheden en eventuele problemen.

In verband met dit luik pleit zij ook voor een aanpassing van de Jeugdbeschermingswet. Sinds 2006 erkent die wet in artikel 46 dat pleegouders partij zijn in de gerechtelijke jeugdbeschermingsprocedure. Als partij in het geding hebben zij noodzakelijk ook inzagerecht in het dossier. Dat recht zou evenwel beter uitdrukkelijk worden opgenomen in artikel 55 van de Jeugdbeschermingswet. Het is ook aangewezen om, zoals al eerder werd gevraagd, de jeugdrechtbank van de verblijfplaats voor het kind territoriaal bevoegd te maken.

Ten vierde wijst mevrouw Berghmans erop dat de wetsvoorstellen DOC 54 0697/001 en DOC 54 0734/001 een vermoeden van het bestaan van een bijzondere affectieve band tussen pleegkind en pleegouders inschrijven. Dat zou een hele vooruitgang betekenen, want vandaag is het in sommige gevallen nodig om zich tot de rechter te wenden om een contactrecht af te dwingen.

In de vijfde plaats wijst de spreker op het probleem van de aansprakelijkheid voor schade die door het pleegkind werd veroorzaakt aan derden of aan het pleeggezin. Omdat men ten aanzien van de pleegouders maar moeilijk kan uitgaan van “een vermoeden van een fout in de opvoeding” waarop artikel 1384, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek berust, kan men dezen niet zoals juridische ouders aansprakelijk stellen. Zij kunnen wel aansprakelijk zijn ingevolge een gebrek aan toezicht. In elk geval vindt mevrouw Berghmans het niet aangewezen om, naar aanleiding van de regeling van het statuut van de pleegouders, een vermoeden van aansprakelijkheid in de wet in te schrijven.

Ten slotte denkt mevrouw Berghmans dat het aanbeveling verdient om pleegouders onder bepaalde voorwaarden een blokkaderecht toe te kennen, onder meer wanneer zij gedurende langere tijd een pleegkind hebben opgevangen. Op dit ogenblik hebben noch de diensten van de jeugdhulp, noch de pleegouders in het kader van een vrijwillige of aanvaarde jeugdhulpverlening enig verweer wanneer het kind door de ouders wordt weggehaald of niet wordt teruggebracht tenzij er sprake is van onmiddellijk gevaar of ernstige verontrusting. In het geval van een gerechtelijke uithuisplaatsing kan weliswaar artikel 432, § 1, van het Strafwetboek worden toegepast (dit artikel bestraft het niet naleven

l'enfant l'exige ou lorsqu'ils n'ont pas de pouvoir de décision autonome. Ces parents d'accueil vivent en effet au quotidien avec l'enfant et ils ont une bonne vision de ses besoins, sensibilités et problèmes éventuels.

Toujours à propos de ce volet, elle plaide en faveur d'une modification de la loi sur la protection de la jeunesse. Depuis 2006, cette loi reconnaît à l'article 46 que les parents d'accueil sont parties à la procédure judiciaire de protection de la jeunesse. En tant que partie à la cause, ils ont nécessairement le droit de consulter le dossier judiciaire. Il serait toutefois préférable de mentionner expressément ce droit dans l'article 55 de la loi sur la protection de la jeunesse. Il s'indique également, ainsi que la demande en a déjà été formulée, de rendre territorialement compétent le tribunal de la jeunesse du lieu de résidence de l'enfant.

Quatrièmement, Mme Berghmans souligne que les propositions de loi DOC 54 0697/001 et DOC 54 0734/001 prévoient la présomption de l'existence d'un lien affectif particulier entre l'enfant placé et ses parents nourriciers. Ceci constituerait un réel progrès car il faut aujourd'hui parfois s'adresser au juge pour obtenir le droit d'entretenir des relations personnelles avec l'enfant.

Cinquièmement, l'oratrice évoque le problème de la responsabilité en cas de dommages occasionnés par l'enfant placé à des tiers ou à la famille d'accueil. Étant donné que l'on peut difficilement se baser sur une “présomption de faute dans l'éducation” à l'égard des parents nourriciers, présomption sur laquelle se fonde l'article 1384, alinéa 2, du Code civil, les parents nourriciers ne peuvent pas être tenus responsables au même titre que les parents juridiques. La responsabilité des parents nourriciers peut néanmoins être engagée en raison d'un défaut de surveillance. Quoi qu'il en soit, Mme Berghmans estime qu'il ne convient pas de prévoir la présomption de responsabilité, dans la loi, dans le cadre de l'élaboration du statut des parents nourriciers.

Enfin, Mme Berghmans estime qu'il se recommande d'octroyer un droit de blocage aux parents nourriciers sous certaines conditions, notamment s'ils ont accueilli un enfant durant une longue période. À l'heure actuelle, ni les services de l'aide à la jeunesse, ni les parents nourriciers dans le cadre d'un service — volontaire ou accepté — d'aide à la jeunesse, n'ont le moindre recours si l'enfant est repris par les parents ou si ceux-ci ne le restituent pas, à moins qu'il n'y ait danger immédiat ou inquiétudes sérieuses. Dans le cas d'un éloignement du domicile sur décision judiciaire, l'article 432, § 1er, du Code pénal peut certes être appliqué (cet article sanctionne le non-respect des décisions du

van de beslissingen van de jeugdrechter), maar de spreekster verkiest een burgerrechtelijk verweermiddel om tegen dergelijke feitelijkheden te kunnen reageren als pleegouder, boven een strafrechtelijke reactie die de ouders brandmerkt. Bovendien is de toepassing van artikel 432 niet evident wanneer het een vrijwillige plaatsing betreft net omdat de ouders hun ouderlijke gezag behouden en er een burgerrechtelijke lacune is met betrekking tot het statuut van de pleegouder.

F. Uiteenzetting van de heer Bernard Hubien, secretaris generaal van “Ufapec” (Union Francophone des Associations de Parents de l’Enseignement Catholique)

De heer Bernard Hubien, secretaris-generaal van Ufapec, geeft aan dat zijn organisatie dagelijks te maken krijgt met oproepen van ouders die moeilijkheden ondervinden in de relatie tussen de school en het gezin. Een aantal van die vragen komen van pleegouders. Hij verwijst naar de studie over pleegouders die Ufapec in augustus 2014 heeft uitgevoerd³. Dankzij die studie weten de verschillende schoolactoren wat die pleeggezinnen meemaken en wat de kinderen in een pleeggezin zoal te verduren krijgen. Het hoger belang van het kind moet primeren. De tijd dat een kind school loopt, moet sereen verlopen en moet het kind de kans bieden zich te ontplooiën en een levensproject te kiezen. Pleegkinderen staan thans niet op voet van gelijkheid met hun medeleerlingen. Pleeggezinnen hebben niet het recht het schoollopen dagelijks te beheren. Sommige beslissingen komen toe aan de eigenlijke ouders, die het ouderlijk gezag uitoefenen, en dat moet zo blijven. Kinderen die in een pleeggezin zijn geplaatst, verblijven daar echter vaak voor lange tijd. Het pleeggezin en de school zijn de plaatsen waar hun dagelijks leven zich afspeelt. De spreker geeft het voorbeeld van een niet ondertekende toestemming voor deelname aan een reis naar het buitenland — wat ook de reden zij — met als gevolg dat het pleegkind dat op schoolreis wenst te gaan, niet kan vertrekken. De schooldirecties weten vaak niet met wie ze moeten communiceren, zeker in geval van gedragsproblemen bij de adolescent.

De pleegouders zijn vaak erg geïnteresseerd in de schoolloopbaan van het kind en willen het graag helpen. Daarvoor moeten zij bepaalde beslissingen kunnen nemen. Een duidelijk statuut voor de pleeggezinnen zou de relatie tussen de school en de pleeggezinnen kunnen verbeteren en zou dus kunnen bijdragen tot de ontwikkeling en het welslagen van het kind. Waar het op aankomt is een systeem te verbeteren dat op dit ogenblik de serene schoolgang van het kind in de weg staat.

³ <http://www.ufapec.be/files/files/analyses/2014/1314-et1-familles-d-accueil.pdf>.

juge de la jeunesse), mais l’oratrice préfère un moyen de défense civil permettant aux parents nourriciers de réagir contre ce type de situation à une réaction pénale qui stigmatiserait les parents. De plus, l’application de l’article 432 n’est pas évidente dans le cas du placement volontaire, précisément parce que les parents conservent leur autorité parentale et qu’il existe une lacune dans le droit civil en ce qui concerne le statut des parents nourriciers.

F. Exposé de M. Bernard Hubien, secrétaire général de l’Ufapec (Union Francophone des Associations de Parents de l’Enseignement Catholique)

M. Bernard Hubien, secrétaire général de l’ “Ufapec”, indique que son organisation a à connaître quotidiennement d’appels de parents confrontés à des difficultés dans les relations entre l’école et la famille. Une série de ces demandes sont issues de parents d’accueil. Il fait référence à l’étude de l’Ufapec concernant les familles d’accueil qui date du mois d’août 2014. ³ Cette étude a permis à l’ensemble des acteurs de l’école de connaître ce que vivent ces familles et ce qu’endurent les enfants en famille d’accueil. L’intérêt supérieur de l’enfant doit primer. Il doit pouvoir évoluer dans une scolarité sereine et épanouissante et lui permettant de choisir un projet de vie. Actuellement, l’enfant en famille d’accueil n’est pas à égalité avec ses condisciples. Les familles d’accueil n’ont pas le droit de gestion quotidienne de la scolarité. Certaines décisions reviennent aux parents d’origine qui exercent l’autorité parentale, et cela doit rester comme tel. Cependant, les enfants qui sont en accueil le sont souvent pour une longue période. La famille d’accueil et l’école sont le lieu de leur vie quotidienne. L’orateur prend l’exemple d’une non signature d’une autorisation de voyager à l’étranger — peu importe les raisons — pour l’enfant en accueil qui souhaite partir en voyage scolaire et ne pourra pas le faire. Les directions d’école ne savent souvent pas avec qui elles doivent communiquer, notamment en cas de problèmes comportementaux de l’adolescent.

Les parents d’accueil sont pourtant très intéressés par le parcours scolaire de l’enfant et souhaitent l’aider. Pour cela, ils doivent pouvoir prendre certaines décisions. Un statut clair pour les familles d’accueil permettrait d’améliorer les relations entre l’école et les familles d’accueil et participerait donc à l’épanouissement et la réussite de l’enfant. Il faut veiller à améliorer un système qui provoque actuellement des entraves à la scolarité sereine de l’enfant.

³ <http://www.ufapec.be/files/files/analyses/2014/1314-et1-familles-d-accueil.pdf>.

In het decreet van 30 april 2009 betreffende de Verenigingen van ouders van leerlingen en de Representatieve organisaties van verenigingen van ouders van leerlingen in de Franse Gemeenschap wordt bepaald dat elke ouder van rechtswege lid is van de vereniging van ouders van de inrichting waar de leerling regelmatig ingeschreven is. In een circulaire van oktober 2012⁴ wordt het begrip “parents” als volgt gedefinieerd: “toute personne investie de l’autorité parentale en vertu de la loi ou qui assume la garde en droit ou en fait d’un enfant soumis à l’obligation scolaire et inscrit dans une école subventionnée ou organisée par la Communauté Française”. De pleegouders zijn dus per definitie van rechtswege lid van de vereniging van ouders maar in hun relatie met de school hebben ze erg weinig rechten. Een duidelijk statuut voor de pleeggezinnen zou een hele stap vooruit zijn. De eigenlijke ouders moeten echter hun rol van mede-opvoeder behouden, samen met de pleegouders. De schooldirecties moeten over een afgebakend kader beschikken om hun relatie met de gezinnen te kunnen bijsturen. Als voor een bepaalde activiteit een toestemming nodig is, moeten de pleegouders die kunnen geven.

G. Uiteenzetting van mevrouw Gerty Hendriks, voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Pleeggezinnen

Mevrouw Gerty Hendriks, voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Pleeggezinnen (VVP), legt uit dat haar vereniging al decennia ijvert voor een betere verankering van de rechten van pleegouders. Zij is van oordeel dat er, mede dankzij de inspanningen van de VVP al flinke stappen in de goede richting gezet zijn, maar er is nog steeds geen alomvattende regeling die de rechten van de pleegouders duidelijk aflijnt. Deze wens is niet egoïstisch, want mevrouw Hendriks benadrukt dat deze rechten steeds de kinderen tot voordeel strekken.

Voorts merkt zij op dat pleegouders vrijwillig een engagement aangaan en dat combineren met hun werk, andere activiteiten en met hun eigen gezin. De pleegkinderen worden beschouwd als volwaardige leden van hun eigen gezin en worden door de pleegouders op gelijke voet behandeld met hun eigen kinderen.

Dat laatste wordt evenwel bemoeilijkt doordat pleegouders voor sommige beslissingen de instemming van de bevoegde diensten of de juridische ouders vergen. Die instemming vragen is soms tijdrovend en wordt ook niet altijd verleend. De pleegkinderen begrijpen de noodzaak van deze tussenstap niet altijd en voelen

Dans le décret du 30 avril 2009 portant sur les Associations de parents d’élèves et les Organisations représentatives d’Associations de parents d’élèves en Communauté française, il est indiqué que tout parent est membre de droit de l’association de parents de l’école où son enfant est inscrit. Une circulaire d’octobre 2012⁴ a déterminé ce qu’on entend par le terme “parents” en indiquant qu’il s’agit de toute personne investie de l’autorité parentale en vertu de la loi ou qui assume la garde en droit ou en fait d’un enfant soumis à l’obligation scolaire et inscrit dans une école subventionnée ou organisée par la Communauté française. Les parents d’accueil sont donc par définition membres de droit de l’association de parents mais dans les relations avec l’école, ils ont très peu de droits. Un statut clair pour ces familles pourrait être une grande amélioration. Cependant, les parents d’origine doivent garder leur rôle de co-éducateur, avec les parents d’accueil. Les directions d’école doivent pouvoir avoir un cadre défini afin de pouvoir ajuster leurs relations aux familles. S’il faut une autorisation pour une activité, les parents d’accueil doivent pouvoir donner cette autorisation.

G. Exposé de Mme Gerty Hendriks, présidente de la Vlaamse Vereniging voor Pleeggezinnen

Mme Gerty Hendriks, présidente de la Vlaamse Vereniging voor Pleeggezinnen (VPP), explique que son association se bat depuis plusieurs dizaines d’années pour un meilleur ancrage des droits des parents d’accueil. Elle considère que, grâce notamment aux efforts de VVP, des avancées considérables ont déjà été réalisées, mais qu’il manque toujours une réglementation globale définissant de façon claire et précise les droits des parents d’accueil. Cette demande n’est pas égoïste, car Mme Hendriks souligne que ces droits profitent toujours à l’enfant.

Elle ajoute que les parents d’accueil s’engagent volontairement et combinent cette responsabilité avec leur vie professionnelle, leurs autres activités et leur propre famille. Les enfants placés sont considérés comme des membres à part entière de leur propre famille et traités par leurs parents d’accueil sur un pied d’égalité avec les propres enfants de ces derniers.

Cette égalité de traitement est toutefois compliquée par le fait que, pour certaines décisions, les parents d’accueil doivent recueillir l’accord des services compétents ou des parents juridiques. Solliciter cette autorisation peut prendre beaucoup de temps, et déboucher parfois sur un refus. Les enfants placés ne comprennent

⁴ Circulaire nr. 4182 van 11 oktober 2012.

⁴ Circulaire n° 4182 du 11/10/2012.

zich daarom soms gediscrimineerd ten opzichte van de andere kinderen in het gezin.

Vervolgens legt mevrouw Hendriks aan de hand van een persoonlijke ervaring — zij is zelf pleegmoeder — uit welke praktische moeilijkheden kunnen ontstaan wanneer de juridische ouders niet reageren op vragen van pleegouders om deze of gene beslissing te kunnen nemen. In dat geval moet de pleegouder zich tot de rechtbank wenden, met alle gevolgen van dien.

In navolging van de vorige sprekers onderstreept mevrouw Hendriks dat het geenszins de bedoeling kan zijn om de juridische ouders hun ouderlijke rechten af te nemen. Het is louter zaak om de pleegouders een zelfstandige bevoegdheid te geven voor het nemen van dagelijkse beslissingen.

Overigens meent zij dat het steeds de bedoeling moet zijn om, in de mate van het mogelijke, de pleegzorgsituatie overbodig te maken en een hereniging van de juridische ouders met hun kinderen mogelijk te maken. De terugkeer van het kind naar zijn natuurlijke milieu moet echter weloverwogen gebeuren en stapsgewijs en met de nodige begeleiding en nazorg. Ook is mevrouw Hendriks van oordeel dat er dan nog steeds een recht op persoonlijk contact tussen de pleegouders en pleegkinderen moet zijn.

II. — VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) had graag de precieze opmerkingen van mevrouw Tine Suykerbuyk over het wetsvoorstel DOC 54 0697/001 vernomen.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) stelt vast dat er een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds de rechten en plichten die deel uitmaken van het ouderlijk gezag en anderzijds de beslissingen betreffende de dagdagelijkse opvoeding van het kind. Dit is echter geen gemakkelijke opgave.

Zij meent begrepen te hebben dat de OVB wat dit laatste betreft van oordeel is dat de pleegouders over dezelfde rechten verbonden aan het ouderlijk gezag moeten beschikken als de biologische vader en moeder. Aldus oefenen zij samen, mits voorafgaandelijk overleg, het ouderlijk gezag uit. Diegene die het kind daadwerkelijk bij zich heeft en het dagdagelijks ouderlijk gezag uitoefent, kan dan desgevallend, met veronderstelde

pas toujours l'utilité de cette étape intermédiaire et se sentent parfois discriminés par rapport aux autres enfants de la famille.

Se fondant sur son expérience personnelle — elle est elle-même parent d'accueil —, Mme Hendriks s'attarde ensuite sur les difficultés pratiques susceptibles de se présenter lorsque les parents juridiques ne répondent pas aux demandes des parents d'accueil qui souhaitent pouvoir prendre l'une ou l'autre décision. Dans un tel cas, le parent d'accueil doit s'adresser au tribunal, avec tout ce que cela implique.

Mme Hendriks souligne à l'instar des oratrices précédentes qu'il ne peut pas être question de priver les parents juridiques de leurs droits parentaux. Il s'agit uniquement de donner aux parents d'accueil un pouvoir autonome pour la prise de décisions quotidiennes.

L'oratrice estime du reste qu'il faut toujours s'efforcer, dans la mesure du possible, de rendre l'accueil superflu et de permettre le retour des enfants chez leurs parents juridiques. Le retour de l'enfant dans son milieu naturel doit toutefois avoir lieu progressivement et de manière réfléchie, et s'accompagner de l'encadrement et du suivi nécessaires. Mme Hendriks estime également qu'il convient toujours de maintenir par la suite un droit aux relations personnelles entre les parents d'accueil et les enfants qui étaient placés chez eux.

II. — QUESTIONS ET OBSERVATIONS DES MEMBRES

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) demande quelles sont les observations précises que Mme Tine Suykerbuyk entend formuler à l'égard de la proposition de loi DOC 54 0697/001.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) constate qu'il convient d'opérer une distinction claire entre, d'une part, les droits et devoirs relevant de l'autorité parentale et, d'autre part, les décisions relatives à l'éducation quotidienne de l'enfant — ce qui n'est pas chose facile.

L'intervenante a cru comprendre que l'OVB souhaitait que les parents d'accueil disposent, dans ce domaine, des mêmes droits que les parents biologiques en matière d'autorité parentale. Celle-ci serait donc exercée conjointement, moyennant concertation préalable. Le cas échéant, le parent chez qui l'enfant se trouve effectivement et qui exerce quotidiennement l'autorité parentale pourrait alors emmener l'enfant en

toestemming, het kind bijvoorbeeld meenemen op vakantie en dergelijke.

Tot slot, vestigt de spreker er de aandacht op dat een wettekst onmogelijk alles kan bepalen en in detail regelen.

Mevrouw Muriel Gerken (Ecolo-Groen) onthoudt dat geen van de sprekers voorstander is van een overdracht van het ouderlijk gezag naar het pleeggezin. Het voorstel om de zaken tussen de partijen beter te definiëren op het moment van de plaatsing in het pleeggezin is interessant. Ze vraagt zich af of een dergelijke werking de invoering van specifieke middelen, het optreden van een derde en het gebruik een methodologie vereist om de partijen te helpen het eens te worden in verband met de in de toekomst te nemen beslissingen. In dit geval zijn inzake bevoegde rechtbanken duidelijke en voor iedereen gelijke instrumenten nodig. Wat is het standpunt van de verschillende actoren in verband met de soepelheid van de beschikbare middelen? Verhindert het optreden van de jeugdrechter het opstellen van een overeenkomst met een beschrijving van de rollen?

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) is, gelet ook op het onderscheid tussen de vrijwillige en de gedwongen jeugdzorg, er zich van bewust dat de vraag over de bevoegde rechter nader dient te worden uitgeklaard. Het is immers ook mogelijk dat een vrijwillige jeugdzorg op een later tijdstip in een gedwongen jeugdzorg wordt omgezet.

M. Philippe Goffin (MR) wenst van de vertegenwoordigers van de vzw “La porte ouverte” te vernemen of volgens hen de invoering van een statuut voor pleegouders meer mensen zal aansporen om zich hiervoor kandidaat te stellen?

III. — ANTWOORDEN

Mevrouw Tine Suykerbuyk merkt op dat in de ter bespreking voorliggende wetsvoorstellen niet duidelijk omschreven wordt wat verstaan dient te worden onder de definitie “pleegzorg”.

Wat in het bijzonder het wetsvoorstel DOC 54 0697/001 betreft, formuleert zij de volgende opmerkingen:

— artikel 5:

een dergelijke bepaling is ook terug te vinden in het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp;

vacances, par exemple, avec le consentement présumé des autres parents.

L'intervenante tient enfin à souligner qu'il est impossible de régler tout en détail dans un texte de loi.

Mme Muriel Gerken (Ecolo-Groen) retient que l'ensemble des orateurs ne souhaitent pas avoir un transfert de l'autorité parentale vers la famille d'accueil. La proposition de mieux définir les choses entre les parties au moment du placement dans la famille d'accueil est intéressante. Elle se demande si un tel fonctionnement nécessite la mise en place de moyens spécifiques et l'intervention d'un tiers et d'une méthodologie pour aider les parties à se mettre d'accord concernant les futures décisions à prendre. Dans ce cas, il faut des outils clairs et identiques pour tous, en termes de tribunaux compétents. Quelle est la position des uns et des autres concernant la souplesse des outils disponibles? Lorsque le juge de la jeunesse intervient, cela empêche-t-il la mise en place d'une convention avec une description des rôles?

Mme Sonja Becq (CD&V) est consciente que la question du juge compétent doit être clarifiée, compte tenu également de la distinction entre placement volontaire et forcé. En effet, il se peut également qu'un placement volontaire soit ultérieurement converti en placement forcé.

M. Philippe Goffin (MR) souhaite apprendre de la bouche des représentants de l'ASBL “La porte ouverte” s'ils estiment que l'instauration d'un statut pour les parents d'accueil incitera davantage de personnes à présenter leur candidature?

III. — RÉPONSES

Mme Tine Suykerbuyk fait remarquer que ce qu'il convient d'entendre par “placement familial” n'apparaît pas clairement dans les propositions de loi à l'examen.

Concernant la proposition de loi DOC 54 0697/001 en particulier, l'oratrice formule les observations suivantes:

— article 5:

on peut également retrouver une disposition de ce type dans le décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse;

— artikel 6:

wat met de verantwoordelijkheid van de pleegouders in geval van nalatigheid?;

— artikel 7:

* betreffende het vermoeden van effectieve band en de periode van zes maanden dient opgemerkt te worden dat deze termijn geval per geval beoordeeld dient te worden;

zes maanden zal volgens haar meestal te kort zijn;

* de vraag rijst ook in welke mate een kind gehoord moet worden wanneer beslist wordt wie welke componenten van het ouderlijk gezag op zich zal nemen;

* artikel 7, § 2:

betreffende de homologatie van de overeenkomst, acht de spreekster het aangewezen om een grotere appreciatiebevoegdheid te geven aan de familierechter.

Wat de burgerlijke procedure betreft, heeft zij stellig de indruk dat de wetsvoorstellen te veel uitgaan van een conflictmodel waarbij de pleegouders tegenover de biologische ouders worden geplaatst.

Wat de bemerking van mevrouw Gerkens betreft, acht de spreekster het vanuit proceseconomisch oogpunt aangewezen dat de jeugdrechter die gedurende jaren een bepaald dossier heeft behandeld en veelvuldige contacten heeft gehad met pleegzorgdiensten, sociale diensten en pleegouders, alle dossiers met betrekking tot hetzelfde kind blijft behandelen. De betrokken jeugdrechter kent immers de situatie en kan derhalve met kennis van zaken beslissingen nemen.

De heer Geert Decock stipt aan dat pleegouders die iets wensen te geven of te doen ten aanzien van hun pleegkinderen meestal een toestemmingsprocedure moeten doorlopen. Een grote bekommernis is dan ook het feit dat een pleegkind hierdoor vaak niet op dezelfde manier als de eigen kinderen in het pleeggezin behandeld kan worden. De OVB pleit er daarom voor om in het belang van het pleegkind ervoor te zorgen dat de pleegouders die beslissingen kunnen nemen opdat alle kinderen die deel uitmaken van het gezin op eenzelfde manier behandeld worden.

— article 6:

qu'en est-il de la responsabilité des parents nourriciers en cas de négligence?;

— article 7:

* concernant la présomption de lien effectif et la période de six mois, il faut signaler que ce délai doit être évalué au cas par cas;

l'oratrice considère que la période de six mois sera généralement trop courte;

* la question qui se pose également est de savoir dans quelle mesure un enfant doit être entendu lorsque l'on décide qui assumera quels aspects de l'autorité parentale;

* article 7, § 2:

concernant l'homologation de la convention, l'oratrice estime qu'il s'indique d'accorder une plus grande compétence d'appréciation au juge de la famille.

Quant à la procédure civile, elle a la ferme impression que les propositions de loi sont excessivement basées sur un modèle conflictuel dans lequel les parents nourriciers sont opposés aux parents biologiques.

En ce qui concerne l'observation de Mme Gerkens, l'oratrice estime que, sous l'angle de l'économie procédurale, il convient que le juge de la jeunesse qui a traité un dossier pendant plusieurs années et a entretenu de nombreux contacts avec les services de placement, les services sociaux et les parents d'accueil conserve tous les dossiers relatifs au même enfant. En effet, le juge de la jeunesse concerné est au fait de la situation et peut dès lors prendre des décisions en connaissance de cause.

M. Decock fait observer que les parents d'accueil qui souhaitent faire quelque chose pour leurs enfants placés ou leur donner quelque chose doivent généralement passer par une procédure d'autorisation. Il est dès lors très préoccupant qu'un enfant placé ne puisse de ce fait être traité de la même manière que les propres enfants de la famille d'accueil. L'OVB recommande dès lors de faire en sorte que, dans l'intérêt de l'enfant placé, tous les enfants faisant partie de la famille soient traités de la même manière.

Het is in al de verschillende vormen van pleegzorg belangrijk dat alle partijen weten waar ze aan toe zijn. Er moet daarom een duidelijke overeenkomst worden opgesteld waarin het uit te werken statuut van een pleeggezin wordt verduidelijkt. Dergelijke overeenkomst moet gehomologeerd worden door de familierechtbank. Op die manier kan deze overeenkomst enkel na tussenkomst van de familierechtbank worden aangepast. Dit maakt het voor de pleegouders mogelijk om, in overeenstemming met de overeenkomst, bijvoorbeeld het pleegkind mee te nemen op vakantie. De natuurlijke ouder die zich hiertegen verzet, moet zich tot de familierechtbank wenden die in het belang van het kind een beslissing neemt. Pas als een conflict tussen het natuurlijke gezin en het pleeggezin dermate hoog oploopt dat er sprake is van een “verontrustende situatie”, wordt het dossier voor de jeugdrechter aanhangig gemaakt.

De spreker merkt op dat de rechtspraak niet alleen verschillend is tussen Vlaanderen en Wallonië, maar ook in Vlaanderen zelf. De heer Geert Decock is van oordeel dat een jeugdrechter in het kader van de gerechtelijke jeugdhulpverlening geen echte beslissingen kan nemen met betrekking tot het ouderlijk gezag. In die zin pleit hij ervoor om deze problematiek, die een burgerrechtelijke en federale aangelegenheid betreft, te centraliseren in de familierechtbank. De jeugdrechterbank behoudt zijn bevoegdheid wat de gerechtelijke jeugdhulpverlening betreft.

Verwijzend naar de uiteenzetting van mevrouw Tine Suykerbuyk verduidelijkt hij dat de commissie jeugdrecht van de OVB bij de aanvang van de bespreking van deze problematiek ook van oordeel was dat de jeugdrechter hier de natuurlijke rechter was. In de zoektocht naar een model waarin de positie van de jeugdrechter in het totaalbeeld gemaximaliseerd zou kunnen worden, is men echter op deze zienswijze teruggekomen. Immers, het ouderlijk gezag is een federale materie. De rol van de jeugdrechter is tot op vandaag beperkt tot de protectionele tussenkomst. Bovendien is de gerechtelijke jeugdhulpverlening gemeenschapsmaterie.

Omwille van de duidelijkheid is het daarom aangegeven om de familierechtbank bevoegd te maken. Het moge in elk geval duidelijk zijn dat deze bevoegdheidsproblematiek nader bestudeerd dient te worden.

De heer Amaury de Terwangne wijst op het feit dat pleegouders ook scheiden, zoals om het even welk koppel, en dat de zaken in dit soort situaties ook moeten worden geregeld. Hij wijst erop dat het huidige federaal juridisch kader op geen enkele manier een versnippering van het ouderlijk gezag mogelijk maakt. De rechtspraak van het Vlaams Gewest verschilt in dat verband

Il est important que toutes les parties sachent où elles en sont dans les différentes formes de placement familial. Il s'agit dès lors de rédiger une convention claire, précisant le statut à définir d'une famille d'accueil. Une telle convention doit être homologuée par le tribunal de la famille. Ainsi, cette convention ne pourrait être adaptée qu'après l'intervention du tribunal de la famille. Cela permet par exemple aux parents d'accueil d'emmener l'enfant placé en vacances, dans le respect de la convention. Le parent biologique qui s'y oppose doit s'adresser au tribunal de la famille, celui-ci statuant dans l'intérêt de l'enfant. Le juge de la jeunesse ne sera saisi que lorsque le conflit entre la famille biologique et la famille d'accueil a dégénéré à ce point qu'il est question d'une “situation préoccupante”.

L'orateur fait observer que la jurisprudence diffère non seulement entre la Wallonie et la Flandre, mais aussi en Flandre même. M. Geert Decock estime qu'un juge de la jeunesse ne peut pas prendre de véritables décisions concernant l'autorité parentale dans le cadre de l'aide judiciaire à la jeunesse. Dans ce sens, il préconise de centraliser cette problématique, qui concerne une matière civile et fédérale, au niveau du tribunal de la famille. Le tribunal de la jeunesse conserve sa compétence en ce qui concerne l'aide judiciaire à la jeunesse.

En référence à l'exposé de Mme Tine Suykerbuyk, il précise que la commission droit de la jeunesse de l'OVB estimait également, au début de la discussion sur cette problématique, que le juge de la jeunesse était le juge naturel en la matière. Dans le cadre de la recherche d'un modèle qui pourrait maximiser le statut du juge de la jeunesse dans la vision d'ensemble, on est toutefois revenu sur cette façon de voir. En effet, l'autorité parentale est une matière fédérale. Jusqu'à présent, le rôle du juge de la jeunesse se limite à l'action protectionnelle. De plus, l'aide judiciaire à la jeunesse est une matière communautaire.

En raison de cette incertitude, il serait dès lors judicieux de rendre le tribunal de la famille compétent. Il paraît clair en tout cas que cette problématique de la compétence doit être examinée de manière plus approfondie.

M. Amaury de Terwangne souligne le fait que des parents d'accueil se séparent aussi, comme n'importe quel couple, et que dans ces situations il faut aussi gérer les choses. Il rappelle que le cadre juridique fédéral actuel ne permet d'aucune manière un démembrement de l'autorité parentale. Les jurisprudences de la Région flamande et de la Communauté française

trouwens met die van de Franse Gemeenschap. De rechtspraak in de Franse Gemeenschap is geneigd te zeggen dat in geval van conflict de nadere plaatsingsregels rechtstreeks door de rechter mogen worden beheerd, terwijl men zich in Vlaanderen altijd tot de ouders moet wenden, zelfs in een gerechtelijke situatie. Op dat vlak zal dus wetgevend moeten worden opgetreden om te kunnen zeggen dat het in sommige situaties mogelijk is dit ouderlijk gezag op te splitsen.

Wanneer de ouders gescheiden zijn, wordt elk van hen bovendien geacht in het kader van de uitoefening van het ouderlijk gezag te goeder trouw beslissingen te kunnen nemen. Volgens de rechtspraak stopt deze goede trouw echter als de andere ouder niet akkoord gaat. Er zal dus een moeilijkheid blijven bestaan over het ogenblik van het conflict in geval van onenigheid. De verschillende sprekers lijken het erover eens te zijn dat er een verplichting bestaat om nadere regels te vinden zodat men een overeenkomst kan bereiken — de spreker gebruikt de term “gedeeld” ouderschap die geen verandering van de pool van het ouderlijk gezag inhoudt — en over het feit dat, bij ontstentenis, een rechter de zaak kan beslechten. Voor de spreker is het interessant dit co-ouderschap vanaf het begin te kunnen uitdiepen en de tijd te kunnen nemen om de zaken goed af te bakenen vanaf de plaatsing in het pleeggezin. Hij betreurt dat men in veel situaties vaak niet ver genoeg gaat in het definiëren van de contouren van de opvang.

De heer de Terwangne is van mening dat het behoud van een dubbele rol ongetwijfeld zal leiden tot incoherenties. We worden geconfronteerd met twee soorten situaties. Ofwel bevindt men zich in een vrijwillig kader en dan treedt de familierechtbank op. In dit geval worden de zaken in het begin gedefinieerd door een basisovereenkomst. Ofwel verkeert men in een conflictsituatie die impliceert dat het kind in gevaar wordt gebracht en doet men een beroep op de jeugdrechtbank. In dit geval moet de jeugdrechtbank niet alleen de basismaatregelen nemen, maar ook de nadere uitvoeringsregels bepalen. Zodra men in een beschermende context terechtkomt, is de werkwijze van de familierechtbank niet geschikt. Integendeel, het beschermend kader werkt kalmerend en maakt het in geval van conflict mogelijk voor een specifieke dienst te zorgen, iets wat de burgerlijke rechtbank niet kan doen.

Mevrouw Min Berghmans beaamt dat alhoewel het logisch lijkt om de jeugdrechter die bevoegd is voor de gerechtelijke jeugdhulpprocedure ook bevoegd te maken voor de aspecten van het ouderlijk gezag, er een probleem rijst wanneer het gaat over de vrijwillige jeugdhulp. Men mag immers niet vergeten dat er in het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de

différent d’ailleurs sur le sujet; en Communauté française la jurisprudence tend à dire qu’en cas de conflit, les modalités du placement peuvent être gérées par le juge directement, alors qu’en Flandre, même en cas de situation judiciaire, il faut toujours se tourner vers les parents. Il faudra donc légiférer sur ce point pour pouvoir dire qu’il est possible dans certaines situations de pouvoir démembrer cette autorité parentale.

Par ailleurs, lorsque les parents sont séparés, chacun est présumé dans le cadre de l’exercice de l’autorité parentale pouvoir prendre les décisions de bonne foi, cependant, selon la jurisprudence, cette bonne foi s’arrête lorsque l’autre parent marque son désaccord. Il restera donc une difficulté sur le moment du conflit en cas de désaccord. Les différents intervenants semblent s’accorder sur le fait de dire qu’il y a une obligation de trouver des modalités pour qu’on puisse s’entendre — l’orateur utilise le terme de la parentalité “partagée” qui n’est pas un changement du pôle de l’autorité parentale — et qu’à défaut un juge peut trancher. Pour l’orateur, il est intéressant de pouvoir approfondir cette co-parentalité dès le départ et prendre le temps de bien définir les choses dès le placement dans la famille d’accueil. Il regrette qu’on n’aille souvent pas assez loin dans la définition des contours de l’accueil dans bon nombre de situations.

M. de Terwangne est d’avis que le maintien d’une double casquette amènera indubitablement à des incohérences. On est confronté à deux types de situations. Soit on se trouve dans un cadre volontaire et c’est la chambre familiale du tribunal de la famille qui intervient. Une convention de base définit alors les choses au départ. Soit, on se trouve dans une situation conflictuelle impliquant une mise en danger de l’enfant et on recourt au tribunal de la jeunesse. Dans ce cadre, la chambre jeunesse doit non seulement prendre les mesures de base mais aussi les modalités. A partir du moment où on entre dans un champ protectionnel, le mode opératoire du tribunal de la famille ne convient pas. Au contraire, le cadre protectionnel va avoir un caractère apaisant et permettra, en cas de conflit, de mettre en place un service spécifique, ce que le tribunal civil ne pourra pas faire.

Mme Berghmans confirme que bien qu’il paraisse logique de rendre le juge de la jeunesse qui est compétent pour la procédure judiciaire d’aide à la jeunesse, également compétent pour les aspects de l’autorité parentale, cela pose un problème lorsqu’il s’agit de l’aide à la jeunesse volontaire. On ne peut en effet perdre de vue que le décret flamand du 12 juillet 2013 relatif à l’aide à la jeunesse intégrale établit une distinction claire entre

vrijwillige jeugdhulp enerzijds en de gerechtelijke jeugdhulp anderzijds. Zij benadrukt in deze problematiek het belang van een overdracht van het ouderlijk gezag. Een dergelijke overdracht is echter niet wettelijk geregeld.

Mevrouw Maud Stiernet is ervan overtuigd dat de invoering van een statuut voor pleegouders meer rechtszekerheid zal bieden. Het zal de huidige pleegouders meer duidelijkheid geven en ook anderen motiveren om zich voor de pleegzorg te engageren. Buitenlandse voorbeelden tonen aan dat landen die erin slagen om in deze problematiek een duidelijke wetgeving tot stand te brengen erin slagen om meer pleegouders te bereiken.

Zij benadrukt tot slot het belang dat de pleeggezinnen van bij de aanvang voldoende geïnformeerd worden over de wettelijke bepalingen betreffende deze problematiek.

De heer Jacques Falisse stipt aan dat de mensen nogal huiverachtig staan om zich kandidaat te stellen als pleegouder omdat zij voornamelijk vrezen dat zij niet alleen niets kunnen beslissen over het kind maar dat daarenboven het betrokken kind opeens bij hen kan worden weggehaald. Een duidelijk en begrijpelijk wettelijk kader gecombineerd met een uitgebreide informatiecampagne zal volgens hem mensen aansporen om pleegouder te worden.

l'aide à la jeunesse volontaire, d'une part, et l'aide à la jeunesse judiciaire, d'autre part. Elle souligne dans cette problématique l'importance d'un transfert de l'autorité parentale. Un tel transfert n'est toutefois pas réglé d'un point de vue légal.

Mme Maud Stiernet est convaincue que l'instauration d'un statut pour les parents d'accueil offrira une plus grande sécurité juridique. Cela clarifiera les choses pour les parents d'accueil actuel et en motivera d'autres à s'engager en faveur du placement familial. Des exemples à l'étranger montrent que les pays qui réussissent à élaborer une législation claire dans cette problématique parviennent à atteindre davantage de parents d'accueil.

Elle souligne, enfin, l'importance de suffisamment informer, dès le départ, les familles d'accueil sur les dispositions légales relatives à cette problématique.

M. Jacques Falisse indique que les gens sont assez réticents à poser leur candidature comme parent d'accueil, essentiellement parce qu'ils craignent de ne pouvoir prendre de leur propre chef aucune décision relative à l'enfant concerné mais aussi de se voir soudainement retirer la garde de l'enfant. Un cadre légal clair et compréhensible combiné avec une vaste campagne d'information incitera, selon lui, les gens à devenir parent d'accueil.